

Brüsszel, 2026. június 23.
(OR. en)

10746/26

Intézményközi referenciaszám:
2025/0399 (COD)

ENER 413
TRANS 434
RELEX 861
ECOFIN 840
ENV 770
CODEC 1234
IA 172

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a Tanács
Előző dok. sz.:	10340/26
Biz. dok. sz.:	16772/25 + ADD 1
Tárgy:	Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, az (EU) 2019/942, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelet módosításáról, valamint az (EU) 2022/869 rendelet hatályon kívül helyezéséről – Általános megközelítés

I. BEVEZETÉS

1. A Bizottság 2025. december 10-én előterjesztett egy javaslatot a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról szóló rendelet¹ (TEN-E rendelet) felülvizsgálatára, valamint egy másik javaslatot az engedélyezési eljárások felgyorsítása tekintetében történő módosításról szóló irányelvre² (az engedélyezési eljárásokról szóló irányelv) vonatkozóan. A két javaslat – egy bizottsági közleménnyel és két, iránymutatásokat tartalmazó dokumentummal együtt – az európai hálózati csomag részét képezi.

¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, az (EU) 2019/942, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelet módosításáról, valamint az (EU) 2022/869 rendelet hatályon kívül helyezéséről (16772/25 + ADD1 + ADD2).

² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az (EU) 2018/2001, az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvnek az engedélyezési eljárások felgyorsítása tekintetében történő módosításáról (16772/25 + ADD1 + ADD2).

2. A javasolt TEN-E rendelet célja a határokon átnyúló energiainfrastruktúra-tervezés javítása, az engedélyezés felgyorsítása, a határokon átnyúló projektek költségeinek és az általuk biztosított előnyöknek a megosztására szolgáló hatékonyabb mechanizmusok biztosítása, valamint a határokon átnyúló infrastruktúra reziliensebbé és biztonságosabbá tétele.

II. AZ AKTUÁLIS HELYZET

3. A Bizottság 2025. december 11-én az energetikai munkacsoport elé terjesztette a javasolt TEN-E rendeletet és az engedélyezési eljárásokról szóló irányelvet.
4. A TTE Tanács (Energia) 2025. december 15-i ülésén a miniszterek egy háttérdokumentum (15896/25) alapján irányadó vitát tartottak az európai hálózati csomagról.
5. A Bizottság az energetikai munkacsoport 2026. január 13-i ülésén előterjesztette az európai hálózati csomaghoz kapcsolódó hatásvizsgálatot, és ugyanezen az ülésen a munkacsoport megkezdte a javaslatok cikkről cikkre történő vizsgálatát.
6. A miniszterek a TTE Tanács (Energia) 2026. március 16-i ülésén egy háttérdokumentum (6281/26) alapján második irányadó vitát tartottak az európai hálózati csomagról.
7. Az Európai Tanács a 2026. március 19-i következtetéseiben felszólította „a társjogalkotókat, hogy 2026-ban állapodjanak meg egy ambiciózus hálózati csomagról annak érdekében, hogy gyorsan kiépüljön a szükséges infrastruktúra, biztosított legyen annak védelme és rezilienciája, és javuljanak az összeköttetések nemzeti és transzeurópai szinten – többek között az engedélyezési eljárások egyszerűsítése és felgyorsítása révén –, hozzájárulva ezáltal az integrált és szilárdabb energiapiachoz, egyúttal olyan, rugalmas megközelítést meghatározva a belföldi ajánlattételi övezetekből eredő belföldi szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre vonatkozóan, amely figyelembe veszi a nemzeti körülményeket”. Az európai hálózati csomag az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság „Egy Európa, egy piac” ütemtervének a prioritásként elérendő eredményei között is szerepel.

8. Az Állandó Képviselők Bizottsága 2026. május 20-án egy vitaanyag (8469/26) alapján iránymutatást adott a hálózati csomaggal kapcsolatos további munkához, elsősorban a központi forgatókönyvre, a szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre, a határokon átnyúló energetikai infrastruktúra biztonságára és rezilienciájára, a hallgatólagos jóváhagyásra és a földhasználat tervezésére összpontosítva.
9. Az Állandó Képviselők Bizottsága 2026. június 17-én megvizsgálta az általános megközelítés tervezetének szövegét (10340/26).
10. A Tanács keretében folytatott, fent említett irányadó viták, a jogalkotási javaslatnak az energetikai munkacsoport általi vizsgálata során a tagállamoktól kapott észrevételek, az Állandó Képviselők Bizottsága által folytatott megbeszélések eredményei, valamint az Európai Tanács 2026. március 19-i iránymutatásai alapján az elnökség eddig a TEN-E rendelet hét módosított változatát készítette el.
11. A legutóbbi elnökségi kompromisszumos szöveg (REV 7) e feljegyzés mellékletében található. Az eredeti bizottsági javaslat szövegéhez képest az új szövegrészeket **félkövér** betűtípus, a törléseket pedig [...] jelöli.

III. A TÖBBI INTÉZMÉNY ÁLTAL VÉGZETT VIZSGÁLAT

12. Az Európai Parlamentben az Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottság (ITRE) felelős a javaslatokért. A TEN-E rendelethez kijelölt előadó Tsvetelina Penkova (S&D, BG) európai parlamenti képviselő. Az Európai Parlament várhatóan legkésőbb 2026 októberéig elfogadja a TEN-E rendeletre vonatkozó álláspontját.
13. A Régiók Bizottsága 2026. március 5-én fogadta el a véleményét³ az európai hálózati csomagról. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2026. március 18-án fogadta el a véleményét az európai hálózati csomagról⁴.

³ 9866/26.

⁴ 9868/26.

IV.. AZ ELNÖKSÉGI KOMPROMISSZUMOS JAVASLAT FŐBB ELEMEI

14. Az alábbiakban összefoglaljuk a javasolt TEN-E rendelet legjelentősebb változásait. Az elnökség úgy véli, hogy a legutóbbi módosított változat törékeny kompromisszumot jelent a tagállamok különböző álláspontjai között, és tükrözi a delegációk által megfogalmazott aggályokat és lezáratlan kérdéseket.

Az engedélyezési eljárásokra vonatkozó rendelkezések:

15. Az engedélyezési eljárás szervezésére vonatkozó, 8. cikkben foglalt rendelkezések módosításra kerültek annak érdekében, hogy azok biztosítsák az egyetlen illetékes hatóság kijelölésének folytonosságát (amit már a jelenlegi TEN-E rendelet is előirányoz), továbbá tisztázzák a hatóságnak az uniós listán szereplő projektek projektgazdái számára kapcsolattartó pontként betöltött szerepét. A kapcsolódó (39) preambulumbekkezdés is módosult a nemzeti alkotmányos rendre és jogrendszerekre való hivatkozással.
16. Ami az engedélyezési eljárások időtartamát és végrehajtását illeti, az engedélyezési eljárásokról szóló irányelvhez hasonlóan a 10. cikk (4) bekezdésének az engedélyezési eljárás hallgatólagos jóváhagyására vonatkozó rendelkezései mind az átfogó határozat, mind az adott közbenső adminisztratív lépések tekintetében önkéntessé váltak. Az engedélyezési eljárás digitális portáljának létrehozása (10. cikk (5) bekezdés) is fakultatív lett. Az engedélyezési eljárással kapcsolatos néhány határidő hosszabbá vált.
17. Az engedélyezési eljárásokat illetően pontosításokra került sor a kiemelkedően fontos közérdekekkel, a környezeti vizsgálatokkal és a kármérséklő intézkedésekkel kapcsolatban, többek között a 7. cikkben és a (36) preambulumbekkezdésben.

A központi forgatókönyvre vonatkozóan:

18. A 11. cikk és a kapcsolódó preambulumbekkezdések több helyen kiigazítására kerültek annak biztosítása érdekében, hogy a tagállamok megfelelő szerepet kapjanak a hálózatfejlesztési tervezésben, és hogy rendelkezni lehessen a szükséges aktualizálásokról. Így például egyértelművé vált, hogy a központi forgatókönyv és az érzékenységelemzések figyelembe fogják venni a nemzeti és a regionális sajátosságokat, valamint a legfrissebb nemzeti energia- és klímaterveket.

19. A szöveg immár azt is előírja, hogy a tagállamoknak ellenőrizniük kell az adatokat és a feltételezéseket, hogy a központi forgatókönyvet végrehajtási jogi aktus útján kell elfogadni, továbbá hogy legalább 24 havonta ki kell dolgozni további érzékenységelemzéseket vagy a központi forgatókönyv aktualizált változatait. Az átfedések elkerülése és az adminisztratív terhek csökkentése érdekében a szöveg előírja, hogy az e célból végzett adatgyűjtést össze kell hangolni az egyéb célú adatgyűjtésekkel.
20. A szöveg immár azt is előírja, hogy az érzékenységelemzésekben az alternatív ellátási szerkezeteket és keresleti mintázatokat, valamint az aktuális tendenciákat és az előrejelzéseket is figyelembe kell venni.

A szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre vonatkozóan:

21. A 19. cikk számos ponton módosult a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek beszedésével és allokálásával kapcsolatos tagállami aggályok eloszlatása érdekében. Pontosításra került, hogy az átvitelrendszer-üzemeltetőknek nem kell fizikailag elkülöníteniük a szűk keresztmetszet-kezelési bevételeket, csak a megadott módon allokálniuk. A kompromisszumos javaslat fokozatos bevezetési mechanizmust ír elő, amely az allokált éves szűk keresztmetszet-kezelési bevételek arányát a kezdeti 10 %-ról évi öt százalékponttal növeli, amíg el nem éri a 25%-ot.
22. A szövegben egyértelmű lett, hogy a rendelet hatálya nem terjed ki a belföldi ajánlattételi övezetek egy tagállamon belüli határain belül keletkező szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre, illetve a rendelet hatálybalépése előtt beszedett szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre, valamint hogy az összeg évente kerül majd kiszámításra az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (4) bekezdése alapján kidolgozott módszertannak megfelelően. Az elnökség azt is meghatározta, hogy az allokált pénzüsségeket az allokálásukat követő nyolcadik naptári év végén fel kell szabadítani a külön belső számláról az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke szerinti felhasználásuk érdekében.
23. Az elnökség tisztázta a nemzeti szabályozó hatóságok szerepét is, és tovább pontosította, hogy mire lehet költeni a pénzeszközöket. Így most már a pénzt olyan alternatív projektek finanszírozására is fel lehet használni, amelyek ugyanazt a célt szolgálják, mint az uniós listán szereplő projektek, és szerepelnek a tízéves hálózatfejlesztési tervekben, feltéve, hogy az uniós listán nem állnak rendelkezésre kellő érettségű projektek. A kompromisszumos javaslat emellett felhatalmazáson alapuló jogi aktus helyett végrehajtási jogi aktust irányoz elő.

A projektek összevonására vonatkozóan:

24. A 18. cikkben és a kapcsolódó (71a) preambulumbekkezdésben eszközölt új módosítások egyértelművé teszik, hogy a projektsomagokat végrehajtó tagállamok közösen engedélyezhetik a hidrogénhálózat-üzemeltetők számára, hogy az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében előírtak szerint időbeli költségfelosztást alkalmazzanak. A Bizottságnak emellett értékelnie kell a határokon átnyúló hidrogéninfrastruktúra-projektek felfuttatását segítő meglévő intézkedések hatékonyságát.

A biztonságra és a rezilienciára vonatkozó új kategóriára vonatkozóan:

25. Több tagállam kérésére a II. melléklet kiegészült a meglévő villamosenergia-infrastruktúra biztonságára, rezilienciájára és javítására vonatkozó új, külön kategóriával. A módosítások olyan berendezésekre vagy létesítményekre vonatkoznak, amelyeket kifejezetten arra terveztek, hogy biztosítsák az (EU) 2019/943 rendelet szerinti, meglévő kritikus hálózati elemek biztonságát és rezilienciáját, valamint azokra a kritikus összetevőkre, amelyeket kifejezetten az olyan, zavart okozó szándékos eseményeket követő, vészhelyzeti javítások céljára terveztek, amelyek meglévő, korábban az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz által finanszírozott határokon átnyúló kritikus hálózati elemeket, illetve a határokon átnyúló, nagyfeszültségű kritikus villamosenergia-hálózat részét képező kritikus tenger alatti villamosenergia-infrastruktúrákat érintenek.
26. A kritikus összetevők tekintetében a szöveg számos biztosítékot vezet be: ezeknek az összetevőknek a műveletek folytonosságát kell biztosítaniuk, a megjavított infrastruktúra részét kell képezniük, vészhelyzeti javítási célokra kell szolgálniuk, nem lehetnek pusztán logisztikai jellegűek, és elengedhetetlennek kell lenniük a rendszerek biztonságos, biztos és hatékony működtetéséhez. A kapcsolódó (8a) preambulumbekkezdés azt is egyértelművé teszi, hogy a Bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy e kategória használata arányos legyen. Ennek célja, hogy elegendő finanszírozás álljon rendelkezésre a rendelet valamennyi szakpolitikai célkitűzése számára. A Bizottságnak a 24. cikkben meghatározottak szerint jelentést kell közzétennie az ilyen projektek végrehajtásáról.

Egyéb változtatások a szövegben:

27. Ami az **infrastrukturális igények** azonosításáról szóló jelentéseket (12. cikk) illeti, a tervek szerint ezek a jelentések figyelembe fogják venni a nemzeti hálózatfejlesztés terén felmerülő jelenlegi és jövőbeli igényeket. A TEN-E csoportnak az igények azonosításáról szóló jelentéssel, valamint az igénymegfeleltetési folyamattal (13. cikk) kapcsolatos szerepére és a kapcsolódó határidőkre vonatkozó rendelkezések is módosultak.
28. A **határokon átnyúló hatású beruházások** (17. cikk és a kapcsolódó (25a) preambulumbekzdés) tekintetében pontosításra került azon tagállamok részvételi szerepe, ahol a projekt becsült előnyeinek 10%-a megvalósul, az egyes rendszerüzemeltetők által viselt költségeket nem érintve. Immár a költség-haszon elemzések átláthatósága is biztosítva van.
29. Azt javasolták, hogy Ciprus és Málta esetében az egy-egy rendszerösszekötőre vonatkozó eltérés kerüljön meghosszabbításra 2033. december 31-ig annak érdekében, hogy megmaradjon az e rendelet szerinti közös érdekű projekt státuszuk (27. cikk).
30. Ami a IV. mellékletben meghatározott projektekre vonatkozó kritériumokkal kapcsolatos szabályokat és mutatókat illeti, módosult a **villamosenergia-átviteli projektek átviteli kapacitása**, az **elektrolizátorok teljesítménye** pedig 150 MW-ra csökkent (hasonlóan a II. mellékletben meghatározott infrastruktúra-kategóriákhoz). A szöveg kiegészült a periférikus fekvésű és szigeten fekvő tagállamok sajátos helyzetére való hivatkozással.

V. KONKLÚZIÓ

31. A fentiek fényében felkérjük a Tanácsot, hogy a 2026. június 26-i ülésén alakítson ki általános megközelítést a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló tervezetnek az e feljegyzés mellékletében foglalt szövegére vonatkozóan.

2025/0399 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

a transzeurópai energia-infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, az (EU) 2019/942, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelet módosításáról, valamint az (EU) 2022/869 rendelet hatályon kívül helyezéséről

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

Tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 172. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

¹ HL C [...], [...], [...] o.

² HL C [...], [...], [...] o.

- (1) A „Tisztaipar-megállapodás” című, 2025. február 26-i bizottsági közlemény³ a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemtervet határoz meg. A megfizethető energia biztosítása kulcsfontosságú feltétele az uniós ipar – különösen az energiaigényes ágazatok – versenyképességének. A megfizethető energiához való hozzáférés ezért a tisztaipar-megállapodás és a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési terv⁴ sarokköve. Ugyanakkor a „Versenyképességi iránytű az EU számára” című, 2025. január 29-i bizottsági közleményben⁵ megfogalmazott módon a dekarbonizációs intézkedések a növekedés erőteljes mozgatórugóivá válhatnak, ha kellőképpen beépülnek az ipar-, a verseny-, a gazdaság- és a kereskedelempolitikákba. Az (EU) 2021/1119 európai parlamenti és tanácsi rendelettel⁶ az Unió ambiciózus keretet határozott meg annak érdekében, hogy 2050-re dekarbonizált gazdasággá váljon.

³ A Bizottság közleménye (2025. február 26.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Tisztaipar-megállapodás: A versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv, COM(2025) 85 final.

⁴ A Bizottság közleménye (2025. február 26.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a megfizethető energiáért: Az energiauniókban rejlő valós érték kibontakoztatása a megfizethető, hatékony és tiszta energia minden európai számára történő biztosítása érdekében, COM(2025) 79 final.

⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának 2025. január 29. – „Versenyképességi iránytű az EU számára”, COM(2025) 30 final.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj>).

- (2) Az (EU) 2021/1119 rendeletben megfogalmazott törekvés részeként a megújuló energiának az Unió energiaszerkezetén belüli arányára vonatkozó, 2030-ig elérendő kötelező uniós szintű célérték 42,5 %-ra nőtt, törekedve a 45 %-os cél elérésére⁷, valamint az energiahatékonyságra vonatkozó kötelező uniós szintű célérték is ambiciózusabbá vált azzal, hogy a 2020. évi előrejelzésekhez képest 2030-ig 11,7 %-os csökkentést irányoz elő az Unió végsőenergia-fogyasztásában⁸. Mivel jó úton halad annak a köztes célnak az elérése, hogy 2030-ig az 1990-es sinthez képest legalább 55 %-kal csökkenjen a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, a Bizottság 2025. július 2-án javaslatot tett az (EU) 2021/1119 rendelet módosítására⁹, amelyben uniós éghajlat-politikai célértékként 2040-ig az 1990-es sinthez képest a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 90 %-os csökkentését határozta meg.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/2413 irányelve (2023. október 18.) az (EU) 2018/2001 irányelvnek, az (EU) 2018/1999 rendeletnek és a 98/70/EK irányelvnek a megújuló energiaforrásokból előállított energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2023/2413, 2023.10.31., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁹ COM(2025) 524 final, 2025. július 2.

- (3) Létre kell jönnie egy olyan infrastruktúrának, amely támogatja az említett céloknak megfelelő uniós energetikai átállást, ideértve a gyors villamosítást, a megújuló, fosszilis tüzelőanyagoktól mentes villamosenergia-termelés arányának növelését, a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázok növekvő felhasználását, az energiarendszer integrációját, **az energetikai elszigeteltség csökkentését az össze nem kapcsolt és a nagyon alacsony szinten összekapcsolt rendszerek esetében**, valamint az innovatív megoldások nagyobb mértékű elterjedését. A határokon átnyúló energia-infrastruktúrába történő jelenlegi beruházások egyértelműen nem elegendőek az e célok támogatásához szükséges energia-infrastruktúra átalakításához és kiépítéséhez, és jelentős szakadék van a határokon átnyúló villamosenergia-infrastruktúra iránti igényeink, valamint az infrastruktúra-fejlesztés üteme és szintje között mind az átviteli, mind az elosztóhálózat szintjén.¹⁰ A villamos energia esetében továbbra sincs terv arra, hogy a 2030-ig előre jelzett, határokon átnyúló villamosenergia-szükséglet mintegy felét (88 GW-ból 41 GW-ot) miként fedezzük, és ez a különbség a következő évtizedben várhatóan nőni fog. 2040-re a határkeresztező villamosenergia-kapacitás iránti igény 108 GW lesz.¹¹ Ezért növelni kell az energia-infrastruktúrába történő beruházásokat – a Draghi-jelentés¹² rámutatott különösen arra, hogy az európai ipar dekarbonizációja érdekében gyorsan fokozni kell a határokon átnyúló energia-infrastruktúra kiépítését. A Bizottság mind a tisztaipar-megállapodásban¹³, mind az azt kísérő, a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervben¹⁴ hangsúlyozta, hogy az energiaunióknak az energia-infrastruktúrába és a határokon átnyúló hálózatokba való beruházások révén történő kiteljesítése kulcsfontosságú szerepet játszik az uniós ipar versenyképességének és az emberek jólétének védelmében, valamint az energiaellátás megfizethetősége és biztonsága szempontjából.

¹⁰ ACER (2024): Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system – 2024 Monitoring Report (A villamosenergia-infrastruktúra fejlesztése a versenyképes és fenntartható energiarendszer támogatása érdekében – 2024. évi nyomonkövetési jelentés).

¹¹ ENTSO-E (2025), TYNDP 2024. Opportunities for a more efficient European power system by 2050 (A hatékonyabb európai villamosenergia-rendszer lehetőségei 2050-ig). Infrastructure Gaps Report (Jelentés az infrastrukturális hiányosságokról).

¹² M. Draghi (2025): Az európai versenyképesség jövője.

¹³ A Bizottság közleménye (2025. február 26.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Tisztaipar-megállapodás: A versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv, COM(2025) 85 final.

¹⁴ A Bizottság közleménye (2025. február 26.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Cselekvési terv a megfizethető energiáért – Az energiaunióknban rejlő valós érték kibontakoztatása a megfizethető, hatékony és tiszta energia minden európai számára történő biztosítása érdekében, COM(2025) 79 final.

- (4) Az (EU) 2022/869 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁵ iránymutatásokat állapított meg a transzeurópai energia-infrastruktúra kiemelt jelentőségű folyosói és területei időben történő kiépítéséhez és interoperabilitásához, amelyek célja, hogy hozzájáruljanak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, különösen az Unió 2030-ra vonatkozó energia- és éghajlatpolitikai [...] célkitűzéseinek és a legkésőbb 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésének megvalósításához, valamint az összeköttetések, az energiabiztonság, a piac- és rendszerintegráció, a valamennyi tagállam javát szolgáló verseny és a megfizethető energiaárak biztosításához. Az (EU) 2022/869 rendelet rendelkezik különösen a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek azonosításáról, megkönnyíti végrehajtásukat, és meghatározza e projektek uniós pénzügyi támogatásra való jogosultságának feltételeit. Tekintettel azonban határokon átnyúló jellegükre, a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek nemcsak jelentős pozitív externáliákat teremtenek, és előmozdítják a szolidaritást, hanem sajátos kihívásokkal is járnak a projektgazdák számára, tekintettel a projektek több joghatóságra kiterjedő jellegére, koordinációs kihívásaira, valamint a költségek és hasznok gyakran aszimmetrikus eloszlására. Ezért továbbra is uniós szintű keretet igényelnek.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/869 rendelete (2022. május 30.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról, a 715/2009/EK, az (EU) 2019/942 és az (EU) 2019/943 rendelet, továbbá a 2009/73/EK és az (EU) 2019/944 irányelv módosításáról, valamint a 347/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 152., 2022.6.3., 45. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

- (5) **Bár egyes tagállamok – különösen a tenger nélküli tagállamok – a REPowerEU végrehajtása következtében rövid távon sajátos kihívásokkal néznek szembe, és ezért folytatniuk kell a diverzifikációra irányuló erőfeszítéseiket, többek között az ellátási infrastruktúra megerősítése és alternatív ellátási útvonalak kialakítása révén,** az (EU) 2022/869 rendelet célkitűzései nagyrészt továbbra is érvényesek, és a transzeurópai energiahálózatok jelenlegi keretét ki kell igazítani annak érdekében, hogy teljes mértékben tükrözze az új szakpolitikai környezet és különösen a 2050-re vonatkozó klímasemlegességi célkitűzés, valamint a 2040-re javasolt köztes célérték eredményeként az energiarendszerben várható változásokat. Mindenekelőtt integráltabb hálózattervezésre van szükség az egymástól egyre nagyobb mértékben függő szereplőkből álló, egyre inkább decentralizált belső energiapiac támogatása, a gyorsabb engedélyezési eljárások, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a határokon átnyúló energia-infrastruktúra biztonsága és rezilienciája megfelelően tükröződjön a transzeurópai energiahálózatok felülvizsgált keretrendszerében. Az új politikai környezeten és célkitűzéseken túlmenően a technológia is gyors ütemben fejlődött az elmúlt évtizedben. Ezt a fejlődést figyelembe kell venni az e rendelet hatálya alá tartozó energiainfrastruktúra-kategóriákban, a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek kiválasztási szempontjaiban, valamint a kiemelt jelentőségű folyosók és területek esetében. Ugyanakkor e rendelet rendelkezései – az EUMSZ 194. cikkének megfelelően – nem befolyásolhatják a tagállamok jogát az energiaforrások kiaknázására vonatkozó feltételek meghatározására, továbbá nem befolyásolhatják a tagállamok különböző energiaforrások közötti választását és energiaellátásuk általános szerkezetét.
- (6) Az azonosított 13 kiemelt jelentőségű transzeurópai energiainfrastruktúra-folyosó és tematikus terület végrehajtása elengedhetetlen az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseinek eléréséhez, beleértve a további piaci integrációt, az energiabiztonságot, a 2050-ig teljesítendő klímasemlegességi célkitűzést, valamint az energiaárak megfizethetőségét. Ezek a prioritások a villamosenergia-átvitelbe és -tárolásba, a tengeri megújulóenergia-hálózatokba, az intelligens villamosenergia-hálózatokba, a meglévő kritikus hálózati elemek védelmének és rezilienciájának biztosítását szolgáló berendezésekbe és létesítményekbe, a hidrogénszállításba, -tárolásba és -terminálokba, az elektrolizátorokba, valamint a szén-dioxid szállításába és tárolásába, továbbá a meglévő, határokon átnyúló jelentőségű nagyfeszültségű hálózatokhoz elengedhetetlen nyomonkövetési, ellenőrzési és digitalizációs berendezésekbe és létesítményekbe történő beruházásokra terjednek ki.

- (7) Az uniós energia-infrastruktúrát korszerűsíteni kell, hogy növelni lehessen az infrastruktúra természeti vagy ember okozta katasztrófákkal, az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásaival, a szándékos ellenséges fellépésekkel, valamint a biztonságát fenyegető veszélyekkel szembeni rezilienciáját, különös tekintettel az (EU) 2022/2557 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹⁶ szerinti európai kritikus infrastruktúrákra.
- (8) A jelenlegi geopolitikai helyzetben az ellátásbiztonság érdekében garantálni kell a villamos energia határokon átnyúló folyamatos áramlását. Ez nemcsak a tagállamok közötti rendszerösszekötők rezilienciájától függ, hanem a kritikus hálózati elemek rezilienciájától is. Ezért e rendeletnek új infrastruktúra-kategóriát kell bevezetnie a kritikus hálózati elemek rezilienciájához és védelméhez közvetlenül kapcsolódó és annak fokozását szolgáló berendezésekbe és létesítményekbe történő beruházások formájában. Ennek az új infrastruktúra-kategóriának ki kell terjednie az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁷ meghatározott kritikus hálózati elemekre, amelyek a tagállamok (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹⁸ szerinti válságforgatókönyveivel és kockázati készülségi terveivel összhangban támogatják a hálózatbiztonságot és az ellátásbiztonságot. **A hálózati infrastruktúra hatékony rezilienciájának és védelmének biztosítása érdekében a projektkiválasztás során adott esetben kellően figyelembe lehet venni az uniós alapú megoldásokat, különösen a villamosenergia-hálózatra vonatkozó technológiák esetében.**

¹⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2557 irányelve (2022. december 14.) a kritikus szervezetek rezilienciájáról és a 2008/114/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 333., 2022.12.27., 164. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2557/oj>).

¹⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>).

¹⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/941/oj>).

- (8a)** Tekintettel továbbá arra, hogy egyre gyakrabban fordulnak elő zavart okozó szándékos események, meg kell erősíteni az Unión belüli szolidaritást, különösen a geopolitikai helyzet szempontjából leginkább érzékeny helyzetben lévő tagállamoknak a – többek között az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz energiaügyi ága révén történő – támogatása érdekében. Ezért az Uniónak támogatnia kell a kifejezetten a határokon átnyúló jelentőségű kritikus villamosenergia-infrastruktúra vészhelyzeti javítására és helyreállítására tervezett kritikus összetevőkbe történő beruházásokat is annak érdekében, hogy javuljon az Unió felkészültsége az energia-infrastruktúrát érintő, jelentős zavart okozó szándékos eseményeket követő javításra. E tekintetben az új infrastruktúra-kategóriának magában kell foglalnia vészhelyzeti javításhoz szükséges összetevőket is, amennyiben az ilyen beruházások szigorúan a kritikus hálózat zavart okozó szándékos eseményeket követő gyors javításának biztosítására korlátozódnak. Magában foglalhat továbbá regionális vészhelyzeti tartalékokat is a kritikus összetevőkből, biztosítandó az ilyen kritikus hálózati összetevők gyors javítását. Figyelembe véve a kritikus infrastruktúrák esetleges határokon átnyúló jelentőségű zavarainak regionális hatását, valamint a költségoptimalizáltabb megközelítés érdekében az ilyen projekteknek legalább két tagállamra kell kiterjedniük vagy legalább egy tagállamra és az Energiaközösség egy szerződő felére vagy egy harmadik országra, és magukban foglalhatják a kritikus összetevők regionális készleteinek felhalmozását. A kritikus hálózati elemeket érintő, zavart okozó szándékos eseményeket követő javítási intézkedések finanszírozásának kivételes jellegűnek kell lennie, és azt csak abban az esetben szabad nyújtani, ha nem áll rendelkezésre elegendő alternatív finanszírozás.
- (8aa)** E kategória hatályát vagy azokra a határokon átnyúló, nagyfeszültségű villamosenergia-infrastruktúrákra kell korlátozni, amelyek korábban támogatásban részesültek az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) keretében, vagy pedig a határokon átnyúló, nagyfeszültségű villamosenergia-hálózat részét képező kritikus tenger alatti villamosenergia-rendszerösszekötőkre. Ez biztosítja, hogy az uniós támogatás továbbra is célzott maradjon, és összhangban legyen a kábelbiztonságra vonatkozó uniós cselekvési terv célkitűzéseivel, amely cselekvési terv a tenger alatti villamosenergia-kábeleket, különösen a rendszerösszekötőket a szándékosan okozott zavarok fokozott kockázatának kitett kritikus infrastruktúrákként azonosítja, különösen a Balti-tengeren.

- (8b) Az ebben az új kategóriában meghatározott rendelkezések végrehajtása során a zavart okozó szándékos eseményeket olyan ellenséges cselekménynek vagy ellenséges cselekmények sorozatának – például szabotázsoknak, fizikai támadásoknak vagy kibertámadásoknak, vagy ezek kombinációjának – kell tekinteni, amelyek jelentős kárt okoznak az infrastruktúrában, vagy pedig működésképtelenné teszik azt.
- (8c) Emellett az (EU) 202X/XXX rendelet [a nemzeti és regionális partnerségi tervekről szóló rendelet] egyedi célkitűzésként határozza meg, hogy a nemzeti és regionális partnerségi terveknek – a fenyegetésfelderítési, -megelőzési és -reagálási képességek javítása, többek között a kritikus energia- és közlekedési infrastruktúra és a kiberbiztonság megerősítése révén – hozzá kell járulniuk az Unió biztonságának megerősítéséhez. Ezen egyedi célkitűzés kapcsán a tagállamok energiainfrastruktúráját támogató intézkedéseket is belefoglalhatnak a nemzeti és regionális partnerségi terveikbe. Az energiainfrastruktúrát érintő válság esetén a tagállamok módosíthatják a nemzeti és regionális partnerségi terveiket, és a rugalmassági összegüket felhasználhatják az eseményt követő javítás és helyreállítás előmozdítására.
- (8d) E rendelet célkitűzéseinek kiegyensúlyozott végrehajtása érdekében a Bizottságnak biztosítani kell a meglévő, határokon átnyúló villamosenergia-infrastruktúra rezilienciájának, védelmének és javítási kapacitásainak növelését célzó berendezéseket és létesítményeket magában foglaló új infrastruktúra-kategória arányos használatát annak biztosítása érdekében, hogy továbbra is elegendő finanszírozás álljon rendelkezésre e rendelet valamennyi szakpolitikai célkitűzése számára. A meglévő villamosenergia-infrastruktúra biztonságával, rezilienciájával és javításaival kapcsolatos infrastruktúra-kategóriába tartozó közös érdekű projektekre és kölcsönös érdekű projektekre az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz által a 2028–2034-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben közös érdekű projektekre és kölcsönös érdekű projektekre előírányzott teljes pénzügyi támogatás legfeljebb 5 %-a vonatkozhat.

- (9) Bár a külföldi befektetések olyan előnyökkel járhatnak, mint például a tőkeigényes projektek finanszírozási lehetőségeinek növekedése, növelhetik az Unió energiabiztonsággal kapcsolatos kockázatoknak – például a határkeresztező áramlások zavarainak vagy korlátozott megbízhatóságának – való kitettségét is, különösen akkor, ha az ilyen külföldi befektetések az Uniótól eltérő geopolitikai érdekekkel rendelkező harmadik országokból származnak. A határokon átnyúló energia-infrastruktúra és a határokon átnyúló hatású projektek tényleges végső tulajdonlásának átláthatósága – beleértve az (EU) 2019/452 európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹⁹ meghatározott, a végső befektetőkre és a tőkerészesedésre vonatkozó információkat is – ezért elengedhetetlen annak megelőzéséhez, hogy az Unió függővé váljon nem megbízható harmadik országoktól, és ezt figyelembe kell venni a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek kiválasztásakor.
- (10) Annak érdekében, hogy az Unióban költséghatékony és gyorsabb legyen a hálózatfejlesztés és a hálózatokhoz való hozzáférés, a fizikai hálózatmegerősítés mellett a rendszerigények kielégítésében kiemelkedő szerepet kell játszaniuk a nem vezetékes megoldásoknak, mivel azok gyorsabban és alacsonyabb költséggel alkalmazhatók. A hálózati infrastruktúra bővítésébe való beruházás előtt mérlegelni kell az ilyen technológiák bevezetését. E célból az új infrastruktúra-kategóriának ki kell terjednie a nem vezetékes technológiákba és a digitális megoldásokba – többek között a szoftvermegoldásokba – történő beruházásokra, amennyiben azokat a határokon átnyúló kereskedelem szempontjából releváns, meglévő kritikus hálózati elemeken alkalmazzák, és amennyiben a piaci integráció szempontjából a határkeresztező kapacitás bővítése tekintetében számszerűsített előnyökkel járnak.

¹⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/452 rendelete (2019. március 19.) az Unióba irányuló közvetlen külföldi befektetések átvilágítási keretének létrehozásáról (HL L 79I., 2019.3.21., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

- (11) Az (EU) 2024/1789 európai parlamenti és tanácsi rendelettel²⁰ és az (EU) 2024/1788 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel²¹ elfogadták a hidrogén- és a dekarbonizált gázpiacokra vonatkozó jogalkotási csomagot, amely meghatározza a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású gázokra való átállás uniós szintű közös szabályait. Az e rendeletben meghatározott infrastruktúra-kategóriákat teljes mértékben össze kell hangolni az említett csomag célkitűzéseivel, és biztosítani kell, hogy az energiainfrastruktúra-projektek jelentős határokon átnyúló hatást fejtsenek ki. **Az energiatárolás esetében a rendszer stabilitására és rugalmasságára gyakorolt, határokon átnyúló hatások a tárolólétesítmények beépített teljesítményének felelnek meg.** Amennyiben műszakilag lehetséges és egyben az a leghatékonyabb is, az ilyen projektek kidolgozása során figyelembe kell venni a meglévő infrastruktúra és berendezések átalakításának lehetőségét.
- (12) A közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek regionális listáinak meghatározása érdekében regionális csoportokat (a továbbiakban: csoportok) kell létrehozni a közös érdekű projektekre és a kölcsönös érdekű projektekre vonatkozó javaslattevél, illetve ezek felülvizsgálata céljából. A széles körű egyetértés biztosítása érdekében a csoportoknak be kell vonniuk a tagállamokat, a nemzeti szabályozó hatóságokat, a projektgazdákat és az érdekelt feleket, és gondoskodniuk kell a közöttük való szoros együttműködésről. Az együttműködés keretében a nemzeti szabályozó hatóságoknak szükség esetén tanácsadással kell segíteniük a csoportokat, többek között a javasolt projektekkel összefüggő nemzeti szabályozási kérdések megoldhatóságával, továbbá a hatósági jóváhagyás javasolt ütemezésének kivitelezhetőségével kapcsolatban.

²⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1789 rendelete (2024. június 13.) a megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacairól, az (EU) 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 és (EU) 2022/869 rendelet és az (EU) 2017/684 határozat módosításáról, valamint a 715/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1789, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

²¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1788 irányelve (2024. június 13.) a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az (EU) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1788, 2024.7.15., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

- (13) A hálózattervezési és projektfejlesztési folyamatok hatékonyságának növelése érdekében meg kell erősíteni a csoportok közötti együttműködést. A Bizottságnak fontos szerepet kell játszania ezen együttműködés elősegítésében a valamely régióban kidolgozott projektek más régiókra gyakorolt lehetséges hatásainak kezelése érdekében.
- (14) A csoportok kiegészítése érdekében a Bizottság támogatásával számos regionális együttműködési fórum jött létre. A fórumokon és a csoportokon belüli és azok közötti regionális együttműködés kulcsfontosságú eszköz az európai energiarendszer mélyebb integrációjának biztosításához. Az alábbi négy magas szintű munkacsoport különböző európai régiókat ölel fel, harmadik országok bevonásával is: a balti energiapiacok összekapcsolási terve (BEMIP), az északi tengerek melletti országok energetikai együttműködése (NSEC), a délnyugat-európai összeköttetésekkel foglalkozó magas szintű munkacsoport (SWE) és a közép- és délkelet-európai energetikai összeköttetésekkel foglalkozó magas szintű munkacsoport (CESEC). Az e fórumokon folytatott regionális együttműködés sikeresen támogatta a regionális dimenzióval rendelkező kulcsfontosságú energiainfrastruktúra-projektek és a piaci integrációs intézkedések végrehajtásának nyomon követését és felgyorsítását. Következésképpen ezeket a regionális együttműködési fórumokat egyre nagyobb mértékben kell igénybe venni e rendelet célkitűzései elérésének támogatása érdekében.
- (15) Minden második évben a közös érdekű projektekről és kölcsönös érdekű projektekről új uniós listát (a továbbiakban: uniós lista) kell összeállítani. A következő uniós listára nem kerülhetnek fel azok a közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek, amelyek befejeződtek vagy már nem tesznek eleget az e rendeletben meghatározott vonatkozó kritériumoknak és követelményeknek.

- (16) Azoknak a meglévő közös érdekű projekteknek és meglévő kölcsönös érdekű projekteknek, amelyeket fel kell venni a következő uniós listára, ugyanazon, a regionális listák, illetve az uniós lista összeállítását célzó kiválasztási folyamatban kell részt venniük, mint a javasolt projekteknek, kivéve, ha megszerezték az illetékes nemzeti szabályozó hatóság jóváhagyását vagy esetükben olyan végleges beruházási határozat született, amely elegendő biztosítékot nyújt a projektek megépítésére, vagy a megépítésük folyamatban van és az éves jelentésük szerint megfelelő előrehaladást mutat, amely esetben továbbra is az uniós listán kell maradniuk.
- (17) Amennyiben a következő uniós listára felveendő, már meglévő közös érdekű projektek és már meglévő kölcsönös érdekű projektek ugyanazon, a regionális listák, illetve az uniós lista összeállítását célzó kiválasztási folyamatban vesznek részt, mint a javasolt projektek, az adminisztratív terheket a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell, például az értékelés során korábban benyújtott projektinformációk felhasználásával, amennyiben azok még mindig naprakészek.
- (18) A közös érdekű projekteknek és a kölcsönös érdekű projekteknek közös, átlátható és objektív általános és egyedi kritériumoknak kell megfelelniük, figyelemmel az energiapolitikai célkitűzésekhez való hozzájárulásukra. Ahhoz, hogy felvehetők legyenek az uniós listára, a javasolt villamosenergia-projekteknek – az intelligens villamosenergia-hálózatok és a kifejezetten a meglévő kritikus hálózati elemek védelmét és rezilienciáját biztosító projektek kivételével – a legújabb tízéves uniós hálózatfejlesztési terv részét kell képezniük. Hasonlóképpen a javasolt hidrogén- és elektrolizátorprojekteknek is a legújabb tízéves uniós hálózatfejlesztési terv részét kell képezniük.
- (19) **Az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak különösen** a megújuló energiaforrások hálózatba történő integrálása [...] **révén történő** csökkentése szempontjából a fenntarthatóság kulcsfontosságú kritérium annak biztosításához, hogy a transzeurópai energiahálózatokra vonatkozó szakpolitika összhangban legyen az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseivel és a 2050-es klímasemlegességi célkitűzésekkel, figyelembe véve az egyes tagállamok sajátosságait a klímasemlegességi célkitűzés elérése tekintetében. E célból a fenntarthatóság az egyik olyan értékelési kritérium, amelyet valamennyi projektkategóriára alkalmazni kell.

- (20) Egyre nagyobb szükség van az Unió, valamint az Európai Gazdasági Térség (EGT) és az Energiaközösség hálózatainak szorosabb piaci integrációjára és összekapcsolására. Ezért a valamely tagállam és egy EGT-ország vagy az Energiaközösség valamely szerződő fele közötti kölcsönös érdekű projektek hasznait és költségeit az Unió és az érintett EGT-ország vagy az Energiaközösség érintett szerződő fele tekintetében összesítve kell figyelembe venni.
- (21) Az Uniónak elő kell mozdítania az uniós hálózatokat harmadik országok hálózataival közvetlenül összekapcsoló olyan infrastrukturális projekteket, amelyek kölcsönösen előnyösek és szükségesek az energetikai átálláshoz, valamint az éghajlat-politikai célkitűzések eléréséhez, és amelyek megfelelnek az érintett infrastruktúra-kategóriák e rendelet szerinti egyedi kritériumainak is. A határokon átnyúló projektekre helyezett hangsúly megerősítése és az Unió külpolitikájával való kiegészítő jelleg fenntartása érdekében a kölcsönös érdekű projektek esetében a projekteknek közvetlenül össze kell kapcsolniuk egy tagállamot a harmadik ország első villamosenergia-hálózati csatlakozási pontjával vagy első hidrogén- vagy szén-dioxid-hálózati csatlakozási pontjával.
- (21a) Ami a hidrogént illeti, nem minden tagállamnak áll rendelkezésére hidrogéntárolásra alkalmas geológiai formáció. Egy harmadik országban található hidrogéntároló létesítmény azonban jelentős előnyökkel járhat nemcsak az adott harmadik ország, hanem azon tagállam számára is, amelyhez az közvetlen hidrogénvezetéken keresztül csatlakozik. Az ilyen hidrogénvezetékek esetében kérelmezni lehet az e rendelet szerinti kölcsönös érdekű projekt státuszt, ami további ösztönzőket nyújthat az ilyen hidrogéntároló létesítmények harmadik országban történő építéséhez.**
- (22) Ami a villamosenergia-hálózatokkal kapcsolatos kölcsönös érdekű projekteket illeti, csak az energiarendszereket összekapcsoló összeköttetés-projektek támogathatók, amennyiben teljes átviteli kapacitásuk piaci kereskedelemben forgalmazható. Az érintett átviteli- és szállítási rendszer-üzemeltetők felelőssége, hogy előzetesen felmérjék a projekteknek a hálózat biztonságára és stabilitására gyakorolt hatásait annak megerősítése érdekében, hogy a projekt teljes mértékben integrálható az érintett országok villamosenergia-hálózataiba.

- (23) Biztosítani kell, hogy a kiemelt elbánásban részesülő kölcsönös érdekű projektek valóban előmozdítsák az Unió belső piacát, ellátásbiztonságát és klímasemlegességi célkitűzéseit. Ezért a kölcsönös érdekű projektek csak akkor vehetők fel az uniós listára, ha az érintett harmadik ország szakpolitikai keretét magas szintű konvergencia jellemzi és végrehajtási mechanizmusok támogatják, továbbá a projektek bizonyítják, hogy az ellátás biztonsága és a dekarbonizáció tekintetében hozzájárulnak az Unió és a harmadik országok átfogó energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseikhez.
- (24) A szakpolitikai keret magas szintű konvergenciáját vélelmezni kell az EGT országai, illetve az Energiaközösség szerződő felei esetében, más harmadik országok esetében pedig olyan kétoldalú megállapodások révén bizonyítható, amelyek megfelelő rendelkezéseket tartalmaznak a dekarbonizációt támogató éghajlat- és energiapolitikai célkitűzésekre vonatkozóan, és amelyeket egy megfelelő csoport a Bizottság támogatásával további vizsgálatnak vet alá. Ezenkívül annak a harmadik országnak, amellyel a kölcsönös érdekű projektek kidolgozásában az Unió együttműködik, az e rendeletben előírtaknak megfelelően elő kell segítenie egy, az unióshoz hasonló, gyorsított végrehajtási ütemtervet és egyéb szakpolitikai támogatási intézkedéseket.
- (25) Az érintett harmadik országnak biztosítani kell, hogy a kölcsönös érdekű projekt harmadik országban található szakaszát és a kölcsönös érdekű projekt összes előnyének érvényesítéséhez szükséges további beruházásokat – például a belső hálózat megerősítését – szintén prioritásként kezeljék, és azokat időben megvalósítsák a projekt teljes körű kihasználásának biztosítása érdekében.
- (25a) Az egyre inkább összekapcsolt európai villamosenergia-rendszerben közvetett társadalmi-gazdasági előnyök fognak jelentkezni azokban a tagállamokban, amelyek esetében a fizikai energiaáramlások harmadik országok hálózatain haladnak keresztül. Azonosítani kell ezeket a rendszerek közötti hatásokat, és meg kell azokat jeleníteni a költség-haszon elemzési módszertanokban. Az átláthatóság biztosítása érdekében az ENTSO-knak valamennyi projekt esetében közzé kell tenniük a költség-haszon elemzés eredményét, bemutatva, hogy az előnyök hogyan oszlanak meg az országok között, beleértve mind a fogadó, mind a nem fogadó országokat.**

- (26) Annak érdekében, hogy a szén-dioxid tárolására irányuló, harmadik országokat érintő projektek az Unió éghajlat-politikai és környezetvédelmi követelményeivel összhangban járuljanak hozzá a szén-dioxid határokon átnyúló szállításához és tárolásához, az ilyen projektek csak akkor támogathatók, ha szükségesek a szén-dioxid határokon átnyúló szállításának és tárolásának működéséhez, és ha a harmadik ország megfelelő jogi keretet tart fenn és azt hatékonyan érvényesíti. Ennek a harmadik országbeli jogi keretnek biztosítania kell olyan szabványok és biztosítékok alkalmazását, amelyek megakadályozzák a kibocsátásáthelyezést, és garantálják a szén-dioxid tartós tárolásának biztonságát és hatékonyságát az éghajlat, az emberi egészség és az ökoszisztémák védelme érdekében. Ezeknek a szabványoknak és biztosítékoknak legalább az uniós jogban meghatározottal egyenértékű védelmi szintet kell biztosítaniuk. Vélelmezni kell, hogy az EGT vagy az Energiaközösség szerződő felei megfelelnek ezeknek a szabványoknak és biztosítékoknak.

- (27) A közös érdekű projekteket és a kölcsönös érdekű projekteket a lehető legrövidebb időn belül végre kell hajtani, ezt követően az illetékes nemzeti hatóságoknak, az Ügynökségnek és a csoportoknak szigorúan nyomon kell követniük azokat, megfelelően tiszteletben tartva az érdekelt felek részvételére vonatkozó előírásokat és a környezetvédelmi jogszabályokat, és minimálisra csökkentve a projektgazdákra háruló adminisztratív terheket. Különös figyelmet kell fordítani az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint a fizikai és kiberbiztonsággal kapcsolatos kockázatok értékelésére, adott esetben az (EU) 2022/2557 irányelvnek a kritikus szervezetek rezilienciájára vonatkozó követelményeire, valamint az (EU) 2022/2555 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek²² az Unió egész területén magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekre vonatkozó követelményeire építve, és a projektgazdáknak jelentést kell tenniük az illetékes nemzeti hatóságoknak az értékelt kockázatok alapján hozott intézkedésekről. Ezenkívül a projektgazdáknak jelentést kell készíteniük a környezetvédelmi jogszabályoknak való megfelelésről, és az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet²³ 17. cikkének értelmében bizonyítaniuk kell, hogy a projektek a környezetet illetően megfelelnek a „jelentős károkozás elkerülését” célzó elvnek. A már kellő érettséget elért, meglévő közös érdekű projektek esetében ezeket a szempontokat a csoportoknak figyelembe kell venniük a következő uniós listára felveendő projektek kiválasztása során.
- (28) A Bizottság számára lehetővé kell tenni, hogy európai koordinátorokat nevezzen ki a különös nehézségekkel járó vagy késedelmet szenvedő projektekhez, a nehézségekkel küzdő projektek végrehajtásának megkönnyítése érdekében.

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2555 irányelve (2022. december 14.) az Unió egész területén egységesen magas szintű kiberbiztonságot biztosító intézkedésekről, valamint a 910/2014/EU rendelet és az (EU) 2018/1972 irányelv módosításáról és az (EU) 2016/1148 irányelv hatályon kívül helyezéséről (NIS 2 irányelv) (HL L 333., 2022.12.27., 80. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj>).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

- (29) Az engedélyezési eljárás nem eredményezhet a projekt méretéhez és összetett jellegéhez képest aránytalan igazgatási terheket, illetve nem gördíthet akadályt a transzeurópai hálózatok kiépítése és a piaci hozzáférés biztosítása elé.
- (30) A közös érdekű projekteket és a kölcsönös érdekű projekteket nemzeti szinten is elsőbbségi státuszúként kell kezelni, ezáltal gyors adminisztratív ügyintézés és sürgősségi eljárást biztosítva számukra minden kapcsolódó bírósági és vitarendezési eljárásban.
- (31) Azon tagállamoknak, amelyek jelenleg nem tulajdonítják a lehető legnagyobb nemzeti jelentőséget az energiainfrastruktúra-projekteknek az engedélyezési eljárásokat illetően, helyénvaló fontolóra venniük e nagy nemzeti jelentőség bevezetését, különösen azokban az esetekben, ahol ez az engedélyezési eljárás felgyorsítását eredményezheti. **Amennyiben valamely projektek ilyen státuszt kapnak, a tagállamoknak ezt a területrendezés során figyelembe kell venniük, amennyiben a projektek szolgalmi jogokat szereznek, és amennyiben ez a státusz nem gyakorol negatív hatást a nemzetbiztonságra és a védelemre.**
- (32) Azon tagállamokat, amelyek jelenleg nem rendelkeznek az energiainfrastruktúra-projektekkel illetően gyorsított vagy sürgős bírósági eljárásokkal, ösztönözni kell arra, hogy vegyék fontolóra ilyen eljárások bevezetését, különösen annak értékelésével, hogy ez a szóban forgó projektek gyorsabb megvalósítását eredményezné-e.
- (33) A hidrogéneszközökkel, elektrolizáló létesítményekkel és szén-dioxid-eszközökkel kapcsolatos projektek hozzájárulnak az energia- és éghajlat-politikai célokhoz, többek között a megújuló energia szélesebb körű alkalmazása és az energiaszerkezetbe való integrálása **uniós célértékek elérése érdekében történő** felgyorsításának szükségessége tekintetében. Ezért a hidrogéneszközökkel, az elektrolizáló létesítményekkel és a szén-dioxid-eszközökkel kapcsolatos valamennyi közös érdekű projektet és kölcsönös érdekű projektet energiapolitikai szempontból közérdekűnek kell tekinteni, és lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy azokat kiemelkedően fontos közérdeknek tekintsék, kivéve, ha a kulturális örökség érintett, valamint ha egyértelmű bizonyíték van arra, hogy a projektek olyan jelentős káros hatást gyakorolnak a környezetre, amely nem enyhíthető vagy kompenzálható.

- (34) A megújulóenergia-eszközök integrálásában, a rugalmassági megoldásokban, az energiatárolásban és általában a villamosításban betöltött szerepük miatt a villamosenergia-infrastruktúra projektek elengedhetetlenek a klímasemlegesség eléréséhez. Ezért az uniós klímasemlegességi cél eléréséig az egymással versengő jogi érdekek mérlegelése során vélelmezni kell, hogy az ilyen projektek kiemelkedően fontos közérdeket képviselnek, és a közegészséget és a közbiztonságot szolgálják, kivéve, ha a kulturális örökség érintett, valamint ha egyértelmű bizonyíték van arra, hogy a projektek olyan jelentős káros hatást gyakorolnak a környezetre, amely nem enyhíthető vagy kompenzálható az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvben²⁴ előírtak szerint. **Ez a vélelem nem akadályozza meg a tagállamokat abban, hogy az egymással versengő jogi érdekek mérlegelése során figyelembe vegyék más érdekek, például a védelmi megfontolások elsődleges jellegét, sem pedig abban, hogy egyes esetekben arra a következtetésre jussanak, hogy e megfontolások elsőbbséget élveznek valamely konkrét területrendezési intézkedés, szolgalmi jogok megszerzésére irányuló eljárás vagy adott esetben bármely más konkrét igazgatási intézkedések vagy jogi aktusok és eljárások esetében.**

²⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

- (35) Lehetővé kell tenni a tagállamok számára annak engedélyezését, hogy a villamos energiával kapcsolatos közös érdekű projekteket és kölcsönös érdekű projekteket – a klímasemlegesség elérésében betöltött fontos szerepük és az uniós listán szereplő projektekként betöltött stratégiai jelentőségük miatt²⁵ – mentesítsék a 2011/92/EU irányelv szerinti környezeti hatásvizsgálatok, a 92/43/EGK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése és a 2009/147/EK irányelv 5. cikke szerinti, a fajok védelmére gyakorolt hatásaik vizsgálata, valamint a Natura 2000 területekre gyakorolt hatásaik vizsgálata alól, ha a projektek kifejezetten szerepelnek a 2001/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁶ szerinti stratégiai környezeti vizsgálat és – amennyiben a projekt várhatóan jelentős hatást gyakorol a Natura 2000 területekre – a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti megfelelő vizsgálat tárgyát képező nemzeti fejlesztési tervben. Az ilyen mentességek lehetőségét a klímasemlegesség eléréséig fenn kell tartani.

²⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (*HL L 26., 2012.1.28., 1. o.*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj> [...]).

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (*HL L 197., 2001.7.21., 30. o.*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj>).

- (36) Az ilyen mentességek esetleges hatásainak enyhítése érdekében, **amikor egy mentességet igénybe venni szándékozó projekt engedélyért folyamodik, a tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a projekt jár-e olyan jelentős környezeti hatásokkal, amelyek eltérnek a nemzeti fejlesztési terv környezeti vizsgálatai alapján már várt és azokban figyelembe vett hatásoktól. Emellett a tagállamoknak meg kell határozniuk, hogy a projekt valamely másik tagállamban várhatóan gyakorol-e jelentős hatást a környezetre, ami szükségessé tenné határokon átnyúló környezeti hatásvizsgálat elvégzését. [...]** Az említett vizsgálatot [...] követően, és feltéve, hogy az illetékes hatóságok arra a következtetésre jutottak, hogy a projekt várhatóan nem gyakorol valamely másik tagállamban előre nem látható vagy jelentős hatást a környezetre, [...] e hatóságoknak az elérhető legjobb technológiák felhasználását figyelembe véve biztosítaniuk kell megfelelő és arányos kármérséklő intézkedések alkalmazását.
- Amennyiben ilyen kármérséklő intézkedések alkalmazására nincs lehetőség, az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a projektgazdák megfelelő kiegyenlítő intézkedéseket fogadjanak el e hatások kezelésére, amelyek – ha más arányos kiegyenlítő intézkedések nem állnak rendelkezésre – fajvédelmi programokhoz nyújtott pénzbeli ellentételezéseket is magukban foglalhatnak, **amennyiben a nemzeti jog ezt lehetővé teszi. [...]** Amennyiben megállapítást nyer, hogy egy projektnek olyan előre nem látható hatásai vannak, amelyek miatt az illetékes hatóság nem tudja azonosítani a megfelelő és arányos kármérséklő vagy adott esetben kiegyenlítő intézkedéseket, a hatóság számára lehetővé kell tenni, hogy felkérje a projektgazdát az azonosított kockázatokra irányuló, olyan projektspecifikus környezeti vizsgálat elvégzésére, amely lehetővé teszi annak értékelését, hogy mely intézkedések alkalmazása tekinthető arányosnak. [...]
- Amennyiben egy projekt várhatóan jelentős kedvezőtlen hatást gyakorol egy másik tagállam környezetére, az illetékes nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az érintett tagállamok együttműködjenek a jelentős hatások elkerülésére, vagy szükség esetén enyhítését vagy kompenzálását célzó intézkedések azonosítása érdekében.

- (37) A transzeurópai energiahálózat kiépítésének felgyorsítása érdekében egyértelművé kell tenni az uniós környezetvédelmi jogszabályokban meghatározott egyedi eltérések alkalmazásának feltételeit. Így különösen annak értékelése során, hogy az adott energetikai projektnek vannak-e kielégítő alternatív megoldásai, az értékelést azokra az alternatív megoldásokra kell korlátozni, amelyek biztosítják az azonos célkitűzés elérését ugyanolyan vagy hasonló időkeretben és jelentősen magasabb költségek nélkül. A kielégítő alternatív megoldások időkeretének és költségeinek összehasonlításakor az érintett hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy figyelembe vegyék a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek gyorsított és költséghatékony végrehajtásának szükségességét, összhangban az (EU) 2018/1999 rendelet alapján a Bizottsághoz benyújtott integrált nemzeti energia- és klímaterveikben, valamint azok aktualizált változataiban meghatározott prioritásokkal.
- (38) Hasonlóképpen a 92/43/EGK irányelvben előírt vonatkozó eltérés alkalmazása során helyénvaló, hogy – indokolt esetekben, valamint amikor észszerűen bizonyítható, hogy a terv vagy projekt az intézkedések bevezetését megelőzően nem befolyásolná visszafordíthatatlanul a Natura 2000 hálózat általános egységességét, továbbá biztosított a helyszín környezeti integritásának megőrzése és a Natura 2000 területek magas szintű védelme – az illetékes hatóságok tegyék lehetővé kiegyenlítő intézkedések végrehajtását az adott terv vagy projekt végrehajtásával párhuzamosan.

- (39) Az összetettség csökkentése, a hatékonyság és az átláthatóság növelése, valamint a tagállamok közötti együttműködés fokozásának elősegítése érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az átfogó határozat kibocsátására irányuló valamennyi engedélyezési eljárás megkönnyítéséért és koordinálásáért **egyetlen** [...] illetékes hatóság legyen felelős, amely együttműködik a többi érintett hatósággal és más tagállamok illetékes nemzeti hatóságaival, integrált ügyintézési pontként szolgál a projektgazdák számára, [...] **elősegíti** a más hatóságokkal való kapcsolattartást, valamint nyomon követi az uniós listán szereplő projektek alakulását és késedelmeit, **miközben tiszteletben tartja a nemzeti alkotmányos rendet. A rugalmasság biztosítása érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy kiválasszák az engedélyezési rendszer típusát, amely a jogrendszerük szerint összhangban van a releváns illetékes nemzeti hatóságok meglévő hatásköreivel. A más tagállamok illetékes nemzeti hatóságaival való együttműködés nem sértheti a nemzeti hatóságok azon kizárólagos hatáskörét, hogy döntsenek a területükön található projektekről.**
- (40) Az eljárások hatékonyságának növelése érdekében az illetékes nemzeti hatóságoknak kell felelniük annak biztosításáért is, hogy a hibrid átviteli és termelési projektek esetében az engedélyezés ütemezése oly módon igazodjon a projekt valamennyi eszközéhez, hogy felgyorsítsa a termelési és átviteli eszközökre vonatkozó engedélyezési eljárást.

- (41) Az uniós listán szereplő, két vagy több tagállamban található projektek engedélyezési eljárásának egyszerűsítése és felgyorsítása érdekében az érintett tagállamoknak közösen ki kell jelölniük egy egyedüli kapcsolattartó pontot az illetékes nemzeti hatóságok közül [...] annak céljából, hogy az előmozdítsa [...] a folyamatot és kibocsásson [...] egy **egységes** végleges átfogó határozatot. **Ennek az átfogó határozatnak tiszteletben kell tartania a tagállamok szuverenitását, és ezáltal a nemzeti hatóságok azon hatáskörét, hogy döntsenek a területükön megvalósuló projektekről. Ezért az egyedüli kapcsolattartó pont által kiadott végleges átfogó határozatnak olyan nem kötelező erejű dokumentum formáját kell öltenie, amely azonosítja az illetékes nemzeti hatóságoknak és az egyes tagállamok érintett hatóságainak a kötelező erejű határozatát, és hivatkozik arra. Az, hogy van egy egységes dokumentum, még ha az nem is kötelező erejű, várhatóan csökkenteni fogja a projektgazdák adminisztratív terheit, az összetettséget, növeli a hatékonyságot és felgyorsítja az engedélyezési eljárást, különösen akkor, ha a tagállamok összehangolt határidőkkel és értékelésekkel rendelkező közös eljárásokat írnak elő. A határokon átnyúló hatékony együttműködés biztosítása érdekében a Bizottságnak a kiemeltként azonosított összeköttetés-projektekre kell összpontosítania, megerősítve végrehajtásuk és engedélyezésük koordinációját és nyomon követését. E célból a Bizottságnak támogatnia kell a tagállamokat olyan közös eljárások azonosításában, amelyekre építve hatékony és eredményes engedélyezési eljárás alakítható ki.**
- (42) A tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy adott esetben átfogó határozataikba beépítsék a következőkkel összefüggésben hozott határozatokat: egyéni földtulajdonosokkal a területrendezés keretében a területükhöz való hozzáférésre, tulajdonjogukra vagy használati jogra vonatkozóan folytatott tárgyalások, amelyek egy meghatározott régió általános területfelhasználását állapítják meg, és olyan fejlesztésekre is kiterjednek, mint főutak, vasútvonalak, építmények, természetvédelmi területek, és amelyek nem kapcsolódnak a tervezett projekt egyedi céljához és az üzemeltetési engedélyek odaítéléséhez. Az engedélyezési eljárással összefüggésben a közös érdekű projekt kiterjedhet a vonatkozó infrastruktúrára, amennyiben az a projekt építéséhez vagy működéséhez alapvetően fontos.

- (43) E rendelet és különösen az engedélyezésre, a társadalmi részvételre és a közös érdekű projektek végrehajtására vonatkozó rendelkezések alkalmazása nem sértheti az uniós és a nemzetközi jogot, ideértve a környezet és az emberi egészség védelmével kapcsolatos rendelkezéseket, valamint a közös halászati politika és az integrált tengerpolitika keretében elfogadott rendelkezéseket, így különösen a 2014/89/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv²⁷ rendelkezéseit.
- (44) A projektek sikerének biztosítása és a velük szembeni kifogások korlátozása érdekében alapvető fontosságú, hogy az érdekelt felek – köztük a civil társadalom – tájékoztatást és véleménynyilvánítási lehetőséget kapjanak. Annak ellenére, hogy léteznek a környezetvédelmi döntéshozatali eljárásokban való társadalmi részvételt biztosító, jól ismert előírások, amelyek teljes mértékben alkalmazandóak a közös érdekű projektekre, további intézkedéseket szükséges előírni ahhoz, hogy a közös érdekű projektekkel kapcsolatos engedélyezési eljárások átláthatóságára és a társadalmi részvételre vonatkozóan – valamennyi releváns kérdésben – a lehető legmagasabb szintű követelmények legyenek érvényben. Ha a nemzeti szabályok értelmében az engedélyezési eljárások megkezdése előtt folytatandó előzetes konzultációra az e rendeletben foglaltakkal azonos vagy azoknál szigorúbb előírások vonatkoznak, a szóban forgó konzultációt fakultatívvá kell tenni és kerülni kell a jogszabályi követelmények megkettőzését.

²⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/89/EU irányelve (2014. július 23.) a tengeri területrendezés keretének létrehozásáról (HL L 257., 2014.8.28., 135. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

- (45) A 2001/42/EK és a 2011/92/EU irányelv, valamint adott esetben az Aarhusban, 1998. június 25-én aláírt, az Egyesült Nemzetek Szervezete Európai Gazdasági Bizottságának a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló egyezménye²⁸ (a továbbiakban: az Aarhusi Egyezmény) és az Espoóban, 1991. február 25-én aláírt, az országhatáron áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény²⁹ (a továbbiakban: az Espooi Egyezmény) megfelelő és összehangolt végrehajtása várhatóan biztosítja a környezeti és éghajlati hatásvizsgálat főbb elveinek harmonizációját, határokon átnyúlóan is. A Bizottság iránymutatást tett közzé, amely az energia-infrastruktúrával kapcsolatos környezeti hatásvizsgálati eljárások észszerűsítése érdekében segíti a tagállamokat a közös érdekű projektekre vonatkozóan az uniós jogban előírt környezeti hatásvizsgálati eljárások következetes alkalmazásának biztosításában.
- (46) Fontos az engedélyezési eljárás észszerűsítése és fejlesztése, miközben – a lehetséges mértékben és a szubszidiaritás elvének kellő figyelembevételével – tiszteletben kell tartani az új energia-infrastruktúrák építésére vonatkozó nemzeti hatásköröket és eljárásokat. Tekintettel az energia-infrastruktúrák kiépítésének sürgető jellegére, az engedélyezési eljárás egyszerűsítésének egyértelműen meg kell határoznia azt a határidőt, ameddig az érintett hatóságoknak meg kell hozniuk a projekt építésével kapcsolatos határozatot. E határidő célja, hogy az eljárások hatékonyabb kialakítására és lebonyolítására ösztönözzön. Ennek a rendeletnek maximális határidőket kell megállapítania. A tagállamok azonban – amennyiben megvalósítható – törekedhetnek a projektek ezeknél rövidebb határidőn belüli megvalósítására, különösen az intelligens hálózatokra vonatkozó projektek esetében, amelyek nem feltétlenül igényelnek olyan összetett engedélyezési eljárást, mint az átviteli infrastruktúrákra vonatkozó projektek.

²⁸ HL L 124., 2005.5.17., 4. o.

²⁹ HL C 104., 1992.4.24., 7. o.

- (47) Az engedélyező hatóságok erőforráshiánya, valamint az engedélyezési eljárások digitalizálásának és az adatok rendelkezésre állásának hiánya az engedélyezési eljárásokat lassító szűk keresztmetszet. A digitalizáció és az MI-funkciók megfelelő használata várhatóan felgyorsítja az eljárásokat és növeli a folyamatok hatékonyságát azáltal, hogy lehetővé teszi a kérelmek gyorsabb kezelését, és az eljárási lépésekre és követelményekre vonatkozó információkhoz való jobb hozzáférés révén növeli az átláthatóságot. Az engedélyezési eljárások digitalizálása azonban lemaradásban van, mivel az adatok gyakran szétszórtan találhatók meg a különböző illetékes hatóságoknál, hiányoznak az egységes digitális folyamatok és platformok, és az interoperabilitás sem biztosított. Ez a kérelmek státuszának tisztázatlanságához vezet, és akadályozza a szűk keresztmetszetek azonosítását. Ezért [...] egy digitális [...] **portálnak vagy több összekapcsolt portálnak** az [...] **energiainfrastruktúra-projektek – a közös érdekű és a kölcsönös érdekű projekteket is beleértve** – engedélyezési eljárásainak valamennyi lépésére vonatkozóan **történő rendelkezésre bocsátása biztosíthatja** [...], hogy az eljárások digitalizálása [...] átlátható és **adott esetben interoperábilis** legyen, maximalizálva annak előnyeit az engedélyezési eljárás felgyorsítása tekintetében. **E portál vagy portálok** [...] lehetővé [...] **tehetik** a projektgazdák számára a kérelmek benyújtását és azok státuszának ellenőrzését, a kérelmeket hozzá kell rendelnie az illetékes hatóságokhoz, és lehetővé kell tennie a hatóságok számára, hogy azokat az összes releváns adathoz és információhoz hozzáférve dolgozzák fel, anélkül, hogy köztes, papíralapú lépésekre lenne szükség. Emellett **e portál vagy portálok** [...] lehetővé [...] **tehetik** statisztikák kinyerését a tagállami engedélyezési eljárások általános előrehaladásáról. **Amennyiben egynél több portál létrehozására kerül sor, biztosítani kell a portálok közötti kapcsolatokat, feltéve, hogy minden egyes portál átírnyítja a felhasználókat, vagy hivatkozásokat tartalmaz a többi releváns portálra. A tagállamok továbbra is szabadon dönthetnek a portálok közötti nagyobb fokú összekapcsoltság, interoperabilitás és kommunikáció megvalósításáról. E portálnak vagy portáloknak** [...] természetes személyek esetében a 910/2014/EU rendelet követelményeinek megfelelően az európai digitális személyiadat-tárcákon keresztül, jogi személyek esetében pedig az [(EU) XXX/20YY rendeletnek] megfelelően az európai üzleti tárcákon keresztül biztosított biztonságos és interoperábilis eszközökre kell támaszkodniuk az elektronikus azonosítás és hitelesítés, a dokumentumok aláírása vagy bélyegzővel való ellátása, a dokumentumok benyújtása, valamint az illetékes hatóságok és a gazdasági szereplők közötti értesítések küldése vagy fogadása érdekében.

- (48) Az illetékes hatóságok felelnek az e rendeletben megállapított határidők betartásának biztosításáért. Továbbá az energia-infrastruktúrák kiépítésének sürgősségével, valamint a közös érdekű projekteknek és a kölcsönös érdekű projekteknek az Unió energia- és éghajlat-politikai céljainak elérése szempontjából fennálló stratégiai jelentőségével összhangban, és amennyiben a hallgatólágos jóváhagyás fogalma a nemzeti jog szerint létezik, a tagállamok **számára lehetővé kell tenni annak előírását** [...], hogy amennyiben az illetékes nemzeti hatóságok nem válaszolnak az e rendeletben meghatározott határidőn belül, vagy az érintett hatóság nem válaszol az illetékes nemzeti hatóság által **vagy azzal együttműködésben** meghatározott határidőn belül, az [...] konkrét **közbenső adminisztratív lépések – amelyek magukban foglalják az érintett hatóságok által a teljes engedélyezési eljárás során tett valamennyi adminisztratív lépést, beleértve a konzultációk szervezését és a különböző szervek vagy hatóságok véleményének kérését, vagy a végleges átfogó határozatot –** [...] hallgatólágos jóváhagyását vagy pozitív elbírálását eredményezze, kivéve a környezetvédelmi határozatokat és azokat az eseteket, amikor a jóváhagyás azt eredményezné, hogy megkezdődhet a projekt kivitelezése [...]. E rendelet rendelkezései nem érintik a tagállamok azon lehetőségét, hogy hallgatólágos jóváhagyást alkalmazzanak a környezetvédelmi határozatok esetében, amennyiben a jogrendszerük biztosítja ennek lehetőségét. Ezen intézkedés hatékony alkalmazásának biztosítása és a harmadik felek bírói jogvédelemhez való jogának garantálása érdekében a releváns hatóságoknak nyilvánosságra kell hozniuk valamennyi elfogadott határozatot.

- (49) Az engedélyezési eljárásban két szakaszt kell biztosítani: a kérelem benyújtását megelőző fakultatív eljárást, amelynek keretében a hiánytalan kérelem összeállítására irányuló munkát elvégzik és azt az illetékes nemzeti hatóság fogadja, valamint a jogszabályban előírt kötelező engedélyezési eljárást, amely a kérelem fogadásától az átfogó hatósági határozat meghozataláig tart. A kérelem benyújtását megelőző szakaszban az illetékes nemzeti hatóságoknak számos feladatot kell ellátniuk. Át kell világítaniuk a projektet, és értesíteniük kell a projektgazdát az engedélyezési eljárás lefolytatásához szükséges különböző engedélyekről, tanulmányokról és vizsgálatokról, beleértve a környezeti vizsgálatokat, valamint az alkalmazandó kármérséklő vagy kiegyenlítő intézkedéseket is. Meg kell határozniuk az átvilágítás következtetéseiben meghatározott dokumentáció körét és részletességét, biztosítva, hogy a projektgazdától ne legyen szükség további dokumentáció bekérésére, kivéve, ha a projektben vagy annak környezetében olyan lényeges változás következett be, amelyek miatt a dokumentáció körének meghatározásakor figyelembe vett feltételek és feltételezések már nem alkalmazhatók. Részletes ütemtervet kell kidolgozniuk az engedélyezési eljárásra vonatkozóan. Miután megkapták az összes előkészítő dokumentumot tartalmazó kérelemtervezetet, el kell döntenie, hogy a kérelem teljesnek minősül-e, vagy a kérelem benyújtását megelőző eljárás során megállapítottaknak megfelelő hiánypótlás szükséges.
- (50) Amennyiben azt hatékonnak ítélik, az illetékes nemzeti hatóságok úgy is kialakíthatják az engedélyezési követelményeket, hogy az adott projekttel kapcsolatos engedélyezési eljárásra és nyilvános konzultációkra szakaszokban kerüljön sor, feltéve, hogy az engedélyezési eljárás ezáltal egyszerűsödik és felgyorsul.
- (51) Ez a rendelet kizárólag a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek engedélyezésére, az abban való társadalmi részvételre és a projektek szabályozási aspektusára alkalmazandó. Ugyanakkor a tagállamok elfogadhatnak nemzeti rendelkezéseket, amelyek megegyező vagy hasonló szabályokat alkalmaznak olyan projektekre is, amelyek e rendelet értelmében nem rendelkeznek közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt státusszal.

- (52) A tízéves uniós hálózatfejlesztési terv folyamata szilárd alapot biztosít a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek azonosításához. Míg a Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (villamosenergia-piaci ENTSO), a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (földgázpiaci ENTSO), a Hidrogénhálózat-üzemeltetők Európai Hálózata (ENNOH) és az átviteli- és szállítási rendszer-üzemeltetők továbbra is fontos szerepet játszanak a folyamatban, további észszerűsítésre és irányításra van szükség, különösen a jövőbeli forgatókönyvek meghatározása, a hosszú távú infrastrukturális hiányosságok és az energia-infrastruktúra szűk keresztmetszeteinek azonosítása, valamint e hiányosságok legmegfelelőbb megoldásokkal történő kezelése tekintetében, a folyamat politikai súlyának, relevanciájának és megalapozottságának növelése érdekében. Ezért az Ügynökségnek és a Bizottságnak fokozottabb szerepet kell vállalnia a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek (EU) 2019/943 és (EU) 2024/1789 rendelet szerinti kidolgozásának folyamatában.

- (53) Tekintettel arra, hogy a kiválasztott forgatókönyv és az annak alapjául szolgáló feltételezések jelentős szerepet játszanak az uniós hálózatfejlesztési tervezés folyamatában, a Bizottságnak központi szerepet kell kapnia annak – **az ENTSO-kkal szoros együttműködésben történő** – meghatározásában. Ez minden bizonnyal hozzájárul az inputok észszerűsítéséhez és egyúttal biztosítja az uniós szakpolitikai céloknak való jobb megfelelést. **Fontos, hogy az alapul szolgáló feltételezések figyelembe vegyék a belső piac integrációjának – többek között a periférikus fekvésű és szigeten fekvő tagállamok elszigeteltségének csökkentése révén történő – fokozására irányuló átfogó célt.** Helyénvaló továbbá, hogy a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek egyetlen központi forgatókönyvön alapuljanak, [...] **amelyet például az alternatív ellátási szerkezetek, keresleti mintázatok vagy a rendszerrel kapcsolatban megfigyelt tendenciák feltárását célzó érzékenységelemzések [...] kísérnek.** Ezeknek az érzékenységeknek elő kell segíteniük számos lehetséges dekarbonizációs módszer megvizsgálását, és ezáltal meg kell erősíteniük az uniós infrastruktúra-tervezési keret stabilitását, figyelembe véve az európai energiarendszer tényleges dinamikáját és a **tagállamok tervezési döntéseit.** [...] A forgatókönyv fő célja, hogy közös alapot biztosítson a közös érdekű és a kölcsönös érdekű projektként javasolt projektek infrastrukturális hiányosságainak és előnyeinek értékeléséhez **a piaci integráció és az árkonvergencia megvalósítása érdekében.** Az (EU) 2024/1788 európai parlamenti és tanácsi irányelv 55. cikke szerinti tízéves hálózatfejlesztési terv tekintetében alkalmazandó közös forgatókönyvnek összhangban kell lennie a központi forgatókönyvvel. Az e rendelet 11. cikkével összhangban kidolgozott érzékenységelemzéseket, valamint további forgatókönyveket vagy érzékenységelemzéseket is figyelembe lehet venni a megalapozottabb befektetési döntések meghozatalához. A központi forgatókönyv megnövekedett jelentősége szükségessé teszi a villamosenergia-piaci ENTSO, az ENNOH és a földgázpiaci ENTSO, a tagállamok és az Ügynökség szoros bevonását annak biztosítása érdekében, hogy a releváns adatok és információk rendelkezésre álljanak, és hogy a forgatókönyv összhangban legyen a nemzeti fejlesztésekkel **és tükrözze a nemzeti energia- és klímaterveket, továbbá figyelembe vegye a nemzeti és regionális sajátosságokat, beleértve az energiaárakat illetően a régiók között meglévő eltéréseket.** Az alkalmazott feltételezéseket **a tagállamoknak ellenőrizniük kell.** Az érdekelt felekből álló referenciacsoportnak továbbra is összehangolt hozzájárulást és tanácsadást kell nyújtania a forgatókönyvek kidolgozásához.

- (53a) **A jelentős határokon átnyúló relevanciával bíró infrastrukturális igények kezelése érdekében a valamely tagállamon belüli belső hálózat megerősítését adott esetben össze lehet vonni a határokon átnyúló igények kezelését célzó egyéb beruházásokkal annak érdekében, hogy azokat e rendelet értelmében egyetlen projektnak lehessen tekinteni és ennek megfelelően lehessen értékelni, feltéve, hogy az ilyen projektklaszterek és a bennük foglalt beruházási tételek megfelelnek a közös érdekű projektekre vonatkozó releváns kritériumoknak.**
- (54) Az infrastrukturális igények azonosításának folyamata nagyobb szerepet kell, hogy játsszon a tervezett infrastrukturális beruházások orientálásában. A jelenlegi gyakorlathoz képest a folyamatnak szélesebb körűnek kell lennie, és alaposabban figyelembe kell vennie az ágazatközi kapcsolatokat és a nem vezetékes megoldásokat annak érdekében, hogy egyértelműen meg lehessen határozni, hogy mely megoldások szolgálják a legjobban az energiarendszert az energia- és éghajlat-politikai célok elérése szempontjából. A hiányosságok kezeléséhez szükséges későbbi megoldások elfogadottságának növelése érdekében az Ügynökséget jobban be kell vonni a folyamat keretének meghatározásába és ellenőrzésébe. Annak biztosítása érdekében, hogy az eredmények kellően megalapozottak legyenek és összhangban álljanak az e rendeletben meghatározott elvekkel, az Ügynökségnek módszereket kell kidolgoznia, amelyek mentén a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH elvégzi az infrastrukturális igények azonosításának folyamatát. Az igények azonosításáról szóló jelentés végleges jóváhagyásával a TEN-E csoport döntéshozó testületének határozottan jeleznie kell a projektgazdák számára, hogy hol van szükség a lehetséges projektekre.

- (55) Az infrastrukturális igények azonosításának átfogóbb és részletesebb folyamata lehetővé teszi a tervezett projektek és az átviteli kapacitás bővítésével kapcsolatos igények jobb összehangolását. Lehetővé kell tennie továbbá egy olyan nyomonkövetési folyamatot, amely az ellátatlan igények kezelésére alkalmas megoldások azonosítását eredményezi. A hiányosságok kezelésére elsődlegesen az átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőknek kell lehetséges projekteket javasolniuk, de más érdekelt felektől származó alternatív megoldásokat is fontolóra kell venni. Ezért az igénymegfeleltetési folyamatot regionális együttműködés eredményeként kell kialakítani, az érdekelt feleket bevonva a megbeszélésekbe. A Bizottság folyamatban betöltött központi szerepe várhatóan fokozza a regionális együttműködést és a tagállamok, a nemzeti szabályozó hatóságok, a projektgazdák és más érdekelt felek bevonását a legmegfelelőbb projektek kidolgozására irányuló erőfeszítésekbe, az esetleges ellátatlan igények kielégítésére szolgáló nem vezetékes vagy infrastrukturális megoldások esetében egyaránt. Végző eszközként a Bizottságot fel kell jogosítani arra, hogy pályázati felhívást tegyen közzé, ha az elégtelen előrehaladás miatt továbbra is fennálló hiányosságok leküzdéséhez az szükséges. Biztosítani kell, hogy a támogatható projektek **az alkalmazandó eljárásokat követve** a lehető leghamarabb bekerüljenek a következő nemzeti fejlesztési tervekbe, a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe és az uniós listába.
- (56) Az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzésre van szükség annak érdekében, hogy az infrastruktúra-tervezés tükrözze az integrált és dekarbonizált rendszer változó igényeit; ehhez következetesen értékelni kell az összes releváns költséget és hasznot az uniós energia- és éghajlat-politikai célkitűzések elérésére szolgáló leghatékonyabb megoldások azonosítása érdekében. A nem vezetékes megoldásoknak, például a dinamikus vezeték- és transzformátor-terhelhetőségnek, a fejlett áramlásszabályozó rendszereknek vagy a digitális ikerplatformoknak nagyobb szerepet kell játszaniuk a hálózati igények kezelésében mind működési, mind bővítési szempontból, ezért az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzésnek ezeket is vizsgálnia kell.

- (57) A tízéves uniós hálózatfejlesztési tervnek átfogó áttekintést kell nyújtania az Unióban határokon átnyúló hatással bíró tervezett infrastrukturális projektekről. A nem vezetékes és rugalmassági megoldásoknak a terv szerves részét kell képezniük annak érdekében, hogy az teljes képet nyújtson a villamosenergia- és hidrogénhálózatok optimális működéséhez szükséges jövőbeli beruházásokról. Különös figyelmet kell fordítani a hálózat biztonságát és rezilienciáját javító projektekre is.
- (58) A tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek elfogadását megelőző feladataik ellátása során a villamosenergia-piaci ENTSO-nak, az ENNOH-nak, az Ügynökségnek és a Bizottságnak széles körű konzultációs folyamatot kell folytatnia valamennyi érdekelt fél bevonásával. Ezeknek az érdekelt feleknek magukban kell foglalniuk az Európai Unió villamosenergia-piaci elosztórendszer-üzemeltetői közötti együttműködés európai szervezetét, a villamosenergia-, a gáz- és a hidrogénpiacokon, a fűtésben és hűtésben, a szén-dioxid-leválasztásban és -tárolásban résztvevő szervezeteket, valamint a szén-dioxid-leválasztásban és -felhasználásban érdekelt feleket, a független aggregátorokat, a keresletoldali választ biztosító üzemeltetőket, az energiahatékonysági megoldásokban részt vevő szervezeteket, az ipari ágazatokat, többek között a közlekedési, a digitalizációs és az adatágazatot, valamint adott esetben az energiafogyasztói szövetségeket, az éghajlatváltozással foglalkozó európai tudományos tanácsadó testületet és a civil társadalom képviselőit. Az érdekelt felekből álló referenciacsoport hatékony fórumnak bizonyult az érdekelt felek közötti együttműködésben, és támogatni kell a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervhez való további hozzájárulását. A konzultációnak nyílnak és átláthatónak kell lennie, és azt időben kell megszervezni, hogy lehetővé tegye az érdekelt felek visszajelzését a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek kulcsfontosságú szakaszainak előkészítése során, például az infrastrukturális hiányosságok azonosításával és a projektértékelés költség-haszon elemzési módszertanával összefüggésben. A villamosenergia-piaci ENTSO-nak és az ENNOH-nak kellően figyelembe kell vennie az érdekelt felektől a konzultációk során kapott információkat, és a végleges ajánlatok benyújtásakor ki kell fejteniük, hogy ezeket az információkat hogyan vették figyelembe.

- (59) Az energia-infrastruktúra tervezésének megfelelően tükröznie kell az ágazatok összekapcsolását és az energiahordozók közötti kapcsolódásokat. A forgatókönyvek kidolgozásának, az infrastrukturális igényeket azonosító folyamatnak és a költség-haszon elemzés módszertanainak integrált, hosszú távú és optimalizált „egy energiarendszer” megközelítésen és modellezésen kell alapulniuk, amely közös feltételezéseket és következetes módszertanokat alkalmaz. Az infrastruktúra-tervezés ágazatok közötti jobb koordinációjának elő kell segítenie az új infrastrukturális megoldások optimálisabb rangsorolását és bevezetését.
- (60) Annak fontossága, hogy csak azok az infrastrukturális projektek kaphassanak közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt státuszt, amelyek esetében nem létezik észszerű alternatív megoldás, azt is jelenti, hogy az energiahatékonyság elsődlegességének elvét figyelembe kell venni az energiainfrastruktúra-tervezésben, valamint a javasolt projektek regionális listáinak összeállítása során a regionális csoportok munkájában. Az energiahatékonyság elsődlegességének elvével összhangban meg kell fontolni az új infrastruktúra valamennyi olyan **gazdaságilag és műszakilag megvalósítható** alternatíváját, amely biztosítja a jövőbeli infrastrukturális igények ellátását. Különös figyelmet kell fordítani a nem vezetékes vagy digitális megoldásokra, a keresletoldali válasz alkalmazására vagy a nem fosszilis alapú rugalmasságra, amelyek javíthatják a hálózatok általános hatékonyságát. E célból a rendszerüzemeltetőknek prioritásként kell kezelniük ezeket a megoldásokat a rendszerbővítési projektek értékelésekor. **Ezek a megoldások kiegészíthetik a hálózat szükséges fizikai megerősítését, de önmagukban nem feltétlenül elegendők az azonosított rendszerigények kielégítéséhez.** Ösztönözni kell a hálózatok költséghatékony kihasználását is, különösen a hálózati díjakban és támogatási rendszerekben a területi és használati időre vonatkozó árjelzések használata révén.

- (61) A 2050-re vonatkozó uniós klímasemlegességi célkitűzés elérése érdekében az Uniónak jelentősen növelnie kell a megújuló villamosenergia-termelést. Bővíteni kell a tengeri megújuló energiába történő beruházások körét annak érdekében, hogy a telepített tengeri megújulóenergia-termelés legalább 350 GW-ot érjen el a tagállamok tengeri megújuló energiára vonatkozó, 2024 decemberében aktualizált kumulatív, nem kötelező erejű regionális céljaival összhangban, amelyeket az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó célkitűzéseinek megvalósításáról szóló, 2023. október 24-i bizottsági közlemény³⁰ is alátámaszt. A villamosenergia-piaci ENTSO által 2024 januárjában közzétett első tengeri hálózatfejlesztési tervek fontos előrelépést jelentettek azáltal, hogy a tagállamok tengeri regionális törekvéseit rögzítették a tengeri hálózatok tervezésében. Ez minden bizonnyal támogatja a határokon átnyúló tengeri megújulóenergia-projektek azonosítását, beleértve a hibrid és a határokon átnyúló radiális projekteket is, és ezáltal biztosítja a tengeri hálózatok tengermedencék szintjén optimalizált, költséghatékony fejlesztését. A tengeri hálózatfejlesztési tervekben alkalmazott hosszú távú stratégiai logikát ki kell terjeszteni a szárazföldi villamosenergia-hálózatokra és a hidrogénhálózatokra is.
- (62) A megújuló energia szempontjából kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosók hasznai és költségei tekintetében végzett elemzés várhatóan segíti a tagállamokat abban, hogy előzetes költségmegosztási elemzést végezzenek a tengeri hálózatok kiemelt jelentőségű folyosóinak szintjén, alátámasztva a határokon átnyúló tengeri hálózati projektekre vonatkozó későbbi közös politikai kötelezettségvállalásokat. A tengeri projektekre vonatkozó, együttműködésen alapuló beruházási keretokről szóló, 2024. június 27-i bizottsági iránymutatás várhatóan hasznos útmutatóként szolgál a megújuló energia szempontjából kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosók költség-haszon elemzéséhez, és azt a Bizottság – a tagállamok, az érintett átviteli- és szállítási rendszer-üzemeltetők, az Ügynökség és a nemzeti szabályozó hatóságok bevonásával – adott esetben naprakésszé teheti.

³⁰ A Bizottság közleménye (2023. október 24.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az EU tengeri megújuló energiára vonatkozó célkitűzéseinek megvalósításáról, COM(2023) 668 final.

- (63) A közös érdekű projektek fejlesztési, építési, üzemeltetési és fenntartási költségeit főszabályként az infrastruktúra használóinak kell megfizetniük. A költségmegosztásnak biztosítania kell, hogy a végfelhasználókra ne háruljon aránytalan teher, különösen akkor, ha ez energiaszegénységhez vezethet. A közös érdekű projektek akkor részesülhetnek államok közötti költségmegosztásban, ha a piaci kereslet értékelése vagy a tarifákra gyakorolt várható hatások értékelése azt mutatja, hogy az infrastruktúra használói által fizetett tarifák révén nem várható a költségek megtérülése. **Meg kell jegyezni, hogy az államok közötti költségmegosztásra vonatkozó rendelkezések nem alkalmazandók azokra a közös érdekű projektekre, amelyek nem tartoznak a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe, és amelyekkel kapcsolatban ezért nem hozható államok közötti költségmegosztásról szóló határozat, mint például a nem szabályozott és nem nemzeti díjrendszereken keresztül finanszírozott, szivattyús tározókra vonatkozó projektek.**

- (64) Az egyre nagyobb mértékben összekapcsolt belső energiapiacra az államok közötti költségmegosztásra vonatkozó egyértelmű és átlátható szabályok elengedhetetlenek a határokon átnyúló infrastruktúrára és a határokon átnyúló hatással bíró projektekre irányuló beruházások felgyorsításához. A határokon átnyúló energia-infrastruktúra integráltabbá válásával egyre több projekt jár előnyökkel az építésének helye szerinti területen túl is. Ez elengedhetetlenné teszi a méltányos és átlátható költségmegosztást a helyi fogyasztókra nehezedő aránytalan terhek elkerülése érdekében. A költségek megfelelő megosztásáról folyó egyeztetéseknek az adott infrastrukturális projekt költségének és előnyeinek elemzésén kell alapulnia, amelyet az energiarendszer egészére kiterjedő elemzés harmonizált módszertana alapján, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelet alapján a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervekhez összeállított központi forgatókönyv és érzékenységelemzés alapján kell elvégezni, lehetővé téve a közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt által az Unió dekarbonizációra, piaci integrációra, versenyre, fenntarthatóságra és ellátásbiztonságra irányuló energiapolitikáikhoz nyújtott hozzájárulás alapos elemzését. Azoknak a tagállamoknak, amelyekben a projekt **nettó** előnyeinek – **azaz a projekt pénzben kifejezett pozitív előnyei és a társadalomra vagy a társadalom egyes részeire gyakorolt negatív előnyei közötti különbségnek** – legalább 10 %-a megjelenik, valamint nemzeti szabályozó hatóságaiknak részt kell venniük a költség-**haszon elemzésről és a költségmegosztási értékelésekről** folytatott megbeszéléseken. **E részvétel célja, hogy biztosítsa az átláthatóságot a projektfejlesztés korai szakaszában, támogassa a költségek és a hasznok méltányos eloszlását, és elősegítse a projekt hatékony végrehajtását és az abból származó hasznok megvalósítását. A részvétel ugyanakkor nem keletkeztet semmilyen kötelezettséget a projektköltségek viselésével kapcsolatban.** [...] Ezen túlmenően az államok közötti költségmegosztási megállapodásoknak mérlegelniük kell a nem fogadó országok méltányos és arányos részvételét biztosító utólagos intézkedéseket, feltéve, hogy az ilyen kiigazításokat egyértelműen meghatározzák és oly módon strukturálják, hogy az garantálja a beruházási biztonságot.

- (65) Alapvető fontosságú egy stabil finanszírozási keret biztosítása a közös érdekű projektek kidolgozásához, miközben vissza kell szorítani a pénzügyi támogatásra való rászorultságot, és ezzel egyidejűleg megfelelő ösztönzőkkel és pénzügyi mechanizmusokkal kell bátorítani az érdekelt befektetőket. Az államok közötti költségmegosztásról szóló határozat meghozatalakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak a nemzeti megközelítéseiknek és a hasonló infrastruktúrákra vonatkozó módszertanaiknak megfelelő módon teljes egészében meg kell osztaniuk a ténylegesen felmerült beruházási költségeket a tagállamok között, be kell építeniük azokat a nemzeti tarifákba. Adott esetben ezt követően a nemzeti szabályozó hatóságoknak meg kell állapítaniuk, hogy a nemzeti tarifákra gyakorolt hatás nem eredményez-e aránytalanul nagy terhet a fogyasztók számára az adott tagállamban. A nemzeti szabályozó hatóságoknak ki kell küszöbölniük annak kockázatát, hogy a projektek a valóságos vagy becsült kiadások és bevételek figyelembevételére kettős támogatásban részesüljenek. E kiadásokat és bevételeket csak annyiban lehet figyelembe venni, amennyiben a projektekhez kapcsolódnak és az érintett költségek fedezésére szolgálnak.
- (66) Az érintett tagállamok és harmadik országok közötti költségmegosztásról szóló megbeszélések megkönnyítése érdekében lehetőséget kell biztosítani a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek egyetlen csomagban való összevonására. Azáltal, hogy a tagállamok csoportjai egy projektcsomagot kölcsönösen előnyösként kezelhetnek, mindenki számára előnyös megoldások mozdíthatók elő, csökkenthetők a tárgyalások során felmerülő kockázatok és tranzakciós költségek, és növelhető a végrehajtás valószínűsége. Az uniós szinten – például az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközön keresztül – vagy regionális szinten a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek felhasználásával nyújtott további támogatás tovább könnyítheti az ilyen megállapodásokat, és előmozdíthatja a kiemelt infrastruktúra időben történő megvalósítását. **Az ilyen projektcsomagok azonosításának és megvitatásának elősegítése érdekében a tagállamok és a nemzeti szabályozó hatóságok figyelembe vehetik a projektcsomag költség-haszon elemzésével és költségmegosztásával kapcsolatos releváns önkéntes regionális munkát.**

(67) Az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése három kiemelt célkitűzést határoz meg az övezetközi kapacitás felosztásából származó bevételek felhasználására vonatkozóan, nevezetesen: a) a felosztott kapacitás tényleges rendelkezésre állásának biztosítása, ideértve a kapacitásgaranciához kapcsolódó ellentételezést is; b) az övezetközi kapacitások fenntartása vagy növelése a meglévő rendszerösszekötők optimalizálása vagy a rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületek csökkentése szempontjából releváns hálózati beruházásokból eredő költségek fedezése révén; valamint c) a tengeri megújuló villamosenergia-termelő erőművek üzemeltetőinek kompenzálása az ott meghatározott körülmények között. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek biztosítaniuk kell, hogy mindhárom kiemelt célkitűzés teljesüljön, beleértve a b) pontban szereplő célkitűzést is. A rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületeket csökkentő közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek finanszírozásának megkönnyítése, valamint az e rendelet 16. cikke szerinti, államok közötti költségmegosztásról szóló határozatokról folytatott megbeszélések kiszámíthatóságának és átláthatóságának biztosítása érdekében helyénvaló előírni az átvitelirendszer-üzemeltetők számára, hogy a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek egy korlátozott részét [...] ilyen beruházások céljára **elhelyezzék egy külön belső számlán – a számviteli könyvön belül vagy azon kívül –, tiszteletben tartva az illetékes hatóság által az ACER releváns módszertanával összhangban meghatározott nemzeti jogszabályi vagy szabályozási rendelkezéseket.** Ez a követelmény nem érinti az átvitelirendszer-üzemeltetők azon felelősségét, hogy a szabályozó hatóságok felügyelete mellett és az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott módszertannal összhangban döntsenek a finanszírozási prioritásokról. Ez a követelmény nem alkalmazandó, ha **a villamosenergia-piaci ENTSO infrastrukturális igényeinek azonosításáról szóló legfrissebb jelentés alapján** bizonyítható, hogy nincs szükség további határkeresztező kapacitás kiépítésére az érintett tagállam határain.

(67a) Egyes tagállamokban – különösen a több ajánlattételi övezettel rendelkező tagállamokban – a sajátos földrajzi elhelyezkedésük miatt jelentős mértékben nőtték a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek. Ezért azt a követelményt, mely szerint a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek egy részét közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek céljára kell allokálni, nem célszerű alkalmazni a tagállamokon belüli belső ajánlattételi övezet-határokból származó szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre.

- (67b) **Az összekapcsolások önmagukban nem képesek megfelelően kezelni az erőforrások megfelelőségével kapcsolatos kihívásokat. A fosszilis tüzelőanyagoktól mentes, a fogyasztás helyéhez közel történő villamosenergia-termelés fokozása támogathatja a folyamatban lévő villamosítást, hozzájárulhat a meglévő hálózatok hatékonyabb használatához és javíthatja az erőforrások megfelelőségét. A tagállamok fenntartják maguknak a jogot, hogy meghatározzák az energiaszerkezetüket és az energiaellátásuk általános szerkezetét.**
- (68) Amennyiben egy tagállamban nincs átviteli- és szállításirendszer-üzemeltető, az e rendeletben szereplő, az átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőre való minden hivatkozás értelemszerűen az elosztórendszer-üzemeltetőkre való hivatkozásként értendő.
- (69) A belső energiapiaci jogszabályok előírják, hogy a hálózatokhoz való hozzáférés tarifáinak megfelelő beruházási ösztönzőket kell tartalmazniuk. A közös érdekű projektek számos típusa azonban valószínűleg olyan externáliákat fog előidézni, amelyeket a szokásos tarifarendszer nem képes teljes mértékben figyelembe venni és nem lehet annak révén megtéríteni. A belső energiapiaci jogszabályok alkalmazásakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak gondoskodniuk kell a közös érdekű projektek szilárd és kiszámítható, ösztönzőket is tartalmazó – a hosszú távú ösztönzőket is ideértve – szabályozási és pénzügyi keretéről, a projekt sajátos kockázati szintjével arányban. Különösen alkalmazni kell ezt a keretet a határokon átnyúló projektekre, az olyan innovatív villamosenergia-átviteli technológiákra, amelyek lehetővé teszik a megújuló energia, az elosztott energiaforrások és a keresletoldali válasz széles körű integrációját az összekapcsolt hálózatokba, valamint az energiatechnológiai és digitalizációs projektekre, amelyek valószínűleg vagy nagyobb kockázattal járnak, mint az egy tagállamban található hasonló projektek, vagy magasabb haszonnal kecsegtetnek az Unió számára. Ezenkívül a magas működési kiadásokkal rendelkező projekteknek megfelelő beruházási ösztönzőket is biztosítani kell. Különösen a tengeri megújulóenergia-hálózatok, amelyek a villamosenergia-rendszerösszekötők kettős funkcionalitását és a tengeri megújulóenergia-termelési projektek összekötőjének kettős szerepét töltik be, valószínűleg nagyobb kockázatokkal járnak, mint a hasonló szárazföldi infrastrukturális projektek, mivel eredendően kapcsolódnak olyan termelőeszközökhöz, amelyek szabályozási kockázatokat, finanszírozási kockázatokat – például előzetes beruházások szükségessége –, piaci kockázatokat és az új innovatív technológiák alkalmazásában rejlő kockázatokat hordoznak.

- (70) Az (EU) 2022/869 rendelet jól szemléltette, milyen hozzáadott értéket képvisel, ha az uniós jelentőségű projektek végrehajtása érdekében a magánfinanszírozáshoz jelentős uniós pénzügyi támogatást nyújtanak. A gazdasági és pénzügyi helyzet, valamint a költségvetési korlátok fényében a többéves pénzügyi kereten belül – a projektek kockázatmentesítése és a magánberuházások bevonása céljából is – folytatódnia kell a célzott segítségnyújtásnak annak érdekében, hogy maximalizálhatók legyenek a közfinanszírozás hatásai és annak előnyei az uniós polgárok számára, és az e rendelet I. mellékletében meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek új beruházókat vonzzanak, a lehető legalacsonyabb szinten tartva az uniós költségvetés hozzájárulását.
- (71) Lényeges, hogy a közös érdekű projektek jogosultak legyenek tanulmányokhoz, illetve bizonyos feltételek mellett kivitelezéshez – akár támogatás, akár innovatív pénzügyi eszközök formájában – az (EU) 2021/1153 európai parlamenti és tanácsi rendelet³¹ szerint nyújtott uniós pénzügyi támogatásra annak biztosítása érdekében, hogy személyre szabott támogatást lehessen nyújtani azoknak a közös érdekű projekteknek, amelyek a jelenlegi szabályozási keret és piaci feltételek mellett nem életképesek. Fontos elkerülni a versenytorzulásokat, különösen az azonos, kiemelt jelentőségű uniós folyosók megvalósításához hozzájáruló projektek között. A szóban forgó pénzügyi támogatás hivatott biztosítani a szükséges szinergiákat az intelligens energiaelosztó hálózatok finanszírozásához rendelkezésre álló egyéb uniós forrásokkal, valamint az (EU) 2020/1294 bizottsági végrehajtási rendelet³² szerinti uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmussal.

³¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1153 rendelete (2021. július 7.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, valamint az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 249., 2021.7.14., 38. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj>).

³² A Bizottság (EU) 2020/1294 végrehajtási rendelete (2020. szeptember 15.) az uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmusról (HL L 303., 2020.9.17., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/1294/oj).

(71a) A hidrogénpiac fejlesztése során a teljes értékláncot figyelembe kell venni. A hidrogén- és a dekarbonizált gázpiacra vonatkozó csomag már tartalmaz rendelkezéseket a díjszabással, a hidrogénhálózat-üzemeltetők költségeinek megtérülésével, a szabályozott szolgáltatások közötti pénzügyi transzferekkel, továbbá a tagállamok azon lehetőségével kapcsolatban, hogy nemzeti szinten időbeli költségelosztási mechanizmusokat vezessenek be, beleértve annak lehetőségét, hogy intézkedéseket – például állami garanciát – vezessenek be a hidrogénhálózat-üzemeltetők azon pénzügyi kockázatának fedezésére, amely az időbeli költségelosztás alkalmazásából eredő kezdeti költségmegtérülési réshez kapcsolódik. A hidrogén területén közös érdekű projekteket végrehajtó tagállamok az egynél több tagállamot érintő esetekben bevezethetnek ilyen időbeli költségelosztást. Az időbeli költségelosztást és az annak alapjául szolgáló módszertant – az egy tagállamon belüli esetekhez hasonlóan – a részt vevő tagállamok szabályozó hatóságainak jóvá kell hagyniuk. Az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében foglalt azon lehetőséget illetően, hogy a tagállamok intézkedéseket – például állami garanciát – vezethetnek be a hidrogénhálózat-üzemeltetők azon pénzügyi kockázatának fedezésére, amely az időbeli költségelosztás alkalmazásából eredő kezdeti költségmegtérülési réshez kapcsolódik, a Bizottságnak értékelnie kell a határokon átnyúló hidrogénprojektekkel kapcsolatos kihívásokat. Az értékelésnek integrált és kiegyensúlyozott módon fel kell térképeznie a kérdéssel kapcsolatos alternatív megoldásokat, beleértve azok hatásait, költségeit és előnyeit is. Ezzel összefüggésben a Bizottságnak strukturált eszmecserét kell folytatnia az érintett érdekelt felekkel mind a határon átnyúló projektekre vonatkozó meglévő intézkedések hatékonyságáról, mind pedig a különösen nagy határokon átnyúló jelentőséggel és az Unió számára stratégiai értékkel bíró, közös érdekű hidrogénvezeték-projektek fokozottabb kockázatmentesítésével kapcsolatos kihívások kezelését célzó lehetséges intézkedésekről, valamint adott esetben a hidrogénhálózatok felfuttatásának további támogatását célzó végrehajtási ütemterv kidolgozásáról.

- (71b) A 838/2010/EU bizottsági rendelet szabályokat állapít meg az átvitelirendszer-üzemeltetők számára a határkeresztező villamosenergia-áramlás befogadásából eredő költségek ellentételezésére vonatkozóan, míg e rendelet 17. cikke keretet biztosít a közös érdekű projektek tagállamok közötti költségmegosztásához. Ezek a mechanizmusok azonban már nem tükrözik teljes mértékben a jelentős tranzitforgalmat lebonyolító tagállamok által a belső energiapiac érdekében viselt összes infrastrukturális tőke- és működési költséget. A Bizottságnak ezért az Ügynökséggel és az érintett érdekelt felekkel együttműködve, a jelenlegi tranzitmodellekre és a ténylegesen felmerült költségekre is figyelemmel felül kell vizsgálnia a meglévő megállapodások megfelelőségét, és értékelnie kell, hogy szükség van-e további uniós szintű intézkedésekre a tranzittal kapcsolatos költségek méltányosabb elosztásának biztosítása érdekében.
- (72) A közös érdekű projektekbe történő beruházások tekintetében háromlépéses logikának kell érvényesülnie. Először is a piacnak prioritása van a beruházás tekintetében. Másodszor: ha a piac nem vállalkozik a beruházásra, akkor szabályozási megoldásokat kell keresni – szükség esetén a vonatkozó szabályozási keret kiigazításával –, és gondoskodni kell a vonatkozó szabályozási keret alkalmazásáról. Harmadszor, ha az első két lépésben nem sikerült a szükséges beruházásokat biztosítani a közös érdekű projektek számára, akkor lehetőséget kell biztosítani uniós pénzügyi támogatás nyújtására, amennyiben a közös érdekű projekt teljesíti az alkalmazandó támogathatósági feltételeket, **valamint – a releváns nemzeti szabályozó hatóságok általi értékelés függvényében – adott esetben figyelembe véve egy esetlegesen aránytalan díjemelést.**

- (73) A közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek nem jogosultak uniós pénzügyi támogatásra, ha a projektgazdák, az üzemeltetők vagy a beruházók az (EU, Euratom) 2024/2509 európai parlamenti és tanácsi rendelet³³ 138. cikkében említett valamely, kizárást indokoló helyzetben vannak, például csalás, korrupció vagy bűnszervezethez kapcsolódó magatartás miatt jogerősen elítélik őket. Lehetővé kell tenni, hogy egy közös érdekű projekt eltávolítható legyen az uniós listáról, amennyiben az adott listára való felvétele olyan téves információkon alapult, amelyek döntően befolyásolták a listára való felvételt, vagy ha a projekt nem felel meg az uniós jognak. Az e rendelet szerinti eltérést élvező tagállamokban található közös érdekű projektek esetében, amennyiben az említett tagállamok az ilyen projektekre vonatkozóan az (EU) 2022/869 rendelet szerinti finanszírozás iránti kérelmeket támogatnak, biztosítaniuk kell, hogy a projektből ne származzon közvetlen vagy közvetett előnyük olyan személyeknek vagy szervezeteknek, akik vagy amelyek az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet 138. cikkében említett valamely, kizárást indokoló helyzetben vannak.
- (74) A kölcsönös érdekű projektekhez kapcsolódóan kivitelezési munkákhoz nyújtott vissza nem térítendő támogatásokat ugyanolyan feltételek mellett kell elérhetővé tenni, mint a közös érdekű projektek esetében, amennyiben azok hozzájárulnak az Unió átfogó energia- és éghajlat-politikai céljaihoz, és amennyiben a harmadik ország dekarbonizációs célkitűzései összhangban vannak a Párizsi Megállapodással.

³³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU, Euratom) 2024/2509 rendelete (2024. szeptember 23.) az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról (HL L, 2024/2059, 2024.9.26., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (75) A dekarbonizációs folyamat felgyorsítása és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése érdekében az Uniónak elő kell segítenie a hátrányos helyzetű, kevésbé összekapcsolt, peremterületen fekvő, legkülső vagy elszigetelt régiókban megvalósuló energetikai projekteket, hogy lehetővé tegye a transzeurópai energiahálózatokhoz való hozzáférést. **Az ilyen régiókban, ahol az alacsony szintű összekapcsoltság tartós problémát jelenthet, a rugalmassági megoldások és az energiatárolás is döntő szerepet játszik a megújuló energia integrálásában, és jelentős pozitív hatást gyakorol az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseinek teljesülésére. Az ilyen projektek nem zárhatók ki az uniós pénzügyi támogatásból pusztán az alacsony szintű fizikai összekapcsoltság miatt, és a határokon átnyúló hatásuknak és piaci integrációs hozzájárulásuknak tükröznie kell a dekarbonizált, elszigetelt vagy alacsony összekapcsoltságú energiarendszerekben betöltött rendszerszintű szerepüket.**
- (76) Az Európai Tanács 2011. február 4-i azon következtetéseivel összhangban, amelyek szerint 2015 után egyetlen uniós tagállam sem maradhat elszigetelt az európai gáz- és villamosenergia-hálózatoktól, és egyetlen tagállam energiabiztonsága sem kerülhet veszélybe amiatt, hogy hiányoznak a megfelelő kapcsolódások, e rendelet célja a transzeurópai energiahálózatokhoz való hozzáférés biztosítása a transzeurópai gázhálózathoz jelenleg nem kapcsolódó Ciprus és Málta energetikai elszigeteltségének megszüntetése révén. E célkitűzés elérése érdekében lehetővé kell tenni az (EU) 2022/869 rendelet értelmében közös érdekű projektté nyilvánított, fejlesztés vagy tervezés alatt álló projektek ezen státuszának fenntartását mindaddig, amíg Ciprus és Málta nem kapcsolódik a transzeurópai gázhálózathoz, vagy **2033. [...] december 31-ig, attól függően, hogy melyik következik be korábban. Tekintettel az egyedi földrajzi adottságaikra, e két szigetországnak a transzeurópai gázhálózathoz csövezetéssel való csatlakoztatása továbbra is fontos célkitűzést jelent az Unió számára.** E projektek – amellett, hogy hozzájárulnak a megújulóenergia-piac fejlődéséhez, az energiarendszer rugalmasságához és rezilienciájához, valamint az ellátás biztonságához – biztosítanak a jövőbeli energiapiacokhoz való hozzáférést, beleértve a hidrogént is, és hozzájárulnának az Unió átfogó energia- és éghajlat-politikai céljainak megvalósításához.

- (77) Annak biztosítása érdekében, hogy az e rendelet alapján javasolt módosítások összhangban legyenek a villamosenergia-, gáz- és hidrogénpiacokra vonatkozó uniós kerettel, a Bizottság megfelelő módosításokat javasol az (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁴ 3. és 11. cikkében, az (EU) 2019/943 rendelet 48. cikkében, valamint az (EU) 2024/1789 rendelet 60. és 61. cikkében. Ezek a módosítások a központi forgatókönyvnek a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervben való alkalmazásához, a nem vezetékes megoldások és a rendszerbővítés egyéb alternatíváinak mérlegeléséhez, valamint a tervek időbeli hatályának pontosításához kapcsolódnak. Ezért az említett rendeleteket ennek megfelelően módosítani kell.
- (78) Annak érdekében, hogy az Unió alapvető energiainfrastruktúra-projektjeinek fejlesztése időben megtörténjen, a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek harmadik uniós listájának mindaddig hatályban kell maradnia, amíg a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek e rendelet szerint létrehozott első uniós listája hatályba nem lép. Ezen túlmenően az (EU) 2022/869 rendelet szerinti harmadik uniós listán szereplő közös érdekű projektek fejlesztésének, nyomon követésének és finanszírozásának lehetővé tétele érdekében az (EU) 2022/869 rendelet egyes rendelkezéseinek is hatályban kell maradniuk és joghatással kell bírniuk a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek e rendelet szerint létrehozott első uniós listájának hatálybalépéséig.
- (79) Annak biztosítása érdekében, hogy az uniós lista azokra a projektekre korlátozódjon, amelyek a leginkább elősegítik az e rendelet I. mellékletében meghatározott kiemelt jelentőségű, stratégiai energiainfrastruktúra-folyosók és területek megvalósítását, a Bizottságot fel kell hatalmazni arra, hogy az EUMSZ 290. cikkének megfelelően jogi aktusokat fogadjon el e rendelet mellékleteinek módosítására vonatkozóan, az uniós lista létrehozása és felülvizsgálata érdekében, egyidejűleg azonban tiszteletben tartva a tagállamoknak a területüket érintő, az uniós listán szereplő projektekre vonatkozó jóváhagyási jogát.

³⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Unió Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (HL L 158., 2019.6.14., 22. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/942/oj>).

- (80) [...] E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni a következők tekintetében: egy központi forgatókönyv kidolgozása, azon feltételek meghatározása, amelyek mentén az átvitelrendszer-üzemeltetők felhasználhatják a szűk keresztmetszet-kezelési bevételeket, valamint azon feltételek meghatározása, amelyek esetén az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének b) pontjában szereplő cél megfelelően teljesítettnek minősül. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni.
- (81) [...]
- (82) Különösen fontos, hogy a Bizottság az előkészítő munkája során megfelelő konzultációkat folytasson, többek között szakértői szinten is, és hogy e konzultációkra a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásnak megfelelően kerüljön sor³⁵. Így különösen a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésében való egyenlő részvétel biztosítása érdekében az Európai Parlament és a Tanács a tagállamok szakértőivel egyidejűleg kap kézhez minden dokumentumot, és szakértőik rendszeresen részt vehetnek a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítésével foglalkozó szakértői csoportjainak ülésein.

³⁵ Intézményközi megállapodás az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság között a jogalkotás minőségének javításáról (HL L 123., 2016.5.12., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

- (83) A csoportokban folytatott megbeszélések alapvető fontosságúak a Bizottság számára az uniós listát létrehozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadásához. Ezért helyénvaló, hogy az Európai Parlament és a Tanács a lehetséges mértékben tájékoztatást kapjon a csoportok üléseinek eredményéről és azokra szakértőket küldhessen a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodással összhangban. Figyelembe véve e rendelet célkitűzései megvalósításának szükségességét, és tekintettel az uniós listákon mostanáig szereplő projektek számára, az uniós listán szereplő projektek teljes számának kezelhetőnek kell maradnia, a számuk ezért nem haladhatja meg jelentősen a 220-at.
- (84) Ezért az (EU) 2019/942, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendeletet ennek megfelelően módosítani kell, az (EU) 2022/869 rendeletet pedig hatályon kívül kell helyezni.
- (85) Mivel e rendelet céljait, nevezetesen a transzeurópai energiahálózatok kiépítését és interoperabilitását, valamint az olyan hálózatokhoz való csatlakozást, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, különösen az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseinek és a legkésőbb 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésének megvalósításához, valamint az összeköttetések, az energiabiztonság, a piac- és rendszerintegráció, és a valamennyi tagállam javát szolgáló verseny és a megfizethető energiaárak biztosításához, a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban a javasolt intézkedés terjedelme és hatásai miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

Tárgy és hatály

- (1) E rendelet iránymutatásokat állapít meg az I. mellékletben meghatározott, kiemelt jelentőségű transzeurópai energiainfrastruktúra-folyosók és területek (a továbbiakban: a kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek) időben történő kiépítéséhez és interoperabilitásához, amelyek hozzájárulnak az éghajlatváltozás mérsékléséhez, különösen az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseinek és a legkésőbb 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésének megvalósításához, valamint az összeköttetések, az energiabiztonság, a piac- és rendszerintegráció, és a valamennyi tagállam javát szolgáló verseny és a megfizethető energiaárak biztosításához.
- (2) E rendelet különösen:
- a) rendelkezik az uniós listán szereplő közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek azonosításáról;
 - b) az engedélyezési eljárások egyszerűsítése, szorosabb koordinációja és felgyorsítása, valamint az átláthatóság és a társadalmi részvétel növelése révén előmozdítja az uniós listán szereplő projektek időben történő végrehajtását;
 - c) szabályokat ír elő az uniós listán szereplő projektek költségeinek és a kockázatalapú ösztönzőknek államok közötti megosztására vonatkozóan;
 - d) meghatározza az uniós listán szereplő projektek uniós pénzügyi támogatásra való jogosultságának feltételeit.

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában az (EU) 2018/1999, az (EU) 2019/942, az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelet, valamint az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv³⁶ fogalommeghatározásain, valamint az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvekben szereplő fogalommeghatározásokon túlmenően a következő fogalommeghatározások alkalmazandók:

1. „energia-infrastruktúra”: minden olyan, a II. mellékletben meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó fizikai berendezés és létesítmény, amely az Unió területén található, vagy az Uniót harmadik országokkal kapcsolja össze;
2. „energiainfrastruktúra-szűkület”: valamely energiarendszerben a fizikai áramlások lefékeződése az elégtelen átviteli kapacitás következtében, ideértve egyebek mellett az infrastruktúra hiányát is;
3. „átfogó határozat”: írásos vagy elektronikus formában a projektgazdák rendelkezésére álló, **a nemzeti illetékes hatóságok által kiadott** [...] dokumentum, amely egy tagállam **releváns** hatósága vagy hatóságai – kivéve a bíróságokat vagy törvényszékeket – által hozott valamely **kötelező** határozatból vagy **kötelező** határozatok együtteséből áll vagy ilyeneket tartalmaz, és amely rögzíti, hogy a projektgazda számára engedélyezett-e egy közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt megvalósítása érdekében az energia-infrastruktúra kiépítése azzal, hogy lehetőséget biztosít számára a szükséges kivitelezés megkezdésére, illetve a kapcsolódó beszerzési eljárás lefolytatása után történő megkezdésére (a továbbiakban: az építésre kész állapot), egy közigazgatási fellebbezési eljárás keretében hozott bármely határozat sérelme nélkül;

³⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

4. „projekt”: a II. mellékletben meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó egy vagy több vezeték, csővezeték, létesítmény, berendezés vagy felszerelés;
5. „közös érdekű projekt”: olyan projekt, amely szükséges az I. mellékletben meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek megvalósításához, és amely szerepel az uniós listán;
6. „kölcsonös érdekű projekt”: a közvetlenül érintett országok kormányai által támogatott olyan projekt, amelynek valamely harmadik országgal együttműködésben az Unió a gazdája, és amely hozzájárul a 2050-re teljesítendő uniós klímasemlegességi célkitűzés eléréséhez, szerepel az uniós listán, továbbá a II. melléklet 1. pontjának a), d), [...] h) alpontjában **vagy 5. pontjában** a villamos energia tekintetében meghatározott infrastruktúra-kategóriák egyikébe tartozik, és az Unió villamosenergia-rendszerét egy harmadik ország villamosenergia-hálózatával kapcsolja össze, vagy amely a II. melléklet 2. pontjának **a) vagy d) alpontjában** a hidrogén tekintetében meghatározott infrastruktúra-kategóriák egyikébe tartozik, vagy [...] **a II. melléklet 4. pontjának a) vagy c) alpontjában** a szén-dioxid tekintetében meghatározott infrastruktúra-kategóriák egyikébe tartozik;
7. „versengő projektek”: olyan projektek, amelyek teljes mértékben vagy részben ugyanazt az azonosított infrastrukturális igényt elégítik ki;
8. „projektgazda”:
 - a) egy, az uniós listán szereplő projektet végrehajtó átviteli- vagy szállításrendszer-üzemeltető, hidrogénhálózat-üzemeltető, elosztórendszer-üzemeltető vagy egyéb üzemeltető vagy beruházó;
 - b) több ilyen átviteli- vagy szállításrendszer-üzemeltető, elosztórendszer-üzemeltető, hidrogénhálózat-üzemeltető, egyéb üzemeltető vagy beruházó, vagy ezek bármely csoportja esetében az alkalmazandó nemzeti jog értelmében jogi személyiséggel rendelkező szervezet, amelyet az említett üzemeltetők vagy beruházók között létrejött szerződéses megállapodás jelöl ki, és amely jogképességgel rendelkezik arra, hogy a szerződéses megállapodás felei nevében jogi kötelezettséget és pénzügyi felelősséget vállaljon;

9. „intelligens villamosenergia-hálózat”: olyan villamosenergia-hálózat – beleértve a transzeurópai energiahálózatokkal nem vagy nem megfelelően összekapcsolt szigetekeken található hálózatokat is –, amely költséghatékony módon képes integrálni a hozzá csatlakoztatott valamennyi felhasználót – köztük a termelőket, a fogyasztókat és a termelő-fogyasztókat – és aktívan ellenőrizni azok magatartását és tevékenységét, annak érdekében, hogy egy olyan, gazdaságilag hatékony és fenntartható villamosenergia-rendszert biztosítson, amelyet alacsony veszteség és a megújuló energiaforrások magas szintű integrációja, magas szintű ellátásbiztonság és biztonság jellemez, és amelyben a hálózatüzemeltető digitálisan figyelemmel kísérheti a hálózatra csatlakozott felhasználók tevékenységeit, valamint információs és kommunikációs technológiákat alkalmaz az érintett hálózatüzemeltetőkkel, termelőkkel, energiatároló létesítményekkel, fogyasztókkal vagy termelő-fogyasztókkal való kommunikációhoz a villamos energia fenntartható, költséghatékony és biztonságos átvitele és elosztása céljából;
10. „nemzeti szabályozó hatóság”: az (EU) 2024/1788 irányelv 76. cikkének (1) bekezdésével összhangban kijelölt nemzeti szabályozó hatóság vagy az (EU) 2019/944 irányelv 57. cikkével összhangban kijelölt, nemzeti szintű szabályozó hatóság;
11. „érintett nemzeti szabályozó hatóság”: azon tagállamok nemzeti szabályozó hatósága, amelyekben a projektek megvalósulnak, valamint amelyekre a projekt jelentős pozitív hatást gyakorol;
12. „érintett hatóság”: az a hatóság, amely a nemzeti jog alapján hatáskörrel rendelkezik egy közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt megvalósításához szükséges ingatlanok – ideértve az energia-infrastruktúrát is – tervezésével, kialakításával és építésével kapcsolatos különböző engedélyek kiadására, valamint az a hatóság, amely hatáskörrel rendelkezik a projekt megvalósításához kapcsolódó kivitelezésre vonatkozó engedélyek kiadására;

13. „kivitelezés”: az összetevők, rendszerek és szolgáltatások – köztük a szoftverek – beszerzése, szállítása és telepítése, a projekthez kapcsolódó fejlesztési, átalakítási, **korszerűsítési**, építési és telepítési tevékenységek végzése, valamint a létesítmények átadása és a projekt elindítása;
14. „tanulmányok”: a projekt végrehajtásának előkészítéséhez szükséges tevékenységek, például előkészületi, **feltérképezési**, megvalósíthatósági, értékelő, tesztelő és hitelesítő tanulmányok – beleértve a szoftvereket is –, valamint minden más ezt elősegítő technikai intézkedés, beleértve a kivitelezést megelőző, a projekt meghatározásához és végrehajtásához, valamint a finanszírozására vonatkozó döntésekhez szükséges olyan intézkedéseket, mint például a helyszíni feltárásokra és a finanszírozási konstrukció előkészítésére vonatkozó lépések;
15. „üzembe helyezés”: valamely projekt megépítés utáni üzembe állításának folyamata;
16. „célzott hidrogéneszközök”: tiszta hidrogén kizárólagos, további átalakítási munkálatok igénye nélküli [...] szállítására **vagy tárolására** kialakított infrastruktúra, beleértve az újonnan épített és/vagy földgáz-eszközökből átalakított csővezeték-hálózatokat vagy tárolólétesítményeket is;
17. „átalakítás”: a meglévő földgáz-infrastruktúra műszaki korszerűsítése vagy módosítása annak biztosítása érdekében, hogy azt kifejezetten a hidrogén kizárólagos felhasználására tegyék alkalmassá;
18. „az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás”: olyan folyamat, amely biztosítja az energia-infrastruktúra rezilienciáját az éghajlatváltozás lehetséges káros hatásaival szemben egy éghajlati sérülékenységi és kockázatértékelés révén, beleértve a releváns alkalmazkodási intézkedéseket is;
19. „nem vezetékes megoldások”: a villamosenergia-infrastruktúrába eszközölt olyan beruházások, amelyek hálózatjavító technológiák – többek között digitális megoldások – bevezetésével képesek a rendelkezésre álló [...] **átviteli** kapacitás növelésére vagy a hálózatüzemeltetés hatékonyságának fokozására.

II. FEJEZET

Közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek

3. cikk

A közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek uniós listája

- (1) A III. melléklet 1. szakaszában meghatározott eljárással összhangban regionális csoportokat (a továbbiakban: a csoportok) kell létrehozni. Az egyes csoportokba való besorolás az I. mellékletben meghatározott egyes kiemelt jelentőségű folyosók és területek, valamint azok földrajzi kiterjedése alapján történik. A csoportok szükség szerint egyesülhetnek vagy különböző formációkban ülésezhetnek. A TEN-E csoport valamennyi csoport képviselőjében régióközi formációban ülésezik. A csoportokon belüli döntéshozatali hatáskör a tagállamokra és a Bizottságra (a továbbiakban együttesen: döntéshozó testület) korlátozódik, és konszenzuson alapul.
- (2) A TEN-E csoport a III. mellékletben foglalt rendelkezésekre tekintettel eljárási szabályzatot fogad el. Ez az eljárási szabályzat valamennyi csoportra alkalmazandó.
- (3) Az egyes csoportok döntéshozó testületei az alábbiaknak megfelelően regionális listát állítanak össze a projektekről az alábbiakkal összhangban: a III. melléklet 2. pontjában meghatározott eljárás; az egyes projektek hozzájárulása az I. mellékletben meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek megvalósításához; a 4. cikkben meghatározott kritériumok teljesítése az egyes projektek esetében.

Amikor egy csoport döntéshozó testülete regionális listát állít össze, az alábbiaknak teljesülniük kell:

- a) minden egyes projektjavaslathoz kérni kell azon tagállamok jóváhagyását, amelyek területét a projekt érinti; ha egy tagállam nem hagyja jóvá a javaslatot, ennek megalapozott indokait közli a döntéshozó testülettel;
 - b) a döntéshozó testület figyelembe veszi a Bizottság tanácsát annak érdekében, hogy az uniós listán szereplő projektek teljes száma kezelhető legyen.
- (4) A Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 23. cikkel összhangban felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyekben az EUMSZ 172. cikkének második bekezdésére figyelemmel az uniós lista összeállításával kiegészíti ezt a rendeletet.

Az uniós listát kétévenként kell összeállítani a III. melléklet 1. szakaszának 1. pontja szerint létrehozott csoportok döntéshozó testületei által elfogadott regionális listák alapján, az e cikk (3) bekezdésében meghatározott eljárás szerint.

A Bizottság az e rendelet szerinti első uniós listát létrehozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktust 2029. november 30-ig fogadja el.

Amennyiben a Bizottság által e bekezdés szerint elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus az Európai Parlament vagy a Tanács által a 23. cikk (6) bekezdése szerint emelt kifogás miatt nem léphet hatályba, a Bizottság haladéktalanul összehívja a csoportokat abból a célból, hogy a kifogás indokolásának figyelembevételével új regionális listákat állítsanak össze. A Bizottság a lehető leghamarabb új, felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogad el az uniós lista létrehozásáról.

- (5) A Bizottság az uniós listának a (3) bekezdésben említett regionális listák összevonásával történő létrehozása során, a csoportok tanácskozásainak kellő figyelembevételével:
- a) gondoskodik róla, hogy kizárólag azok a projektek kerüljenek fel a listára, amelyek teljesítik a 4. cikkben említett kritériumokat;
 - b) biztosítja a régióközi összhangot;
 - c) a III. melléklet 2. szakasza 10. pontjának megfelelően figyelembe veszi a tagállamok véleményét;
 - d) törekszik az uniós listán szereplő projektek teljes számának kezelhető szinten tartására.
- (6) A II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), f), illetve h) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek adott esetben szerves részévé válnak az (EU) 2019/943 rendelet 34. cikkével összhangban elfogadott vonatkozó regionális beruházási terveknek, az (EU) 2019/944 irányelv 51. cikkével összhangban elfogadott vonatkozó tízéves nemzeti hálózatfejlesztési terveknek, **valamint más nemzeti infrastrukturális terveknek**[...]. A II. melléklet 2. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek adott esetben az (EU) 2024/1788 irányelv 55. cikke szerinti tízéves hidrogénhálózat-fejlesztési terv és [...] más nemzeti infrastrukturális tervek szerves részévé válnak. E közös érdekű projekteknek és kölcsönös érdekű projekteknek valamennyi említett nemzeti tervben a lehető legnagyobb prioritást kell biztosítani. Ez a bekezdés nem alkalmazandó az egymással versengő projektekre és azokra a projektekre, amelyek nem érték el a kellő érettségi szintet ahhoz, hogy el lehessen végezni a III. melléklet 2. szakasza 1. pontjának d) alpontjában említett projektspecifikus költség-haszon elemzést.

- (7) A II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), f) és h) alpontjában, illetve 2. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó azon közös érdekű projektek és kölcsönös érdekű projektek, amelyek versengő projektek vagy olyan projektek, amelyek nem érték el a III. melléklet 2. szakasza 1. pontjának d) alpontjában említett projektspecifikus költség-haszon elemzés elvégzéséhez szükséges érettségi szintet, belefoglalhatók a vonatkozó regionális beruházási tervekbe, a tízéves nemzeti hálózatfejlesztési tervekbe és adott esetben egyéb nemzeti infrastruktúrára vonatkozó tervekbe mint mérlegelés alatt álló projektek.

4. cikk

A projektek csoportok általi értékelésénél alkalmazott kritériumok

- (1) A közös érdekű projekt megfelel az alábbi általános kritériumoknak:
- a) a projekt szükséges az I. mellékletben meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek közül legalább egyhez;
 - b) a projektnek a (3) bekezdésben meghatározott vonatkozó egyedi kritériumok szerint értékelt lehetséges átfogó előnyei meghaladják – hosszú távon is – a projekt költségeit;
 - c) a projekt megfelel a következő kritériumok valamelyikének:
 - i. legalább két tagállam részt vesz benne úgy, hogy a projekt közvetlenül vagy közvetve, egy harmadik országgal való összeköttetés révén átnyúlik két vagy több tagállam határán;
 - ii. valamely tagállam területén helyezkedik el, vagy a szárazföldön, vagy tengeren, a szigeteket is beleértve, és a IV. melléklet 1. pontja szerint jelentős határokon átnyúló hatással bír.

- (2) A kölcsönös érdekű projekt megfelel az alábbi általános kritériumok mindegyikének:
- a) a projekt jelentősen hozzájárul az 1. cikk (1) bekezdésében említett célkitűzésekhez és a harmadik ország célkitűzéseire – különösen azáltal, hogy nem akadályozza a harmadik ország abbéli képességét, hogy kivezesse a belföldi energiafogyasztás céljából fosszilis tüzelőanyagokat termelő eszközöket –, valamint a fenntarthatósághoz;
 - b) a projektnek a (3) bekezdésben foglalt vonatkozó egyedi kritériumokkal összhangban értékelt potenciális általános előnyei az Unió, illetve az Unió és az Energiaközösség szerződő fele vagy a projektben közvetlenül részt vevő EGT-ország számára együttesen meghaladják az Unió, illetve adott esetben az Unió és az Energiaközösség szerződő fele vagy EGT-ország számára együttesen felmerülő költségeket, hosszabb távon is;
 - c) a projekt közvetlenül összekapcsolja legalább egy tagállam területét egy harmadik ország területével azáltal, hogy az érintett tagállamot közvetlenül összekapcsolja a harmadik ország villamosenergia-hálózatának első csatlakozási pontjával vagy a harmadik ország első hidrogén- vagy szén-dioxid-hálózati csatlakozási pontjával, és a IV. melléklet 2. pontjában meghatározottak szerint jelentős határokon átnyúló hatással bír;
 - d) a tagállam területén található része tekintetében a projekt összhangban van az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvvel, amennyiben az e rendelet II. mellékletének 1. és 2. pontjában meghatározott infrastruktúra-kategóriákba tartozik;
 - e) az érintett harmadik ország vagy országok szakpolitikai keretét magas szintű konvergencia jellemzi, és bizonyítottan jogérvényesítési mechanizmusok állnak rendelkezésre az Unió szakpolitikai célkitűzéseinek támogatása érdekében, biztosítva különös tekintettel az alábbiakat:

- i. a belső energiapiac megfelelő működése az Unióban;
 - ii. hálózatbiztonság és ellátásbiztonság az Unióban, többek között a különböző források, az együttműködés és a szolidaritás alapján;
 - iii. egy olyan, a termelést, az átvitelt és az elosztást is magában foglaló energiarendszer, amely a klímasemlegesség célkitűzése felé halad a Párizsi Megállapodással és az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseivel és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésével összhangban, elkerülve különösen a kibocsátásáthelyezést;
- f) az érintett harmadik ország a 7. cikkben meghatározottak szerint támogatja a projekt elsőbbségi státuszát, valamint az e bekezdés b) pontjában említettek szerint a projekt előnyeinek megvalósulásához szükséges egyéb beruházásokat a harmadik országban, és kifejezetten vállalja, hogy a gyorsított végrehajtás érdekében hasonló ütemtervet követ, valamint azt, hogy megfelel az Unióban a közös érdekű projektekre alkalmazandó egyéb szakpolitikai és támogató szabályozási intézkedéseknek.

A II. melléklet 4. pontjának c) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó, szén-dioxid tárolására irányuló projekteket illetően a projektre azért van szükség, hogy lehetővé váljon a szén-dioxid határokon átnyúló szállítása és tárolása, továbbá a projekt helye szerinti harmadik ország bizonyítottan hatékony jogérvényesítési mechanizmusokon alapuló, megfelelő jogi kerettel rendelkezik annak biztosítására, hogy a projektre a kibocsátásáthelyezést megakadályozó szabványok és biztosítékok vonatkozzanak. Az éghajlat, az emberi egészség és az ökoszisztémák tekintetében biztosítani kell a szén-dioxid tartós tárolásának biztonságát és hatékonyságát, és annak el kell érnie legalább az uniós jogban előírtakkal azonos szintet.

- (3) A különböző energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projektekre, illetve kölcsönös érdekű projektekre az alábbi egyedi kritériumok alkalmazandók:
- a) a II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), f) és h) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó villamosenergia-átviteli, -elosztási és -tárolási projekteket illetően a projekt jelentősen hozzájárul a fenntarthatósághoz **az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentésével, amelynek módja különösen a** megújuló energia hálózatba való integrálása és a termelt megújuló energiának a főbb fogyasztási központokba és tárolóhelyekre történő átvitele vagy elosztása, továbbá adott esetben az energiakorlátozások csökkentéséhez, és hozzájárul a következő egyedi kritériumok közül legalább egyhez:
 - i. piaci integráció – többek között legalább egy tagállam energetikai elszigeteltségének megszüntetése és az energiainfrastruktúra-szűkületek mérséklése révén –, verseny, interoperabilitás és a rendszer rugalmassága;
 - ii. ellátásbiztonság, többek között az interoperabilitás, a rendszer rugalmassága, **a fizikai biztonság és a kiberbiztonság**, a megfelelő összeköttetések és a rendszer biztonságos és megbízható működése révén;
 - b) a II. melléklet 1. pontjának g) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó intelligens villamosenergia-hálózati projekteket illetően a projekt jelentősen hozzájárul a fenntarthatósághoz a megújuló energia hálózatba való integrálásával, valamint hozzájárul a következő egyedi kritériumok közül legalább kettőhöz:
 - i. ellátásbiztonság, többek között a villamosenergia-átvitel és -elosztás hatékonysága és interoperabilitása révén a napi hálózati működés során, valamint a szűk keresztmetszet elkerülése és a rendszerhasználók integrációja és bevonása révén;
 - ii. piaci integráció, többek között hatékony rendszerüzemeltetés és a rendszerösszekötők használata révén;

- iii. hálózatbiztonság, az ellátás rugalmassága és minősége, többek között a kiegyenlítő szabályozás, a rugalmassági piacok, a kiberbiztonság, a nyomon követés, a rendszerellenőrzés és a hibajavítás terén az innováció nagyobb mértékű elterjedése révén;
 - iv. intelligens ágazati integráció, akár az energiarendszeren belül a különböző energiahordozók és -ágazatok összekapcsolásával, akár tágabb értelemben előnyben részesítve az energia-, a közlekedési és a távközlési ágazatok közötti szinergiákat és koordinációt;
- c) a II. melléklet **5. pontjának** [...]a[...]) és **b)** alpontjában meghatározott infrastruktúra-kategóriába tartozó projekteket illetően a projekt hozzájárul az alábbi egyedi kritériumokhoz:
- i. az ellátás biztonsága, többek között az eszközök kockázatokkal szembeni védelme és a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló (EU) 2019/941 rendelet 7. és 11. cikke alapján azonosított intézkedésekhez való hozzájárulás révén;
 - ii. hálózatbiztonság, többek között a magasabb szintű fizikai biztonságot és kiberbiztonságot, nyomon követést és rendszerellenőrzést elősegítő intézkedések révén;
- d) a II. melléklet 4. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó szén-dioxid-szállítási és -tárolási projekteket illetően a projekt jelentősen hozzájárul a fenntarthatósághoz a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésével az összekapcsolt ipari létesítményekben, valamint hozzájárul valamennyi alábbi egyedi kritériumhoz:
- i. a szén-dioxid-kibocsátás elkerülése[...];
 - ii. a szén-dioxid-szállítás és -tárolás rezilienciájának és biztonságosságának növelése;
 - iii. hatékony erőforrás-felhasználás több szén-dioxid-forrás és -tárolóhely közös infrastruktúrával történő összekapcsolásának lehetővé tétele, valamint a környezeti terhek és kockázatok minimalizálása révén;

- e) a II. melléklet 2. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó hidrogénprojekteket illetően a projekt jelentősen hozzájárul a fenntarthatósághoz, többek között az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, a megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén hasznosításának fokozása – **az uniós célértékek elérése érdekében** külön hangsúlyt fektetve a megújuló forrásokból származó hidrogénre, különösen a végfelhasználási alkalmazásokban, például azokban a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ágazatokban, ahol az energiahatékonyabb megoldások nem megvalósíthatók – révén, valamint – azáltal, hogy rugalmasságot, tárolási megoldásokat vagy mindkettőt kínál – az ingadozó megújulóenergia-termelés támogatása révén; valamint a projekt jelentősen hozzájárul az alábbi egyedi kritériumok közül legalább egyhez:
- i. piaci integráció, többek között a tagállamok meglévő vagy kialakulóban lévő hidrogénhálózatainak összekapcsolásával, vagy más módon hozzájárulva egy, a hidrogén szállítására és tárolására szolgáló uniós szintű hálózat létrejöttéhez, valamint az összekapcsolt rendszerek interoperabilitásának biztosításával;
 - ii. ellátásbiztonság és rugalmasság, többek között a megfelelő összeköttetések és a rendszer biztonságos és megbízható működésének elősegítése révén;
 - iii. verseny, többek között az ellátási források sokféleségéhez és a rendszerhasználókhoz való átlátható és megkülönböztetéstől mentes hozzáférés biztosításával;
- f) a II. melléklet 3. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriába tartozó elektrolizátorokat illetően a projekt jelentősen hozzájárul valamennyi alábbi egyedi kritériumhoz:
- i. fenntarthatóság, többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentésével és **az uniós célértékek elérése érdekében** a megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású, különösen a megújuló forrásokból származó hidrogén, valamint az ilyen eredetű szintetikus tüzelőanyagok hasznosításának fokozásával;

- ii. ellátásbiztonság, többek között a biztonságos, hatékony és megbízható rendszerműködéshez való hozzájárulással, vagy olyan tárolási, rugalmassági megoldások, vagy mindkettő kínálásával, mint például keresletoldali válasz és kiegyenlítő szabályozási szolgáltatások;
- iii. rugalmassági szolgáltatások, így a keresletoldali válasz és a tárolás lehetővé tétele az intelligens energiaágazati integráció megkönnyítése révén az egyéb energiahordozókkal és -ágazatokkal való összeköttetések megteremtésével;

- (4) A II. mellékletben meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó projekteket illetően az e cikk (3) bekezdésében meghatározott kritériumokat a IV. melléklet 3–8. pontjában meghatározott mutatók alapján értékeli.
- (5) A közös érdekű projektként támogatható és regionális listára felvehető valamennyi projekt értékelésének megkönnyítése érdekében az egyes csoportok átlátható és objektív módon értékeli, hogy az egyes projektek mennyire járulnának hozzá az ugyanazon kiemelt jelentőségű energiaiinfrastruktúra-folyosó vagy terület megvalósításához. Az egyes csoportok értékelési módszerüket a (3) bekezdésben említett kritériumokhoz való összesített hozzájárulás alapján állapítják meg. Ezen értékelés rangsorolja a projekteket a csoport belső használatára. Sem a regionális, sem az uniós lista nem tartalmazhat semmiféle rangsort, és a rangsorolás semmiféle későbbi célból nem használható fel a III. melléklet 2. szakaszának 15. pontjában említetteken kívül.

A csoportok közötti következetes értékelési megközelítés biztosítása érdekében a projektek értékelése során a csoportoknak körültekintően meg kell vizsgálniuk a következőket:

- a) a javasolt projektek mennyire sürgősek és milyen hozzájárulást nyújtanak az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseinek és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésének megvalósításához, a piaci integrációhoz, a versenyhez, a fenntarthatósághoz és az ellátásbiztonsághoz;
- b) az egyes javasolt projektek és más javasolt projektek közötti kiegészítő jelleg, beleértve a versengő vagy potenciálisan versengő projekteket is;

- c) lehetséges szinergiák a transzeurópai közlekedési és távközlési hálózatok keretében meghatározott, kiemelt jelentőségű folyosókkal és területekkel;
- d) azon javasolt projektek esetében, amelyek az értékelés időpontjában szerepelnek az uniós listán, a végrehajtásuk előrehaladása, valamint az e rendeletben előírt jelentéstételi és átláthatósági kötelezettségeknek való megfelelésük;
- e) bármely harmadik országbeli közvetlen vagy közvetett tulajdonlás kedvezményezettként vagy részvényesként, vagy végső kedvezményezetti státusz projektgazdaként a javasolt projektek bármelyikében.

A II. melléklet 1. pontjának g) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó intelligens villamosenergia-hálózatok, valamint a II. melléklet **5. pontjának** [...]a[...]) és b) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek esetében az ugyanazt a két tagállamot érintő projekteket rangsorolni kell, ezenkívül körültekintően meg kell vizsgálni a projekt által érintett felhasználók számát, valamint az éves energiafogyasztást és a nem szabályozható forrásokból történő termelés részesedését az említett felhasználók által lefedett területen.

5. cikk

Az uniós listán szereplő projektek végrehajtása és nyomon követése

- (1) A projektgazdák az uniós listára való felvételüket követő két hónapon belül végrehajtási tervet készítenek az uniós listán szereplő projektekre vonatkozóan – **vagy adott esetben aktualizálják ezt a tervet –, amely közzétételre kerül a 26. cikkben meghatározott átláthatósági platformon,** és amely magában foglalja a következők mindegyikét tartalmazó ütemtervet:

- a) megvalósíthatósági és tervezési tanulmányok, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, valamint a fizikai és kiberbiztonságra vonatkozó kockázatértékelési tanulmányokat, adott esetben az (EU) 2022/2557 és az (EU) 2022/2555 irányelv követelményeire, valamint a környezetvédelmi jogszabályoknak és a „jelentős károkozás elkerülését” célzó elvnek való megfelelésre építve;
 - b) a nemzeti szabályozó hatóság vagy más érintett hatóság általi jóváhagyás;
 - c) kivitelezés és üzembe helyezés;
 - d) a 10. cikk (9) bekezdésének c) pontjában említett engedélyezési eljárás.
- (2) A saját területükön megvalósuló, az uniós listán szereplő projektek végrehajtásának előmozdítása érdekében az átviteli- vagy szállításirendszer-üzemeltetők, az elosztórendszer-üzemeltetők, a hidrogénhálózat-üzemeltetők és egyéb üzemeltetők együttműködnek egymással **és adott esetben a projektgazdákkal.**
- (3) Az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (a továbbiakban: Ügynökség) és az érintett csoportok nyomon követik az uniós listán szereplő projektek végrehajtása terén elért haladást, és szükség esetén ajánlásokat tesznek azok végrehajtásának megkönnyítése érdekében. A csoportok a (4), (5) és (6) bekezdéssel összhangban kiegészítő információt kérhetnek, üléseket hívhatnak össze az érintett felek részvételével, és kérhetik a Bizottságtól a helyszínen nyújtott információk ellenőrzését.
- (4) Azon év december 31-ig, amelyben a projektet tartalmazó uniós lista hatályba lép és elkezdni kifejteni hatásait, valamint minden ezt követő évben a projektgazdák minden általuk támogatott közös érdekű projektről és kölcsönös érdekű projektről jelentést nyújtanak be a 8. cikk (1) bekezdésében említett illetékes nemzeti hatóságnak.

E jelentésnek részletesen ki kell térnie az alábbiakra:

- a) a projekt fejlesztése, kivitelezése és üzembe helyezése terén elért haladás az e cikk (1) bekezdésében említett végrehajtási tervben meghatározottak szerint, különös tekintettel az engedélyezési és konzultációs eljárásokra, valamint a környezetvédelmi jogszabályoknak és a környezetre vonatkozóan a „jelentős károkozás elkerülését” célzó elvnek való megfelelésre, továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében tett intézkedések, valamint a projekt tekintetében adott esetben az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint értékelt kockázatokból eredően és adott esetben az (EU) 2022/2557 és az (EU) 2022/2555 irányelv követelményeire építve hozott kockázatcsökkentő intézkedések;
 - b) adott esetben a végrehajtási tervhez viszonyított késedelmek, az ilyen késedelmek okai és más felmerült nehézségek;
 - c) adott esetben a késedelmek megszüntetését célzó felülvizsgált végrehajtási terv.
- (5) Azt követően, hogy a projektgazda benyújtotta az e cikk (4) bekezdésében említett jelentést, a 8. cikk (1) bekezdésében említett illetékes hatóságok minden év február 28-ig benyújtják az Ügynökségnek és az érintett csoportnak az e cikk (4) bekezdésében említett jelentést, kiegészítve azt a saját területükön folyó, az uniós listán szereplő projektek engedélyezési eljárásának és végrehajtásának előrehaladására és adott esetben a késedelmekre vonatkozó információkkal, kitérve az ilyen késedelmek okaira. Az illetékes hatóságok jelentéshez való hozzájárulását egyértelműen jelezni kell, és azt a projektgazdák által benyújtott jelentés szövegének módosítása nélkül kell megfogalmazni.

- (6) Minden olyan év április 30-áig, amelyben új uniós listát kell elfogadni, az Ügynökség a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe tartozó, az uniós listán szereplő projektekre vonatkozóan összefoglaló jelentést nyújt be a csoportoknak, amelyben értékeli az elért előrehaladást és a projektköltségek várható változásait, és adott esetben ajánlásokat tesz a késedelmek és a felmerült nehézségek leküzdésére. Az összevont jelentés értékeli a 3. cikk (6) és (7) bekezdésének a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek tekintetében történő végrehajtását is.

Kellően indokolt esetekben az Ügynökség az illetékes hatóságoktól kiegészítő információkat kérhet, amelyek szükségesek az e bekezdésben meghatározott feladatainak elvégzéséhez.

- (7) Amennyiben egy, az uniós listán szereplő projekt üzembe helyezése a végrehajtási tervhez viszonyítva a projektgazdán kívül álló kényszerítő okoktól eltérő ok miatt késedelmes, a következő intézkedések alkalmazandók:
- a) ha az (EU) 2024/1788 irányelv 55. cikke (7) bekezdésének a), b) vagy c) pontjában, illetve az (EU) 2019/944 irányelv 51. cikke (7) bekezdésének a), b) vagy c) pontjában említett intézkedések a vonatkozó nemzeti jog értelmében alkalmazandók, a nemzeti szabályozó hatóságok biztosítják a beruházás végrehajtását;
 - b) ha a nemzeti szabályozó hatóságoknak az e bekezdés a) pontja szerinti intézkedései nem alkalmazandók, a projektgazda a végrehajtási tervben meghatározott üzembe helyezési időponttól számított 12 hónapon belül kiválaszt egy harmadik felet a projekt vagy annak egy része finanszírozására vagy kivitelezésére;
 - c) ha nem választják ki a harmadik felet a b) pont szerint, a tagállam vagy a rendelkezése szerinti nemzeti szabályozó hatóság a b) pontban említett határidő lejártát követő két hónapon belül kijelölhet egy harmadik felet a projekt finanszírozására vagy kivitelezésére, akit a projektgazda köteles elfogadni;

- d) **ha a nemzeti hatóság nem jelöl ki harmadik felet a c) ponttal összhangban, és ha** a végrehajtási tervben meghatározott üzembe helyezési időponthoz viszonyított késedelem meghaladja a 26 hónapot, a Bizottság – az érintett tagállamok jóváhagyásával és maradéktalan együttműködésével – bármely harmadik fél mint alkalmas projektgazda számára nyitva álló pályázati felhívást tehet közzé a projekt egy megállapodott ütemterv szerinti megépítésére;
- e) a c) vagy d) pontban említett intézkedések alkalmazása esetén az a rendszerüzemeltető, amelynek területén a beruházás található: **a biztonsági szempontokat figyelembe véve** ellátja a végrehajtó gazdasági szereplőket, befektetőket vagy harmadik felet a beruházás megvalósításához szükséges valamennyi információval; új eszközöket csatlakoztat az átviteli hálózathoz; vagy adott esetben az elosztóhálózathoz, és általában minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy megkönnyítse a beruházás végrehajtását, valamint az uniós listán szereplő projekt biztonságos, megbízható és hatékony üzemeltetését és karbantartását.

- (8) Az uniós listán szereplő projekt a 3. cikk (4) bekezdésében leírt eljárással összhangban eltávolítható az uniós listáról, amennyiben az adott listára való felvétele olyan téves információkon alapult, amelyek döntően befolyásolták a listára való felvételt, vagy ha a projekt nem felel meg az uniós jognak.
- (9) Az uniós listán már nem szereplő projektek elveszítik a közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt státuszához kapcsolódó, e rendeletben előírt valamennyi jogot és kötelezettséget.

Ugyanakkor az uniós listán már nem szereplő azon projektek esetében, amelyekre vonatkozóan az illetékes hatóság megvizsgálás céljából kérelmet fogadott be, a III. fejezetben megállapított jogok és kötelezettségek továbbra is fennmaradnak, kivéve, ha a projektet az e cikk (8) bekezdésében meghatározott okokból távolították el az uniós listáról.

- (10) Ez a cikk nem érinti az uniós listán szereplő projektek részére azoknak az uniós listáról történő eltávolítását megelőzően nyújtott uniós pénzügyi támogatásokat.

Az európai koordinátorok

- (1) Amennyiben egy közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt végrehajtása jelentős nehézségekbe ütközik, a Bizottság – az érintett tagállamokkal egyetértésben – legfeljebb egy évre európai koordinátort jelölhet ki, akinek a megbízatása kétszer újítható meg.
- (2) Az európai koordinátor:
 - a) előmozdítja azokat a projekteket, amelyekhez európai koordinátorként kijelölték, valamint a projektgazdák és valamennyi érdekelt fél közötti határokon átnyúló párbeszédet;
 - b) szükség szerint valamennyi felet segíti és koordinálja az érdekelt felekkel folytatott egyeztetésben, adott esetben az alternatív útvonalak megvitatásában és a projektekre vonatkozó szükséges engedélyek megszerzésében;
 - c) adott esetben tanácsokkal látja el a projektgazdákat a projekt finanszírozásával kapcsolatban;
 - d) biztosítja, hogy az érintett tagállamok megfelelő támogatást és stratégiai iránymutatást nyújtsanak a projektek előkészítéséhez és végrehajtásához;
 - e) kijelölésének napjától kezdődően évente – illetve adott esetben megbízatása lejártakor – jelentést nyújt be a Bizottsághoz a projektekben elért haladásról és minden olyan nehézségről és akadályról, amelyek várhatóan jelentősen késleltetik a projektek üzembe helyezésének időpontját; a jelentés adott esetben ajánlásokat tesz az akadályok és nehézségek leküzdésére.

A Bizottság az európai koordinátornak az első albekezdés e) pontjában említett jelentését eljuttatja az Európai Parlamenthez, **a Tanácshoz** és az érintett csoportokhoz.

- (3) Az európai koordinátort egy nyílt, megkülönböztetésmentes és átlátható eljárás keretében és a jelöltnek az adott projektekhez kapcsolódóan rábízott feladatok terén szerzett tapasztalatai alapján választják ki.
- (4) Az európai koordinátort kijelölő határozat tartalmazza a feladatmeghatározást, és részletesen ismerteti a megbízás időtartamát, az egyes feladatokat és az ezekhez tartozó határidőket, valamint a követendő módszertant. A koordinációs törekvéseknek a projektek összetett jellegével és becsült költségeivel arányosnak kell lenniük.
- (5) Az érintett tagállamok maradéktalanul együttműködnek az európai koordinátorral a (2) és (4) bekezdésben említett feladatok végrehajtásában.

III. FEJEZET

Engedélyezés és társadalmi részvétel

7. cikk

Az uniós listán szereplő projektek elsőbbségi státusza

- (1) Az uniós lista az engedélyezési eljárás során meghozandó valamennyi döntés vonatkozásában megállapítja, hogy az uniós listán szereplő projektek az energiapolitika és az éghajlat szempontjából – a projekt pontos helyére, nyomvonalára vagy technológiájára való tekintet nélkül – szükségesek.

Az első albekezdés nem alkalmazandó az egymással versengő projektekre és azokra a projektekre, amelyek nem érték el a kellő érettségi szintet ahhoz, hogy el lehessen végezni a III. melléklet 2. szakasza 1. pontjának d) alpontjában említett projektspecifikus költség-haszon elemzést.

- (2) Az uniós listán szereplő projektekhez kapcsolódó kérelmek hatékony adminisztratív feldolgozásának biztosítása érdekében a projektgazdák és valamennyi érintett hatóság gondoskodik arról, hogy az említett kérelmekkel az uniós és a nemzeti jognak megfelelően a lehető leggyorsabban foglalkozzanak.
- (3) Az uniós listán szereplő projekteknek a lehető legnagyobb nemzeti jelentőségű státusszal kell rendelkezniük, amennyiben a nemzeti jogban létezik ilyen státusz, és az engedélyezési eljárás során – többek között a környezeti vizsgálatokkal, **valamint amennyiben a nemzeti jog így rendelkezik** a területrendezéssel, továbbá a szolgalmi jogok megszerzésével [...] **kapcsolatban** [...]– ennek megfelelően kell kezelni őket. **Ez a bekezdés a nemzeti védelmi szempontok sérelme nélkül alkalmazandó.**

- (4) Az uniós listán szereplő projektekkel kapcsolatosan bármely nemzeti bíróság, törvényszék, testület előtt – ideértve a békéltetést vagy a választott bíróságot is, amennyiben a nemzeti jog szerint ezekre lehetőség van – zajló valamennyi vitarendezési eljárást, peres eljárást, fellebbezést és bírósági jogorvoslatot sürgősként kell kezelni, ha és amennyiben a nemzeti jog rendelkezik ilyen sürgősségi eljárásokról.
- (5) A 92/43/EGK irányelv 6. cikke (4) bekezdésében és a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (7) bekezdésében említett környezeti hatásokra tekintettel – feltéve, hogy az említett irányelvekben meghatározott valamennyi feltétel teljesül – az uniós listán szereplő, az e rendelet II. mellékletének [...] 3. és 4. pontjában említett infrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek energiapolitikai szempontból közérdekűnek tekintendők, valamint úgy tekinthetők, hogy azokhoz kiemelkedően fontos közérdek fűződik.

Amennyiben a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban szükség van a Bizottság véleményére, a Bizottság és az e rendelet 8. cikkében említett illetékes nemzeti hatóság gondoskodik arról, hogy a projekt kiemelkedően fontos közérdekű jellegéről szóló határozatot az e rendelet 10. cikke (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidőkön belül meghozzák.

Az első és második albekezdés nem alkalmazandó az egymással versengő projektekre és azokra a projektekre, amelyek nem érték el a kellő érettségi szintet ahhoz, hogy el lehessen végezni a III. melléklet 2. szakasza 1. pontjának d) alpontjában említett projektspecifikus költség-haszon elemzést.

- (6) A klímasemlegesség [...] eléréséig az engedélyezési eljárás során a II. melléklet **1. és 2. pontjában** említett infrastruktúra-kategóriába tartozó projektek tervezése, kivitelezése és üzemeltetése [...] tekintetében, a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (4) bekezdése és 16. cikke (1) bekezdésének c) pontja, a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének (7) bekezdése és a 2009/147/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének a) pontja alkalmazásában az egyedi esetekben fennálló jogi érdekek mérlegelése során érvényesül az a vélelem, hogy kiemelkedően fontos közérdeket szolgálnak, valamint a közegészséget és a közbiztonságot szolgálják. [...]

A klímasemlegesség eléréséig a tagállamok biztosítják, hogy az [...] engedélyezési eljárás során a II. melléklet **1. és 2. pontjában** említett infrastruktúra-kategóriába tartozó projektek **tervezése, kivitelezése és üzemeltetése [...] tekintetében érvényesüljön az a vélelem, hogy ezek kiemelkedően fontos közérdeket szolgálnak, és ebben az esetben ezek elsőbbséget élvezzenek [...] az első albekezdésben említettektől eltérő [...] jogi érdekek mérlegelése során. A tagállamok [...] a kulturális örökség védelme céljából, az összehangolt [...] végrehajtást biztosító jogi kritériumok alapján eltekinthetnek e vélelmezés alkalmazásától.**

[...]

- (7) A klímasemlegesség [...] eléréséig az e rendelet II. mellékletének 1. és 2. pontjában említett infrastruktúra-kategóriákba tartozó, az uniós listán szereplő azon projektek tekintetében, amelyek kifejezetten szerepelnek egy olyan nemzeti fejlesztési tervben, amelyet a 2001/42/EK irányelvvel összhangban stratégiai környezeti vizsgálatnak, valamint – amennyiben valószínűleg jelentős hatást gyakorol a Natura 2000 területekre – a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti megfelelő vizsgálatnak vetettek alá, a tagállamok, amennyiben a projekt megfelel az értékelt nemzeti fejlesztési tervnek, és nem lépi túl annak keretét:
- a) mentesíthetik ezeket a projekteket a 2011/92/EU irányelv 2. cikkének (1) bekezdése szerinti környezeti hatásvizsgálat alól; és
 - b) mentesíthetik ezeket a projekteket a Natura 2000 területekre gyakorolt hatásaiknak a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti vizsgálata alól, továbbá a 92/43/EGK irányelv 12. cikkének (1) bekezdése és a 2009/147/EK irányelv 5. cikke szerinti fajvédelmi hatásvizsgálat alól.

A Natura 2000 területeken, valamint a természet és a biológiai sokféleség megőrzésére irányuló nemzeti védelmi rendszerek keretében kijelölt területeken található vagy azokon áthaladó projektek esetében az első albekezdésben említett mentességek **az adott terület célkitűzéseit figyelembe véve csak akkor alkalmazandók**, ha a projektek végrehajtásának nincs arányos alternatívája. **Az első albekezdésben említett mentességek nem alkalmazandók** [...] a II. melléklet 1. pontjának c) alpontjában említett azon **projektekre**, amelyek helyszíne Natura 2000 területeken és a nemzeti védelmi rendszerek keretében kijelölt területeken **van, vagy ilyen területeket keresztez** [...].

- (8) Amennyiben a tagállamok a (7) bekezdés szerinti mentességeket alkalmazzák, biztosítják, hogy a II. melléklet 1. és 2. pontjában említett infrastruktúra-kategóriákba tartozó, az uniós listán szereplő projektekre vonatkozóan elfogadandó hatékony kármérséklő intézkedésekre vonatkozó szabályokat a nemzeti fejlesztési terv alapján határozzák meg az esetlegesen felmerülő káros környezeti hatások elkerülése vagy – amennyiben ez nem lehetséges – jelentős enyhítése érdekében. A tagállamok biztosítják, hogy a 92/43/EGK irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében, **a 2009/147/EK irányelv 5. cikkében** és a 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának i. alpontjában meghatározott kötelezettségeknek való megfelelés, valamint az állapotromlás elkerülése és a jó ökológiai állapot vagy jó ökológiai potenciál elérése érdekében a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdése a) pontjával összhangban megfelelő kármérséklő intézkedéseket alkalmazzanak kellő időben.

Az e cikk (10) bekezdésének sérelme nélkül ha az egyedi projektek megfelelnek az e bekezdés első albekezdésében említett szabályoknak, és végrehajtják a megfelelő kármérséklő intézkedéseket, ez azt a vélelmet vonja maga után, hogy a projektek nem sértik a szóban forgó albekezdésben említett rendelkezéseket.

- (9) A tagállamok a 2001/42/EK irányelv 6. és 7. cikkével összhangban biztosítják a társadalmi részvételt a nemzeti fejlesztési tervvel kapcsolatban, beleértve az érintett vagy valószínűleg érintett nyilvánosság, valamint a terv végrehajtása által esetlegesen érintett tagállamok és az uniós listán szereplő, az e rendelet II. mellékletének 1. és 2. pontjában említett infrastruktúra-kategóriákba tartozó, a tervben szereplő projektek azonosítását.

- (10) Azon projektek tekintetében, amelyek esetében a tagállamok a (7) bekezdés szerinti mentességek alkalmazása mellett döntenek, az illetékes hatóságok átvilágítást végeznek a következők azonosítása érdekében:
- a) a projekt valószínűleg okoz-e olyan jelentős káros hatásokat, amelyeket a nemzeti fejlesztési tervnek a 2001/42/EK irányelv és adott esetben a 92/43/EGK irányelv szerint elvégzett környezeti vizsgálata során nem azonosítottak;
 - b) a projekt a 2011/92/EU irányelv 7. cikkének és az országhatáron áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény 2. cikkének hatálya alá tartozik-e abból adódóan, hogy várhatóan jelentős hatással lesz a környezetre egy másik tagállam területén, vagy abból adódóan, hogy egy tagállam, amelyre a projekt várhatóan jelentős hatással lesz, azt kérelmezi.

Az első albekezdésben említett átvilágítást a projektgazda 10. cikk (5) bekezdésében említett értesítésétől számított 45 napon belül le kell zárni.

- (11) Amennyiben egy tagállam területén megvalósuló projekt várhatóan jelentős hatást gyakorol más tagállamok környezetére, a projekt helye szerinti tagállam biztosítja a 2011/92/EU irányelv 7. cikkének és az országhatáron áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény 2–7. cikkének alkalmazását.

- (12) Amennyiben az átvilágítási eljárás azt állapítja meg, hogy egy projekt nagy valószínűséggel idéz elő az e cikk (10) bekezdésében említett jelentős, előre nem látható káros hatásokat, az illetékes hatóságok tájékoztatják a projektgazdát arról, hogy szükség van az e cikk (7) bekezdésének a) és b) pontjában említett vizsgálatokra, és biztosítják, hogy a meglévő adatok alapján megfelelő és arányos kármérséklő intézkedéseket alkalmazzanak ezekre a projektekre a 92/43/EGK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének és a 2009/147/EK irányelv 5. cikkének való megfelelés biztosítása érdekében. Amennyiben ilyen kármérséklő intézkedések alkalmazására nincs lehetőség, az illetékes hatóságok biztosítják, hogy a projektgazdák megfelelő kiegyenlítő intézkedéseket fogadjanak el e hatások kezelésére, amelyek – ha más arányos kiegyenlítő intézkedések nem állnak rendelkezésre, és **a nemzeti jog alapján engedélyezett** – fajvédelmi programokhoz nyújtott pénzbeli ellentételezések formáját is ölthetik az érintett fajok védettségi helyzetének megőrzése vagy javítása érdekében.
- (12a) **A (7)–(12) bekezdés alkalmazása nem sérti a tagállamok azon jogát, hogy olyan szabályok alapján folytassák le az engedélyezési eljárásokat, amelyek az uniós listán szereplő projektek gyorsabb jóváhagyását eredményeznék, beleértve az (EU) 2018/2001 irányelv 15e. cikke szerinti eljárásokat is.**
- (13) Annak értékelésekor, hogy a 92/43/EGK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének és 16. cikke (1) bekezdésének, a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (7) bekezdése d) pontjának és a 2009/147/EK irányelv 9. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában léteznek-e kielégítő alternatív megoldások az uniós listán szereplő, az e rendelet II. mellékletének 1., 2., 3. és 4. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó projektekre, a kielégítő alternatívák hiányára vonatkozó feltétel teljesül, ha nincsenek olyan kielégítő alternatív megoldások, amelyek biztosítják a szóban forgó projekttel azonos célkitűzések elérését és azonos technológia alkalmazásával, ugyanolyan vagy hasonló időkeretben és jelentősen magasabb költségek nélkül megegyező kapacitás fejlesztését.

- (14) A 92/43/EGK irányelv 6. cikke (4) bekezdésének alkalmazásában az e rendelet II. mellékletének 1., 2., 3. és 4. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó, az uniós listán szereplő projektekre vonatkozó kiegyenlítő intézkedések végrehajtásakor a tagállamok – [...] amennyiben a kiegyenlítő intézkedések bevezetése előtt észszerűen bizonyítható, hogy a terv vagy projekt nem befolyásolná visszafordíthatatlanul a helyszín szerkezetének és funkcióinak fenntartásához elengedhetetlen ökológiai folyamatokat, és nem veszélyeztetné a Natura 2000 hálózat általános egységességét – engedélyezhetik, hogy az ilyen kiegyenlítő intézkedéseket a projekt végrehajtásával párhuzamosan hajtsák végre. A tagállamok az elővigyázatosság elvével összhangban engedélyezhetik, hogy idővel kiigazításra kerüljenek az említett kiegyenlítő intézkedések, annak függvényében, hogy a jelentős kedvezőtlen hatások várhatóan rövid, közép- vagy hosszú távon jelentkeznek-e.

- (15) [...]

8. cikk

Az engedélyezési eljárás szervezése

- (1) **Szükség esetén minden tagállam [...] aktualizálja az egyetlen illetékes [...] hatóság kijelölését, amely hatóság a következőkért felel [...]:**

- a) az engedélyezési kérelmek és a releváns dokumentumok fogadása elektronikus formában és az érintett hatóságokkal való kapcsolattartás elősegítése [...] annak biztosítása érdekében, hogy a projektgazdának a teljes eljárás során csak egyetlen kapcsolattartási ponttal kelljen kapcsolatban állnia[...];
- b) [...]
- c) az uniós listán szereplő és a területükön megvalósuló projektek engedélyezési eljárásának megkönnyítése és koordinálása más érintett hatóságokkal, **valamint** velük együttműködésben [...] **azonosítva**, hogy milyen engedélyekre és vizsgálatokra van szükség az engedélyezési eljárás lefolytatásához és a (3) bekezdés szerinti átfogó határozat meghozatalához. Ez magában foglalja a projektgazdák által elkészítendő tanulmányok, értékelések és dokumentáció körét és részletességét;
- d) együttműködés és kommunikáció más tagállamok illetékes nemzeti hatóságaival az uniós listán szereplő és a területükön megvalósuló projektekre vonatkozó engedélyezési eljárás megkönnyítése és koordinálása érdekében, valamint harmadik országok engedélyező hatóságaival a kölcsönös érdekű projektek tekintetében, beleértve a következőket: a határokon átnyúló projektekre vonatkozó nyilvános konzultációk összehangolása a 9. cikk (5) bekezdésével összhangban; a várhatóan jelentős határokon áterjedő hatásokra vonatkozó információk megosztása a 9. cikk (6) bekezdésével összhangban; az elvégzendő tanulmányokra vagy engedélyekre vonatkozó határidők és követelmények összehangolása; a 10. cikk (9) bekezdésével összhangban a kérelem benyújtását megelőző eljárás megszervezése; és

- e) a felelősségi körükbe tartozó területen az uniós listán szereplő projektek alakulásának és késedelmének nyomon követése, többek között a projektgazdák által az 5. cikk (4) bekezdésével összhangban benyújtott jelentések fogadása és jóváhagyása, valamint az 5. cikk (5) bekezdésével összhangban jelentéstétel az Ügynökségnek és az érintett csoportoknak a területükön található, az uniós listán szereplő projektek fejlesztéséről és késedelméről.

Az illetékes nemzeti hatóság kijelölésének aktualizálása vagy módosítása esetén a tagállamok a változásról szóló döntés meghozatalát követően haladéktalanul értesítik a Bizottságot, és tájékoztatják arról, ha az ilyen változások joghatást váltanak ki.

- (2) Az uniós listán szereplő egyes projektek vagy az uniós listán szereplő egyes projektkategóriák vagy az egyes földrajzi területek tekintetében az (1) bekezdésben említett illetékes nemzeti hatóság felelősségi köre, illetve az azzal összefüggő feladatok átruházhatók más hatóságra, feltéve, hogy:
 - a) az illetékes nemzeti hatóság ezen átruházásról értesíti a Bizottságot, és az abban szereplő információt a nyilvánosság számára könnyen hozzáférhetővé teszik, többek között a 9. cikk (7) bekezdésében említett internetes oldalon;
 - b) egy, az uniós listán szereplő projekt vagy projektkategória esetében csak egyetlen hatóság viseli a felelősséget, és a projektgazdák számára e hatóság a kizárólagos felelősséggel bíró integrált ügyintézési pont az adott projektre vonatkozóan a 10. cikk (2) bekezdésében előírt határidőn belül meghozandó átfogó határozathoz vezető folyamat során, és e hatóság hangolja össze valamennyi vonatkozó dokumentum és információ benyújtását, ideértve a más érintett hatósághoz történő benyújtást is;
 - c) az átruházástól függetlenül továbbra is az illetékes nemzeti hatóság feladata, hogy összesítse a projektgazdák által az 5. cikk (4) bekezdésével összhangban benyújtott jelentéseket, és az 5. cikk (5) bekezdésével összhangban jelentést tegyen az Ügynökségnek és az érintett csoportoknak.

Az illetékes nemzeti hatóság jogosult lehet továbbá határidők megállapítására, a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidők sérelme nélkül.

- (3) Az illetékes nemzeti hatóság a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidőkön belül biztosítja az átfogó határozat kibocsátását.

A tagállamok a következő rendszerek közül választhatnak, figyelembe véve, hogy a nemzeti jog, a nemzeti tervezés és a nemzeti engedélyezési eljárás sajátosságai fényében melyik rendszer a leghatékonyabb, és hogy oly módon hajtható-e végre, amely hozzájárul az átfogó határozat leghatékonyabb és időben történő kibocsátásához:

a) integrált rendszer:

- i. az átfogó határozatot az illetékes nemzeti hatóság bocsátja ki, és az a jogszabályban előírt engedélyezési eljárásból származó egyetlen jogilag kötelező erejű határozat;
- ii. a projektben érintett más hatóságok az eljárásban való közreműködésük részeként a nemzeti jognak megfelelően véleményt nyilváníthatnak, amelyet az illetékes nemzeti hatóság figyelembe vesz;

b) koordinált rendszer:

- i. az átfogó határozat több érintett hatóság által kibocsátott több különálló, jogilag kötelező erejű határozatot foglal magában, amelyeket az illetékes nemzeti hatóság központilag koordinál;
- ii. az illetékes nemzeti hatóság valamennyi érintett hatóság részvételével munkacsoportot állíthat fel a 10. cikk (9) bekezdésének b) pontjával összhangban álló átvilágítási vagy részletes engedélyezési eljárási ütemterv kidolgozása, valamint végrehajtásának ellenőrzése és összehangolása céljából;

- iii. az illetékes nemzeti hatóság a többi érintett hatósággal folytatott konzultációt követően eseti alapon észszerű határidőt állapít meg az egyedi határozatok kibocsátására azzal a céllal, hogy a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidők sérelme nélkül minimálisra csökkentse az eljárás időtartamát;
 - iv. az illetékes nemzeti hatóság [...] egyedi határozatot **hozhat a területén működő** valamely egyéb érintett hatóság nevében, amennyiben utóbbi az előírt határidőn belül nem hozza meg határozatát, és a késedelem jogos indokokkal nem igazolható. Az illetékes nemzeti hatóság továbbá figyelmen kívül hagyhatja **a területén működő** más érintett hatóság egyedi határozatát, ha úgy véli, hogy az utóbbi által szolgáltatott bizonyítékok nem támasztják alá kellően azt a határozatot;
- c) együttműködési rendszer:
- i. az átfogó határozat több érintett hatóság által kibocsátott több különálló, jogilag kötelező erejű határozatot foglal magában, amelyeket az illetékes nemzeti hatóság koordinál;
 - ii. az illetékes nemzeti hatóság valamennyi érintett hatóság részvételével munkacsoportot állíthat fel a 10. cikk (9) bekezdésével összhangban álló átvilágítás, illetve részletes engedélyezési eljárási ütemterv kidolgozása, valamint végrehajtásának ellenőrzése és összehangolása céljából;
 - iii. az illetékes nemzeti hatóság a többi érintett hatósággal folytatott konzultációt követően eseti alapon észszerű határidőt állapít meg, amelyen belül az egyedi határozatokat meg kell hozni az eljárás időtartamának minimalizálása érdekében, a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidők sérelme nélkül;

- iv. az illetékes nemzeti hatóság nyomon követi, hogy az érintett hatóságok betartják-e a határidőket, és késedelem esetén intézkedéseket hoz az eljárás időtartamának minimalizálása érdekében;
- v. amennyiben a tagállam az együttműködési rendszert választja, ennek indokairól értesíti a Bizottságot.

Az érintett hatóságok a tagállamok által választott engedélyezési rendszerrel összhangban vagy átruházzák a szükséges hatásköröket az illetékes nemzeti hatóságra, vagy elősegítik az illetékes nemzeti hatósággal való együttműködést annak biztosítása érdekében, hogy az átfogó határozatot a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidőn belül kiadják.

Ha egy érintett hatóság előreláthatóan nem tud az előírt határidőn belül meghozni egy egyedi határozatot, erről haladéktalanul értesíti az illetékes nemzeti hatóságot, indokolva a késedelmet. Ezt követően az illetékes nemzeti hatóság az említett egyedi határozat kibocsátására új határidőt állapít meg a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott általános határidőkkel összhangban.

- (4) A tagállamok az uniós listán szereplő szárazföldi és tengeri projektek esetében a (3) bekezdésben meghatározott rendszereket alkalmazhatják.

Az uniós listán szereplő, a termelőeszközökhöz elválaszthatatlanul kapcsolódó projektek – például a II. melléklet 1. pontjának b) vagy h) alpontjában meghatározott infrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek – esetében az illetékes nemzeti hatóság felel az uniós listán szereplő adott projekt engedélyezési eljárásának a termelőeszközök engedélyezésével való összehangolásáért annak érdekében, hogy a határidők koherensek legyenek, és együttesen a projekthez kapcsolódó valamennyi eszköz lehető leghatékonyabb és legidősebb engedélyezésére irányuljanak.

- (5) **Az I. melléklet 2. szakaszában meghatározott kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosók valamelyikéhez tartozó, az uniós listán szereplő projektben részt vevő tagállamok érintett illetékes nemzeti hatóságai minden projekt esetében közösen kijelölnek maguk közül egy egyedi kapcsolattartó pontot a projektgazdák számára, amely pontnak feladata lesz, hogy elősegítse az illetékes nemzeti hatóságok közötti, a projekt engedélyezési eljárásával kapcsolatos információcserét azzal a céllal, hogy megkönnyítse az említett eljárást és a határozatoknak az érintett illetékes nemzeti hatóságok általi kibocsátását.**

Amennyiben az uniós listán szereplő valamely projekt **nem tartozik az I. melléklet 2. szakaszában meghatározott kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosók valamelyikéhez, de** két vagy több tagállam területén található, azok illetékes nemzeti hatóságai közösen [...] **kinevezhetik** egyedüli kapcsolattartó pontként az egyik illetékes nemzeti hatóságot, amely felelős az illetékes nemzeti hatóságok és más érintett hatóságok közötti, az engedélyezési eljárással kapcsolatos információcsere megkönnyítéséért, valamint a végleges átfogó [...] **határozatnak** a többi érintett illetékes nemzeti hatósággal együttműködésben történő kibocsátásáért, **az egyes tagállamoknak a saját határozataik kibocsátására irányuló hatáskörének sérelme nélkül.**

Amennyiben nem kerül sor egyedüli kapcsolattartó pont közös kinevezésére, az érintett illetékes nemzeti hatóságok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítása érdekében, hogy a közöttük folyó együttműködés és kommunikáció hatékony és eredményes legyen, a 10. cikk (9) bekezdésében említett lépéseket is beleértve.

A tagállamok törekednek arra, hogy közös eljárást biztosítsanak, amely megkönnyíti az érintett illetékes nemzeti hatóságai közötti együttműködést, eljárási szinergiákat hoz létre és összehangolja a határidőket a projektek engedélyezési eljárásának megkönnyítése érdekében, különös tekintettel a környezeti hatások értékelésére és a 9. cikkben előírt nyilvános konzultációkra.

A tagállamok kérésére a Bizottság közvetítői szerepet tölt be az érintett illetékes nemzeti hatóságok közötti együttműködés támogatásában. A Bizottság elősegíti az egységes közös eljárásról való megállapodást azáltal, hogy véleményt nyilvánít és ajánlásokat tesz az eljárási szempontokra vonatkozóan.

9. cikk

Átláthatóság és társadalmi részvétel

- (1) A tagállam vagy az illetékes nemzeti hatóság – szükség esetén más érintett hatóságokkal együttműködve – [...] **[legkésőbb hat hónappal e rendelet hatálybalépését követően]-ig** közzétesz egy frissített eljárási kézikönyvet, amely ismerteti az uniós listán szereplő projektekre alkalmazandó engedélyezési eljárást, és tartalmazza legalább a VI. melléklet 1. pontjában meghatározott információkat. A kézikönyv jogilag nem kötelező erejű, de hivatkozik vagy idéz vonatkozó jogi előírásokat. Az illetékes nemzeti hatóságok adott esetben együttműködnek és szinergiákat alakítanak ki a szomszédos országok hatóságaival az ütemtervek összehangolása és a projektek engedélyezési eljárásának megkönnyítése érdekében, beleértve az eljárási kézikönyv kialakítását is.
- (2) A környezetvédelmi jog, az Aarhusi Egyezmény és az Espooi Egyezmény, valamint az alkalmazandó uniós jog társadalmi részvételre vonatkozó követelményeinek sérelme nélkül az engedélyezési eljárásban érintett valamennyi fél tiszteletben tartja a VI. melléklet 3. pontjában előírt, társadalmi részvételre vonatkozó elveket.

- (3) A projektgazda az engedélyezési eljárásnak a 10. cikk (5) bekezdése szerinti kezdetétől számított három hónapos indikatív időtartamon belül elkészíti a társadalmi részvételre vonatkozó tervet és benyújtja azt az illetékes nemzeti hatósághoz, az e cikk (1) bekezdésében említett kézikönyvben ismertetett módszer szerint és a VI. mellékletben meghatározott iránymutatásoknak megfelelően.
- (4) Az illetékes nemzeti hatóság a terv kézhezvételét követő három hónapon belül módosításokat kér, vagy jóváhagyja a társadalmi részvételre vonatkozó tervet, az ismételtségi igénye nélkül figyelembe véve a társadalmi részvétel és a nyilvános konzultáció mindazon formáit, amelyekre az engedélyezési eljárás megindulásáig sor került, amennyiben az ilyen társadalmi részvétel és nyilvános konzultáció esetében teljesültek e cikk előírásai.
- Amennyiben a projektgazda jelentős változtatásokat kíván végrehajtani a társadalmi részvételre vonatkozó, már jóváhagyott terven, erről tájékoztatja az illetékes nemzeti hatóságot. Ilyen esetekben az illetékes nemzeti hatóság további módosításokat kérhet.
- (5) Amennyiben a nemzeti jog ezt még nem írja elő, a projektgazda a korai szakaszban legalább egy nyilvános konzultációt folytat, mielőtt a 10. cikk (10) bekezdése szerint benyújtana a végleges és teljes engedélyezési kérelmet az illetékes nemzeti hatósághoz. A nyilvános konzultáció a 2011/92/EU irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint az engedélyezési kérelem benyújtását követő nyilvános konzultációval együtt is lefolytatható.
- (6) Az előző bekezdésben előírt nyilvános konzultáció megfelel a VI. melléklet 5. pontjában meghatározott minimumkövetelményeknek, és célja, hogy már a korai szakaszban tájékoztassa a VI. melléklet 3. pontjának a) alpontjában említett érdekelt feleket a projektről, és hozzájáruljon a legmegfelelőbb helyszín, nyomvonal vagy technológia kiválasztásához, beleértve adott esetben – figyelemmel a projekt kapcsán az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás és a biztonság megfelelő megfontolásaira – az uniós és nemzeti jog szerinti valamennyi hatást, illetve azon releváns kérdések meghatározásához, amelyekre a kérelemben ki kell térni.

- (7) A tagállamok eljárási és átláthatósági szabályainak sérelme nélkül a projektgazdák a (10) bekezdésben említett honlapon közzéteszik a projekt tekintetében a társadalmi részvételhez kapcsolódó – többek között a korai szakaszban folytatott nyilvános konzultációt megelőző – tevékenységek eredményeit összefoglaló jelentést, amely egyúttal ismerteti, hogy a nyilvános konzultációk során kifejtett véleményeket milyen módon vették figyelembe, bemutatva a projekt helyszínének, nyomvonalának és terveinek módosításait, illetve megindokolva, hogy egyes véleményeket miért nem vették figyelembe.

A projektgazda a jelentést a kérelemmel együtt benyújtja az illetékes nemzeti hatósághoz. Az átfogó határozatban kellően figyelembe kell venni a jelentés eredményét.

- (8) A két vagy több tagállamot érintő határokon átnyúló projektek esetében az (5) bekezdés szerint lefolytatott nyilvános konzultációkat minden érintett tagállamban – amennyiben lehetséges – egymáshoz képest két hónapon belül megtartják, lehetőség szerint összevontan.

- (9) Azon projektek esetében, amelyek egy vagy több szomszédos tagállamban várhatóan jelentős határokon áterjedő hatással bírnak majd, és amelyekre alkalmazandó a 2011/92/EU irányelv 7. cikke és az Espooi Egyezmény, a vonatkozó információkat elérhetővé teszik az érintett szomszédos tagállamok illetékes nemzeti hatóságai számára. Az érintett szomszédos tagállamok illetékes nemzeti hatóságai jelzik – adott esetben az értesítési folyamat során –, ha ők maguk vagy bármely más érintett hatóság részt kíván venni az érintett nyilvános konzultációs eljárásokban.

- (10) A projektgazda létrehozza és a közös érdekű projektekre vonatkozó információk közzétételével rendszeresen naprakésszé teszi a projekt internetes oldalát, amelyről hivatkozás mutat a Bizottság internetes oldalára és a 26. cikkben említett átláthatósági platformra, és amely megfelel a VI. melléklet 6. pontjában foglalt követelményeknek. Az illetékes nemzeti hatóságok ellenőrzik, hogy a projektgazdák teljesítik-e ezt a kötelezettséget, és szükség esetén intézkedéseket hoznak a megfelelés biztosítására.

Az engedélyezési eljárás időtartama és végrehajtása

- (1) Az engedélyezési eljárásban két szakaszt kell biztosítani:
- a) a kérelem benyújtását megelőző fakultatív eljárás, amely az engedélyezési eljárás kezdete és a benyújtott hiánytalan kérelem illetékes nemzeti hatóság általi fogadása közötti időszakot foglalja magában, amelynek időtartama legfeljebb 24 hónap;
 - b) a jogszabályban előírt kötelező engedélyezési eljárás, amely a benyújtott hiánytalan kérelem fogadásának napja és az átfogó határozat kelte közötti időszakot foglalja magában, amely nem lehet hosszabb 18 hónapnál.

Az első albekezdés b) pontja tekintetében a tagállamok lehetőség szerint 18 hónapnál rövidebb, jogszabályban előírt engedélyezési eljárást is előírhatnak.

- (2) Az illetékes nemzeti hatóság gondoskodik arról, hogy az (1) bekezdésben említett két eljárás együttes időtartama ne haladja meg a 42 hónapot.

Ha azonban az illetékes nemzeti hatóság megítélése szerint az eljárás egyik vagy mindkét szakasza nem fejeződik be az (1) bekezdésben meghatározott határidőn belül, még a határidő lejártá előtt és eseti alapon határozhat úgy, hogy az egyik vagy mindkét határidőt meghosszabbítja. Az illetékes nemzeti hatóság a két eljárás együttes időtartamát – kivételes körülményektől eltekintve – legfeljebb hat hónappal hosszabbíthatja meg.

Amennyiben az illetékes nemzeti hatóság meghosszabbítja a határidőket, értesíti az érintett csoportot annak indokairól, és tájékoztatást ad az engedélyezési eljárás lehető leghamarabb történő befejezése érdekében meghozott vagy meghozandó intézkedésekről. A csoport kérheti, hogy az illetékes nemzeti hatóság rendszeresen számoljon be az e tekintetben elért haladásról és a késedelmek okáról.

- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a 8. cikk (1) bekezdésében említett illetékes nemzeti hatóságok megfelelő technikai, pénzügyi és emberi erőforrásokkal rendelkezzenek ahhoz, hogy a 10. cikk (2) bekezdésében megjelölt határidőn belül átfogó határozatot hozhassanak.
- (4) A tagállamok [...] **előírhatják**, hogy az (1) bekezdésben említett engedélyezési eljárás során[...]:
- a) amennyiben az illetékes nemzeti hatóságok a (2) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem válaszolnak, az átfogó határozatot és az abban szereplő eredményeket jóváhagyottnak kell tekinteni;
 - b) amennyiben más érintett hatóságok nem válaszolnak az illetékes nemzeti hatóság által a 8. cikk (3) bekezdésével összhangban megállapított észszerű határidőn belül, **az adott közbenső adminisztratív lépésekben** a konkrét véleményüket vagy engedélyüket és az abban szereplő eredményeket megadottnak vagy pozitívan elbíráltak kell tekinteni[...], a környezeti határozatok **kivételével**[...], **hacsak a jogrendszerükben nem rendelkeztek ilyen lehetőségről**[...]

Minden határozatot nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenni **az alkalmazandó joggal összhangban**[...].

- (5) Az engedélyezési eljárás megindításának kérelmezésekor a projektgazdák írásban vagy elektronikus formában értesítik a projektről a projekt helye szerinti valamennyi tagállam illetékes nemzeti hatóságát, beleértve azokat a tagállamokat is, ahol a projekt átlépi kizárólagos gazdasági övezetüket, és mellékelik a projekt észszerűen részletes vázlatát.

Az értesítés kézhezvételétől számított egy hónapon belül az illetékes nemzeti hatóság elektronikus formában:

- a) átvételi elismervényt bocsát ki; vagy
- b) ha a projekt érettségi szintje nem tekinthető megfelelőnek az engedélyezési eljárás megindításához, elutasítja az értesítést, és megindokolja döntését, többek között más érintett hatóságok nevében is.

Az engedélyezési eljárás kezdetét az átvételi elismervény kelte jelzi. Két vagy több érintett tagállam esetében az engedélyezési eljárás kezdete az a nap, amikor az érintett illetékes nemzeti hatóság fogadja az utolsó értesítést.

A tagállamok [...] **létrehozhatnak egy digitális [...] portált, vagy összekapcsolt portálokat** [...] az engedélyezési kérelmek, az engedélyezési eljárások, a folyamatban lévő engedélyezési határozatok és a kibocsátott határozatok könnyen hozzáférhető formátumban történő kezelésére.

Az [...] **ilyen portál vagy portálok** hozzáférést [...] **biztosíthatnak** az [xxxxx]³⁷ európai parlamenti és tanácsi rendelet 10. cikkének (3) bekezdésében említett **egységes digitális földrajzi információs rendszeren alapuló** [...] portálon rendelkezésre álló releváns környezeti és geológiai adatokhoz és határozatokhoz.

³⁷ [hivatkozás a környezeti vizsgálatok felgyorsításáról szóló rendeletre].

- (6) Az illetékes nemzeti hatóságok biztosítják az engedélyezési eljárás e fejezettel összhangban történő felgyorsítását a közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek minden kategóriája esetében. Ebből a célból az illetékes nemzeti hatóságok kiigazítják az engedélyezési eljárás megkezdésére és a hiánytalan kérelem fogadására vonatkozó követelményeiket az érintett projektkategóriának, valamint a projektek jellegének és léptékének, vagy annak megfelelően, hogy a nemzeti jog nem ír elő követelményeket a környezeti hatásvizsgálatra vagy más vizsgálatra vonatkozóan, vagy annak megfelelően, hogy a projektek az építésre kész állapot eléréséhez kevesebb engedélyt és jóváhagyást igényelnek.

A projektgazdával és szükség esetén más érintett hatóságokkal vagy a projekt helye szerinti más tagállamok más illetékes nemzeti hatóságaival együttműködve – beleértve azt az esetet is, ha a projekt átlépi kizárólagos gazdasági övezetüket – az illetékes nemzeti hatóság szakaszokban is kialakíthatja egy adott projekt engedélyezési eljárására vonatkozó követelményeket és a VI. melléklet 4. pontjában meghatározott nyilvános konzultációs ütemtervet, feltéve, hogy ez nem késlelteti a projekt általános fejlesztését, és biztosítja az engedélyezési eljárás egyszerűsítését és felgyorsítását. Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott maximális határidők minden egyes szakaszra alkalmazandók.

Így az illetékes nemzeti hatóságok dönthetnek úgy, hogy nincs szükség az e cikk (1) és (6) bekezdésében említett, a kérelem benyújtását megelőző eljárásra, amennyiben a projektgazda nem tart igényt erre az időszakra tanulmányok és értékelések elvégzéséhez, valamint az engedélyezési kérelem összeállításához szükséges adatok gyűjtéséhez.

- (7) Az illetékes nemzeti hatóságok az engedélyezési eljárásra vonatkozó követelmények megállapításához szükséges átvilágítás során figyelembe veszik a legfeljebb öt évvel azt megelőzően elvégzett tanulmányokat és kiadott engedélyeket, hogy a projekt tekintetében e cikkel összhangban engedélyezési eljárás indult, beleértve az egyéb projektek végrehajtása céljából végzett releváns és újrafelhasználható értékeléseket is, és nem írhatnak elő szükségtelen vagy párhuzamos tanulmányokat, értékeléseket vagy engedélyeket. **Az illetékes nemzeti hatóságok figyelembe vehetik az öt évnél régebbi adatokat is, amennyiben úgy ítélik meg, hogy ezek az adatok relevánsak és szükségesek az engedélyezési eljárásra vonatkozó követelmények megállapításához.**
- (8) Azokban a tagállamokban, ahol egy nyomvonal vagy helyszín kizárólag valamely tervezett projekt egyedi célja érdekében történő meghatározása – beleértve egyedi folyosók intelligens infrastruktúrákhoz való tervezését – nem illeszthető be az átfogó határozathoz vezető engedélyezési eljárásba, a megfelelő határozat meghozatalára különálló hat hónapos időszak áll rendelkezésre, mely időszak azon a napon kezdődik, amikor a projektgazda benyújtotta a kérelem végleges és hiánytalan dokumentációját.
- (9) A kérelem benyújtását megelőző eljárás a következőket foglalja magában: a projektgazdától elvárt tanulmányok, jelentések és dokumentáció átvilágítása és körének meghatározása; a részletes ütemterv elkészítése; valamint a kérelemtervezet ellenőrzése a következő lépések szerint:
- a) az illetékes nemzeti hatóság a lehető leghamarabb, de legkésőbb a projektgazda (5) bekezdésben említett értesítését követő három hónapon belül meghatározza az engedélyezési eljárás lefolytatásához szükséges engedélyeket és értékeléseket, és értesíti azokról a projektgazdát.

Az illetékes nemzeti hatóság által küldött értesítésnek tartalmaznia kell a VI. melléklet 1. pontjának e) alpontjában említett ellenőrző listát, és adott esetben annak tartalmát a többi érintett hatósággal és a projekt helye szerinti többi tagállam illetékes nemzeti hatóságaival együttműködve kell megállapítani, beleértve azt is, ha a projekt átlépi kizárólagos gazdasági övezetüket.

Adott esetben az értesítés részletezi, hogy a projekt milyen feltételek mellett részesülhet a 7. cikk (7) bekezdése szerinti mentességben, és meghatározza a következőket:

- i. a projekt nagy valószínűséggel okoz-e olyan jelentős, előre nem látható káros hatásokat a tervezett helyszíne szerinti földrajzi területek környezeti érzékenységre tekintettel, amelyeket nemzeti fejlesztési terveknek a 2001/42/EK irányelv és adott esetben a 92/43/EGK irányelv szerint elvégzett környezeti vizsgálata során nem azonosítottak;
- ii. a projektre alkalmazandó megfelelő és arányos kármérséklő intézkedések vagy a fajvédelmi programok pénzbeli ellentételezése a 7. cikk (8) bekezdésével összhangban;
- iii. a projekt bármely része várhatóan jelentős hatást gyakorol-e a környezetre egy másik tagállamban; ilyen esetben a projekt helye szerinti tagállam illetékes nemzeti hatósága biztosítja a 2011/92/EU irányelv 7. cikkének és az országhatáron áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény 2–7. cikkének alkalmazását;

- b) az értesítésben azt is fel kell tüntetni, hogy az illetékes nemzeti hatóság jóváhagyja vagy módosítja-e a projektgazda által a 9. cikk (3) bekezdésével összhangban benyújtott, társadalmi részvételre vonatkozó tervet. Az átvilágítási időszak alatt az illetékes nemzeti hatóság más érintett hatóságokkal együttműködve meghatározza azoknak a tanulmányoknak, jelentéseknek és dokumentációknak – beleértve a projekt környezetvédelmi engedélyezéséhez szükséges vizsgálatokat is – a körét és részletességét, amelyeket a projektgazdának a hiánytalan kérelem részeként el kell készítenie és be kell nyújtania.

Ezt követően sem az illetékes nemzeti hatóság, sem az érintett hatóságok nem kérhetnek a kezdeti átvilágítási eljárásban meghatározottakon kívül kiegészítő információkat, tanulmányokat, jelentéseket vagy értékeléseket, kivéve, ha a projektben vagy annak környezetében lényeges változás következett be. Ilyen lényeges változás esetén az illetékes nemzeti hatóság indokolással ellátott kiegészítő információkat kérhet a projektgazdától;

- c) az illetékes nemzeti hatóság a projektgazdával és más érintett hatóságokkal, valamint a projekt helye szerinti többi tagállam illetékes nemzeti hatóságaival szoros együttműködésben – beleértve azt az esetet is, ha a projekt átlépi kizárólagos gazdasági övezetüket –, valamint az e bekezdés a) pontja értelmében elvégzett tevékenységek eredményeire is figyelemmel, továbbá a VI. melléklet 2. pontjában meghatározott iránymutatásokkal összhangban kidolgozza az engedélyezési eljárás részletes ütemtervét;
- d) az illetékes nemzeti hatóság a saját vagy a többi érintett hatóság nevében a kérelemtervezet beérkezése után legfeljebb [...] **45 napos** határidő kitűzésével kérheti a projektgazdától az a) pontban említett, benyújtandó elemekhez kapcsolódó, hiányzó információk pótlását.

A kérelem benyújtását megelőző eljárás része – szükség szerint – a környezeti jelentések projektgazdák általi összeállítása, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra, valamint a kiberbiztonságra és a fizikai biztonságra vonatkozó dokumentációt és értékeléseket is.

[...]

Az illetékes hatóság az első albekezdés d) pontjában említett hiányzó információk benyújtásától számított [...] **45 napon** belül vizsgálat céljából fogadja a hiánytalan kérelmet nyomtatott vagy elektronikus formában vagy a külön digitális platformokon, elindítva az (1) bekezdés b) pontjában említett, jogszabályban előírt engedélyezési eljárást.

- (10) A projektgazda jóhiszeműen együttműködik az illetékes nemzeti hatóságokkal és valamennyi érintett hatósággal annak érdekében, hogy teljes körű és pontos tájékoztatást nyújtson számukra, különös tekintettel az átvilágítási folyamat során azonosított információkra.

A projektgazda gondoskodik arról, hogy a kérelem hiánytalan és megfelelő legyen, és az engedélyezési eljárás során a lehető legkorábban kikéri e kérdésben az illetékes nemzeti hatóság véleményét.

A projektgazda az e rendeletben meghatározott határidők betartása érdekében teljes mértékben együttműködik az illetékes nemzeti hatósággal. A projektgazda e tekintetben jóhiszeműen elkövetett hibájából eredő késedelmek nem számítanak bele az engedélyezés maximális időtartamába.

- (11) A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti jog bármely módosítása ne vezessen az említett módosítás hatálybalépése előtt megkezdett engedélyezési eljárások meghosszabbításához. Az uniós listán szereplő projektekre vonatkozó gyorsított engedélyezési eljárás fenntartása érdekében az illetékes nemzeti hatóságok megfelelően kiigazítják az e cikk (6) bekezdésének b) pontjával összhangban megállapított ütemtervet annak érdekében, hogy lehetőség szerint biztosítsák, hogy az engedélyezési eljárásra vonatkozóan az e cikkben meghatározott határidőket ne lépjék túl.
- (12) Az e cikkben meghatározott határidők nem érintik az uniós és a nemzetközi jogból fakadó kötelezettségeket, és nincsenek a közigazgatási fellebbezési eljárások és a bírósági jogorvoslati lehetőségek sérelmére.

Az e cikkben az engedélyezési eljárások bármelyike esetében meghatározott határidők nem érintik a tagállamok által meghatározott rövidebb határidőket.

IV. FEJEZET

Ágazatközi infrastruktúra-tervezés

11. cikk

A tízéves hálózatfejlesztési tervek központi forgatókönyve

- (1) A Bizottság [két évvel a hatálybalépést követően]-ig, majd azt követően legalább négyévente központi forgatókönyvet és **érzékenységelemzéseket** dolgoz ki a villamosenergia-, a hidrogén- és a gázágazatra vonatkozóan, amelyet a következőkhöz kell felhasználni: az (EU) 2019/943 rendelet 48. cikkében és az (EU) 2024/1789 rendelet [...] **60.** cikkében említett tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek, az e rendelet 12. cikkében említett infrastruktúraigény-azonosítási folyamat, az e rendelet 14. cikkében említett, az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzés, valamint az e rendelet 17. cikkében említett, államok közötti költségmegosztás.
- (2) A központi forgatókönyvnek és az **érzékenységelemzéseknek összhangban kell állniuk az Unió energia- és éghajlat-politikai céljaival, továbbá:**
- a) [...] az Unió klímasemlegességi célkitűzésével összhangban tartalmazniuk kell **egy középtávú és egy legalább 2050-re vonatkozó, hosszú távú perspektívát, és figyelembe kell venniük a nemzeti és regionális sajátosságokat;**
 - aa) ágazatközi megközelítés kell követniük, biztosítva a villamosenergia-, a hidrogén- és a gázágazat közötti összhangot, optimalizálva a rendszerhatékonyságot;
 - b) [...]

- b) **figyelembe kell venniük a legfrissebb nemzeti energia- és klímaterveket, illetve az adott tagállam vagy a nemzeti szabályozó hatóság által jóváhagyott, a nemzeti forgatókönyvvvel kapcsolatos, bármely más releváns dokumentumot;**
 - c) **az érzékenységelemzések tekintetében figyelembe kell venniük egyebek mellett az alternatív ellátási szerkezeteket és keresleti mintázatokat, valamint az aktuális tendenciákat és az előrejelzéseket;**
- (3) A Villamosenergia-piaci Átvitelirendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (villamosenergia-piaci ENTSO), a Hidrogénhálózat-üzemeltetők Európai Hálózata (ENNOH), a Földgázpiaci Szállítási rendszer-üzemeltetők Európai Hálózata (földgázpiaci ENTSO) és a tagállamok a Bizottság kérésére rendelkezésre bocsátják az (1) bekezdésben említett központi forgatókönyv kidolgozásához szükséges adatokat és információkat. Ez magában foglalja többek között a piaci és hálózati adatokat, például a keresletre és a kínálatra vonatkozó előrejelzéseket, a villamosenergia-termelés, a hidrogéntermelés és a hálózatok jellemzőit, a rugalmassági forrásokat, az importra vonatkozó feltételezéseket, valamint az éghajlati évekre vonatkozó adatokat. A szükséges adatok és információk összetettségének és sürgősségének figyelembevételével a Bizottság észszerű határidőt tűz ki, amelyen belül az adatokat és az információkat meg kell adni. Ha egy címzett nem adja meg a kért információt a Bizottság által meghatározott határidőn belül, vagy hiányos információt szolgáltat, a Bizottság határozat útján kérheti az információ megadását. **A Bizottság biztosítja a központi forgatókönyv és az érzékenységelemzések céljából végzett adatgyűjtés és az egyéb adatgyűjtések – különösen az (EU) 2018/1999 rendelet szerinti adatgyűjtés – közötti koordinációt, és amennyiben lehetséges gondoskodik az összegyűjtött adatok újrafelhasználásáról annak érdekében, hogy a tagállamoknak ne kelljen duplán adatot szolgáltatniuk.** A Bizottság **adott esetben felkéri** [...] az Ügynökséget, hogy ellenőrizze **a hálózatüzemeltetők által** a Bizottságnak benyújtott adatokat, többek között a nemzeti adatoknak az érintett nemzeti szabályozó hatóságoknál történő ellenőrzése révén.

- (4) A Bizottság konzultál az Ügynökséggel, a nemzeti szabályozó hatóságokkal, a villamosenergia-piaci ENTSO-val, az ENNOH-hal, a földgázpiaci ENTSO-val, [...] az elosztórendszer-üzemeltetők európai szervezetével (EU DSO), a tagállamokkal, **a TEN-E csoporttal** és más érdekelt felekkel a központi forgatókönyv kidolgozása [...] céljából gyűjtött adatokról, beleértve a feltételezéseket és azoknak a központi forgatókönyv kidolgozása során való felhasználását. **A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy ellenőrizzék az adatokat, a feltételezéseket és azok felhasználását, és ezek megvitatása céljából összehívja a TEN-E csoport ülését.**
- (5) A Bizottság a központi forgatókönyv tervezetét a (4) bekezdésben említett konzultáció során kapott észrevételek figyelembevételének módjára vonatkozó információkkal együtt benyújtja a TEN-E csoportnak. A TEN-E csoport tagjai a központi forgatókönyv tervezetének kézhezvételétől számított [...] **két hónapon belül** megteszik esetleges észrevételeiket.
- (6) [...] **A Bizottság a központi forgatókönyvet végrehajtási jogi aktus útján fogadja el. Ezt a végrehajtási jogi aktust a 23a. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.**
- (7) A központi forgatókönyvre vonatkozó [...] **végrehajtási jogi aktus** közzétételét követően a Bizottság közzéteszi a központi forgatókönyv alapjául szolgáló bemeneti és kimeneti adatokat, a nemzeti jog és a vonatkozó titoktartási megállapodások szerinti korlátozásokra is figyelemmel.

- (8) A Bizottság a központi forgatókönyv elfogadását követően legalább 24 havonta, a TEN-E csoporttal folytatott konzultációt követően [...] további érzékenységelemzéseket dolgoz ki [...] vagy aktualizálja a központi forgatókönyvet, [...] amennyiben ez a piaci és szakpolitikai fejlemények alapján szükséges. A Bizottság erről tájékoztatja a TEN-E csoportot, és módosíthatja az e cikk (6) bekezdésében említett végrehajtási jogi aktust annak érdekében, hogy abba felvegye ezeket a további érzékenységelemzéseket vagy a központi forgatókönyv aktualizált változatait.

12. cikk

Az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentések

- (1) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH jelentést dolgoz ki az infrastrukturális igények azonosításáról a villamos energiával és a hidrogénnel kapcsolatos uniós célkitűzéseket érintő infrastrukturális hiányosságok azonosítása érdekében.
- (2) Az infrastrukturális igények azonosításáról szóló e jelentések:
- a) a Bizottság által a 11. cikkel összhangban kidolgozott központi forgatókönyvön és annak érzékenységelemzésein alapulnak;
 - b) megfelelnek az Ügynökség által a (11) bekezdés alapján kidolgozott módszertannak;
 - c) megfelelnek az e rendelet VII. mellékletében meghatározott elveknek;
 - d) olyan ágazatközi megközelítést követnek, amely biztosítja a villamosenergia- és a hidrogénágazat, valamint adott esetben a gáz-, a távfűtési és a szén-dioxid-ágazat közötti összhangot[...];
 - e) figyelembe veszik a nemzeti hálózatfejlesztéssel összefüggő jelenlegi és jövőbeli igényeket.

- (3) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH [...] **átlátható és strukturált konzultációt biztosít** az érintett érdekelt felekkel a kiegészítő adatokról, a feltételezésekről, valamint azok felhasználásáról az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentések kidolgozása során.
- (4) A 11. cikk szerinti központi forgatókönyv közzétételétől számított hat hónapon belül – kivéve, ha a közzététel érzékenységelemzés hozzáadására korlátozódik – a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH benyújtja a TEN-E csoportnak az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentésük tervezetét, beleértve annak értékelését is, hogy a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe való felvételre benyújtott projektek hogyan felelnek meg az azonosított igényeknek. Amennyiben a közzététel érzékenységelemzés hozzáadására korlátozódik, a Bizottság felkérheti a villamosenergia-piaci ENTSO-t és az ENNOH-t, hogy az e cikkben meghatározott eljárással összhangban dolgozzanak ki új jelentést az infrastrukturális igények azonosításáról.
- (5) Az Ügynökség az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentéstervezeteknek a TEN-E csoport általi kézhezvételétől számított két hónapon belül értékeli, hogy az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentéstervezetek – beleértve annak értékelését is, hogy a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe való felvételre benyújtott projektek milyen mértékben felelnek meg az azonosított igényeknek – megfelelnek-e a [...] (11) bekezdésben említett módszertannak és a VII. mellékletben meghatározott elveknek, és tájékoztatja a TEN-E csoportot.
- (6) A TEN-E csoport tagjai az attól számított [...] **két** hónapon belül, hogy az Ügynökség tájékoztatta őket az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentéstervezetek megfelelőségéről, az Ügynökség megfeleléssel kapcsolatos észrevételeit figyelembe véve észrevételeket tehetnek, és tájékoztathatják a villamosenergia-piaci ENTSO-t, illetve az ENNOH-t.

- (7) A TEN-E csoport tagjai észrevételeinek kézhezvételétől számított két hónapon belül a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH – a TEN-E csoport és az Ügynökség észrevételeinek figyelembevételével – kiigazítja az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentéstervezeteket a (2) bekezdésben foglalt követelményeknek való teljes körű megfelelés biztosítása érdekében, és benyújtja a Bizottságnak az infrastrukturális **igények** azonosításáról szóló végleges **jelentéstervezetet**.
- (8) [...] A Bizottság – hogy biztosítsa a VII. mellékletben meghatározott elveknek való teljes körű megfelelést – kellő indokolással és észszerű határidőn belül kérheti a jelentések aktualizálását és javítását, amennyiben úgy találja, hogy az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentések végleges tervezete nem tükrözi megfelelően a TEN-E csoport tagjainak észrevételeit. A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH egy hónapon belül teljeskörűen eljár e kérelmeket illetően, és újra benyújtja a Bizottságnak az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentések felülvizsgált végleges tervezetét.
- (9) **A Bizottság az infrastrukturális igények azonosításáról szóló végleges jelentéseket jóváhagyásra [...] benyújtja a TEN-E csoport döntéshozatali szervéhez, [...] amely e jelentések kézhezvételét követő egy hónapon belül eljár.**
- (10) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentések [...] (9) bekezdés szerinti jóváhagyásától számított két héten belül közzéteszi azokat a honlapján. Adott esetben a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH a Bizottság kérésére a 11. cikk (8) bekezdése alapján elfogadott érzékenységelemzésekkel összhangban frissíti az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentéseket, **többek között a 15. cikkben említett tengeri hálózatfejlesztési terveket.**

- (11) Az Ügynökség a Bizottság, a tagállamok, a villamosenergia-piaci ENTSO, a földgázpiaci ENTSO, az ENNOH, az EU DSO és más érdekelt felek bevonásával folytatott széles körű konzultációt követően [9 hónappal e rendelet hatálybalépését követően]-ig az infrastrukturális igények azonosítására vonatkozó kötelező módszertant tesz közzé.
- (12) A módszertannak biztosítani kell, hogy az infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentés megfeleljen a VII. mellékletben meghatározott elveknek.
- (13) Az Ügynökség saját kezdeményezésére vagy a Bizottság kérésére szükség esetén aktualizálja a módszertant.
- (14) 2027. január 1-jéig ez a cikk az (EU) 2024/1789 rendelet 61. cikkében meghatározott átmeneti rendelkezésekre is figyelemmel alkalmazandó.

13. cikk

Igénymegfeleltetési folyamat a villamosenergia-rendszerben

- (1) Amennyiben a villamos energiára vonatkozó infrastrukturális igények azonosításáról szóló jelentés arra a következtetésre jut, hogy a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe való felvételre benyújtott projektek nem felelnek meg teljes mértékben a 12. cikk szerint azonosított infrastrukturális igényeknek, a Bizottság **a releváns csoportokkal együttműködésben** eljárást indíthat az ellátatlan igények kezelésére szolgáló lehetséges megoldások azonosítására.

- (2) A Bizottság a villamosenergia-piaci ENTSO-val, a tagállamokkal és az Ügynökséggel együttműködve felkéri az érintett csoportok rendszerüzemeltetőit, hogy a felkéréstől számított hat hónapon belül tegyenek javaslatot olyan projektekre, amelyek képesek kezelni az ellátatlan igényeket. A Bizottság a javasolt projekteket megvitatás céljából benyújtja a 3. cikkkel összhangban létrehozott megfelelő csoportoknak. A Bizottság más érdekelt feleket és más regionális együttműködési fórumokat is bevonhat. Az ellátatlan igények kezelésére képes projektgazdák – **az alkalmazandó támogathatósági feltételekre is figyelemmel** – a lehető leghamarabb benyújtják a [...] projekteket a következő nemzeti fejlesztési tervekbe, a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe és az uniós listába való felvétel céljából.
- (3) Amennyiben a (2) bekezdés szerinti eljárás nem azonosít olyan projekteket, amelyek képesek az ellátatlan igények kezelésére, a Bizottság bármely harmadik fél mint alkalmas projektgazda számára nyitva álló pályázati felhívást tehet közzé az ellátatlan igények kezelésére alkalmas projektjavaslatok céljára. Az ellátatlan igények kezelésére képes projektgazdák – **az alkalmazandó támogathatósági feltételekre is figyelemmel** – a lehető leghamarabb benyújtják a [...] projekteket a következő nemzeti fejlesztési tervekbe, a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe és az uniós listába való felvétel céljából. **Az e rendelet szerinti közös érdekű projektekre és kölcsönös érdekű projektekre vonatkozó kiválasztási eljárásokat az igénymegfeleltetési folyamat során azonosított valamennyi projektre alkalmazni kell.**
- (4) A Bizottság nyomon követi a (2) és (3) bekezdésben említett projektek folyamatának eredményét és előrehaladását, és szorosan bevonja a 3. cikkkel összhangban létrehozott releváns csoportokat és más releváns regionális együttműködési fórumokat.

Az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzés

- (1) A II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), [...] f) és h) alpontjában, valamint 2., [...] 3. és 5. pontjában említett infrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek esetében a villamosenergia-piaci ENTSO is és az ENNOH [...] **is** következetes [...] módszertanokat **dolgoz ki** [...] az energiarendszer egészére kiterjedő, uniós szinten harmonizált költség-haszon elemzéshez, **és azokat szükség szerint alkalmazza**, amikor értékeli, hogy felvegye-e az egyes projekteket a vonatkozó tízéves uniós hálózatfejlesztési terveikbe.
- (2) A módszertanok:
- a) az V. mellékletben megállapított elvekkel összhangban készülnek;
 - b) a projektek összehasonlítását lehetővé tévő közös feltételezéseken alapulnak;
 - c) összhangban vannak az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseivel és 2050-re teljesítendő klímasemlegességi célkitűzésével, a 11. cikkben említett központi forgatókönyvvvel, valamint a IV. mellékletben meghatározott szabályokkal és mutatókkal;
 - d) lehetővé teszik a projektsomagok 18. cikk szerinti értékelését, valamint a villamosenergia-ágazatban a nem vezetékes megoldások figyelembevételét;
 - e) ágazatközi megközelítést alkalmaznak.
- (3) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH előzetes módszertantervezeteket dolgoz ki és tesz közzé az EU DSO-val, **a tagállamokkal** és más érdekelt felekkel való konzultáció céljából. A konzultációs folyamatnak nyitottnak, időben lefolytatottnak és átláthatónak kell lennie. A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH kidolgoz és nyilvánosságra hoz egy jelentést a konzultációs folyamatról.

- (4) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH közzéteszi módszertantervezeteit, és benyújtja azokat a tagállamoknak, a Bizottságnak és az Ügynökségnek. A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH megindokolja, ha nem vagy csak részben vette figyelembe [...] **a (3) bekezdés szerinti konzultációs folyamat során kapott** észrevételeket. A villamosenergia-piaci ENTSO is és az ENNOH is 2027 decemberéig közzéteszi és benyújtja a tagállamoknak, a Bizottságnak és az Ügynökségnek a [...] következetes [...] módszertantervezetét.
- (5) A tagállamok és az Ügynökség a módszertantervezetek kézhezvételétől számított három hónapon belül véleményt terjeszthetnek a villamosenergia-piaci ENTSO, az ENNOH és a Bizottság elé. A Bizottság üléseket szervezhet a csoportok számára kifejezetten a módszertantervezetek megvitatása céljából.
- (6) Az ügynökségi és tagállami vélemények kézhezvételétől számított három hónapon belül a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH az Ügynökség és a tagállamok véleményének teljes körű figyelembevételével módosítja módszertanát, amelyet jóváhagyásra benyújt a Bizottsághoz.
- (7) A Bizottság a vonatkozó módszertanok kézhezvételétől számított három hónapon belül határozatot hoz.
- (8) Ha a Bizottság elutasítja a módszertantervezetet, azt megindokolja. A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH felülvizsgálja a módszertantervezetet, és azt újra benyújtja a Bizottsághoz jóváhagyásra.
- (9) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH a bizottsági jóváhagyástól számított két héten belül internetes oldalán közzéteszi módszertanait.

- (10) A Bizottság és az Ügynökség ütemterv meghatározása mellett felkérheti a villamosenergia-piaci ENTSO-t és adott esetben az ENNOH-t, hogy frissítsék módszertanaikat. Az Ügynökség saját kezdeményezésére vagy a nemzeti szabályozó hatóságok vagy az érdekelt felek kellően indokolt kérésére is eljárhat. Az Ügynökség közzéteszi a hozzá beérkezett kérelmeket és a kérelme alapjául szolgáló valamennyi releváns, üzleti szempontból nem érzékeny dokumentumot.
- (11) Az Ügynökség vagy a Bizottság kérésére a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH a (3)–(9) bekezdés szerinti jóváhagyási eljárással összhangban aktualizálja a következetes egységes ágazati költség-haszon elemzési módszertant.
- (12) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH minden tízéves uniós hálózatfejlesztési terv keretében közzéteszi a módszertanok alkalmazása szempontjából releváns aktualizált bemeneti adatokat, beleértve a számítási módszereket, a hálózati modelleket, a releváns energiaáramlási és a piaci adatokat. Ezeket az adatokat kellően pontos formában kell közzétenni, a nemzeti jog és a vonatkozó titoktartási megállapodások szerinti korlátozásokra is figyelemmel. A Bizottság és az Ügynökség, valamint a megbízásukból a megkapott adatok alapján elemzést végző bármely fél gondoskodik arról, hogy a megkapott adatokat bizalmasan kezeljék.
- (13) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH a tízéves uniós hálózatfejlesztési terv részeként kiszámítja és közzéteszi az összes projektre vonatkozó költség-haszon elemzések eredményeit, bemutatva az előnyök országok közötti megoszlását. Ez egyaránt magában foglalja a fogadó országok és a nem fogadó országok számára a projektből származó előnyöket.

- (14) A II. melléklet 1. pontjának g) alpontjában, valamint 4. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek esetében a Bizottság biztosítja a módszertanok kidolgozását az energiarendszer egészére kiterjedő, uniós szinten harmonizált költség-haszon elemzéshez. E módszertanoknak a hasznok és a költségek tekintetében kompatibilisnek kell lenniük a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH által kidolgozott módszertanokkal. A módszertanokat átlátható módon kell kidolgozni, kiterjedt konzultációt folytatva az Ügynökséggel, a tagállamokkal és minden érintett érdekelt féllel.
- (15) Az Ügynökség [2028 áprilisától kezdődően] két évente meghatározza és közzéteszi azon mutatók és az ezeknek megfelelő referenciaértékek együttesét, amelyek alapján a II. mellékletben felsorolt energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó összehasonlítható projektek fajlagos beruházási költségei összehasonlíthatók. A projektgazdáknak át kell adniuk a kért adatokat a nemzeti szabályozó hatóságoknak és az Ügynökségnek. Ezeket a referenciaértékeket a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH felhasználhatja a következő tízéves uniós hálózatfejlesztési tervekhez készítendő költség-haszon elemzések során.

V. FEJEZET

Tengeri hálózatok a megújuló energia integrálásához

15. cikk

Tengeri hálózatok tervezése

- (1) [A hatálybalépést követő 6 hónapon belül]-ig a tagállamok a Bizottság támogatásával, az I. melléklet 2. szakaszában meghatározott, kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosóikra kiterjedően, az egyes régiók sajátosságait és fejlődését figyelembe véve – **a harmadik országokkal folytatott együttműködést is beleértve** – aktualizálják a nem kötelező erejű megállapodást arról, hogy együttműködnek az egyes tengermedencékben 2030-ig, 2040-ig és 2050-ig telepítendő tengeri megújulóenergia-termelési célokat illetően, összhangban saját nemzeti energia- és éghajlat-politikai terveikkel és a tengeri megújulóenergia-termelés tekintetében az egyes tengermedencékben rejlő potenciállal. A megállapodás adott esetben tartalmazza a megújuló tengeri hidrogénnel **és a tengeri megújulóenergia-termelésre vonatkozó egyes technológiákkal** kapcsolatos célokat.

A nem kötelező erejű megállapodások részeként a tagállamok az I. melléklet 2. szakaszában meghatározott, kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosóikra kiterjedően – a Bizottság támogatásával – mérlegelik továbbá, hogy az egyes tengermedencékben telepítendő tengeri megújulóenergia-termelésre vonatkozó célok leghatékonyabb elérése érdekében két vagy több tagállam között azok nemzeti energia- és klímaterveiben szükséges-e határokon átnyúló egyedi célokat meghatározni, például a hibrid vagy a határokon átnyúló radiális projektek tekintetében, **amelyek a hidrogénre is kiterjedhetnek.**

Az említett nem kötelező erejű megállapodást írásban kell megkötni a tagállamok területéhez kapcsolódó minden egyes tengermedence vonatkozásában, és az nem érinti a tagállamok azon jogát, hogy a parti tengereiken és kizárólagos gazdasági övezeteikben projekteket dolgozzanak ki. A Bizottság iránymutatást nyújt a csoportokban folyó munkához.

- (2) *[A hatálybalépést követő 12 hónapon belül]*-ig és azt követően négyévenként a soron következő tízéves hálózatfejlesztési terv részeként a villamosenergia-piaci ENTSO – az érintett átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetők, **adott esetben az ENNOH és a hidrogénhálózat-üzemeltetők**, a nemzeti szabályozó hatóságok, a tagállamok és a Bizottság bevonásával és az e cikk (1) bekezdésében említett nem kötelező erejű megállapodással összhangban – a tízéves uniós hálózatfejlesztési terv részét képező külön jelentésként minden egyes tengermedence esetében kidolgozza és közzéteszi a magas szintű stratégiai integrált tengeri hálózatfejlesztési terveket, összhangban az I. mellékletben említett, kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosókkal, figyelembe véve a környezetvédelmet, **a tengeri területrendezést** és a tengerek egyéb hasznosítási módjait.

A magas szintű stratégiai integrált tengeri hálózatfejlesztési terveknek az (1) bekezdésben előírt határidőn belüli kidolgozása során [...] figyelembe **kell venni** az (1) bekezdésben említett nem kötelező erejű megállapodásokat a tízéves uniós hálózatfejlesztési terv központi forgatókönyvének kidolgozása céljából.

A magas szintű stratégiai integrált tengeri hálózatfejlesztési terveknek általános áttekintést kell adniuk a tengeri termelési kapacitás potenciáljáról, valamint a tengeri hálózat ebből eredő szükségleteiről, beleértve a rendszerösszekötők, a hibrid projektek, a radiális összeköttetések, a megerősítések és a hidrogén-infrastruktúra iránti potenciális igényeket is.

- (3) A magas szintű stratégiai integrált tengeri hálózatfejlesztési terveknek összhangban kell lenniük az (EU) 2019/943 rendelet 34. cikkének (1) bekezdése alapján közzétett regionális beruházási tervekkel, és azokat integrálni kell a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervekbe a szárazföldi és tengeri hálózatok tervezésének koherens fejlesztése és a szükséges megerősítésük biztosítása érdekében.
- (4) Legkésőbb négy évvel az (1) bekezdéssel összhangban kötött nem kötelező erejű megállapodás elfogadását követően a tagállamok naprakésszé teszik az e cikk (1) bekezdésében említett nem kötelező erejű megállapodásaikat, többek között tekintettel a legfrissebb költség-haszon elemzésnek és a költségmegosztásnak a kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosókra való alkalmazásának eredményeire, **valamint az önkéntes regionális együttműködés eredményeként létrejött bármely releváns elemzésre.**

- (5) A nem kötelező erejű megállapodások (4) bekezdés szerinti minden egyes naprakésszé tétele után a villamosenergia-piaci ENTSO a (2) bekezdésben említettek szerint a következő tízéves uniós hálózatfejlesztési terven belül minden egyes tengermedence estében naprakésszé teszi a magas szintű stratégiai integrált tengeri hálózatfejlesztési tervet.

16. cikk

Iránymutatás az együttműködésen alapuló beruházási keretekhez a tengeri energetikai projektek területén

- (1) A Bizottság a tagállamok, az érintett átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetők, az Ügynökség és a nemzeti szabályozó hatóságok bevonásával mérlegeli, hogy szükség van-e a tengeri energetikai projektekre vonatkozó, együttműködésen alapuló beruházási keretokről szóló iránymutatás aktualizálására, amely a [...] **15. cikk (1) bekezdésében** említett nem kötelező erejű megállapodásokkal összhangban konkrét költség-haszon elemzést és költségmegosztást ír elő a 15. cikk (2) bekezdésében említett, tengermedencékre vonatkozó integrált tengeri hálózatfejlesztési tervek megvalósítása tekintetében, és adott esetben közzéteszi az iránymutatás aktualizált változatát. Ennek az iránymutatásnak összeegyeztethetőnek kell lennie a 17. cikk (1) bekezdésével. A Bizottság adott esetben naprakésszé teszi iránymutatását, figyelembe véve a végrehajtásával kapcsolatos eredményeket.
- (2) A villamosenergia-piaci ENTSO az érintett átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetők, az Ügynökség, a nemzeti szabályozó hatóságok és a Bizottság, **valamint adott esetben az ENNOH** bevonásával aktualizálja a költség-haszon elemzésnek és a költségmegosztásnak a kiemelt jelentőségű tengeri hálózati folyosókra való alkalmazása eredményeit, beleértve azt az esetet is, amikor a Bizottság a 15. cikk (1) bekezdésében említett nem kötelező erejű megállapodásokkal összhangban közzéteszi a 15. cikk (2) bekezdésében említett, tengermedencékre vonatkozó integrált tengeri hálózatfejlesztési tervek megvalósítására vonatkozó konkrét költség-haszon elemzésre és költségmegosztásra vonatkozó iránymutatás aktualizálását.

VI. FEJEZET

Szabályozási keret

17. cikk

Határokon átnyúló hatással bíró beruházások engedélyezése

- (1) Amennyiben azok minden egyes érintett tagállamban a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe tartoznak, a II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), [...] f) és h) alpontjában, **valamint** [...] és 2. és 5. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó közös érdekű projekteknek a ténylegesen felmerült – karbantartási költségeket nem tartalmazó – beruházási költségeit azon tagállamok érintett átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetői, hidrogénhálózat-üzemeltetői és egyéb üzemeltetői vagy átviteliinfrastruktúra-projektgazdái viselik, amelyekben a projekt pozitív nettó hatással jár, és azokat – az átviteli túlterheltségi és egyéb díjak által nem fedezett rész tekintetében – a hálózat-hozzáférési díjakon keresztül megfizettetik a rendszerhasználókkal az érintett tagállam(ok)ban.
- (2) E cikk rendelkezései a 27. cikkben és a II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), [...] f) és h) alpontjában, valamint 2. és 5. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projekt esetében akkor alkalmazandók, ha legalább egy projektgazda kéri az érintett nemzeti hatóságoktól a projekt költségei tekintetében azok alkalmazását.

A II. melléklet 1. pontjának g) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó projektek esetében az e cikk rendelkezéseiből fakadó előnyökkel csak akkor lehet élni, ha legalább egy projektgazda kéri az érintett nemzeti hatóságoktól e rendelkezések alkalmazását.

Amennyiben a projektnek több projektgazdája van, az érintett nemzeti szabályozó hatóság haladéktalanul felkéri az összes projektgazdát, hogy a (4) bekezdéssel összhangban közösen nyújtsák be a beruházási kérelmet.

- (3) Az olyan közös érdekű projekt esetén, amelyre az (1) bekezdés alkalmazandó, a projektgazdák a projekt uniós listára történő felvételétől kezdve és mindaddig, amíg a projektet üzembe nem helyezik legalább évente egy alkalommal valamennyi érintett nemzeti szabályozó hatóságot rendszeresen tájékoztatják az adott projekt előrehaladásáról és az ahhoz kapcsolódó meghatározott költségekről és hatásról.
- (4) Amint egy ilyen közös érdekű projekt elérte a megfelelő érettséget és a becslések szerint az elkövetkező 36 hónapon belül készen fog állni a kivitelezési szakasz megkezdésére, a projektgazdák, miután konzultáltak azon tagállamok átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőivel **vagy hidrogénhálózat-üzemeltetőivel**, amelyek számára a projekt nettó hatása pozitív, beruházási kérelmet nyújtanak be. Ez az államok közötti költségmegosztást is magában foglaló beruházási kérelem valamennyi érintett nemzeti szabályozó hatósághoz benyújtandó, a következő mellékletekkel együtt:
- a) naprakész projektspecifikus költség-haszon elemzés a 11. cikkben említett központi forgatókönyvvel és a 11. cikkben említett **esetleges érzékenységelemzésekkel** [...] összhangban, valamint a 14. cikkben említett, az energiarendszer egészére kiterjedő harmonizált költség-haszon elemzés módszertana, figyelembe véve a projekt helye szerinti tagállamok határain túl jelentkező előnyöket;
 - b) a projekt pénzügyi megvalósíthatóságát értékelő üzleti terv, amely tartalmazza a választott finanszírozási megoldást, illetve a II. melléklet 3. pontjában említett energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó közös érdekű projekt esetében a piaci vizsgálat eredményeit is;
 - c) ha a projektgazdák egyetértenek, az államok közötti költségmegosztásra vonatkozó lényegi javaslat.

Ha a projektért több projektgazda felel, akkor közös beruházási kérelmet nyújtanak be.

A beérkezést követően az érintett nemzeti szabályozó hatóságok tájékoztatásul minden egyes beruházási kérelem egy példányát haladéktalanul eljuttatják az Ügynökségnek.

Az érintett nemzeti szabályozó hatóságok és az Ügynökség megőrzik az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát.

- (5) A beruházási kérelemnek a legutolsó érintett nemzeti szabályozó hatóság általi kézhezvétele dátumától számított hat hónapon belül e hatóságok az érintett projektgazdákkal folytatott konzultációt követően közös koordinált határozatokat hoznak a projekttel kapcsolatban az egyes rendszerüzemeltetők által viselendő, ténylegesen felmerült beruházási költségek megosztásáról, valamint ezeknek a tarifákba való beépítéséről, vagy a beruházási kérelem – egészének vagy egy részének – elutasításáról, amennyiben az érintett nemzeti szabályozó hatóságok közös elemzése azt állapítja meg, hogy a projekt, vagy annak egy része nem jár jelentős nettó előnnyel az érintett nemzeti szabályozó hatóságok egyik tagállamában sem.

Az érintett nemzeti szabályozó hatóságok a (14) bekezdésben említett ajánlásban meghatározottak szerint beépítik a tarifákba a ténylegesen felmerülő releváns beruházási költséget a projekttel kapcsolatban az egyes rendszerüzemeltetők által viselendő beruházási költségek megosztásával összhangban.

A hatóságok tagállamának területén megvalósuló projektek esetében az érintett nemzeti szabályozó hatóságok ezt követően adott esetben értékelik, hogy felmerülhetnek-e megfizethetőséggel kapcsolatos problémák a beruházási költségeknek a tarifákba történő beépítése miatt.

(6) A költségek megosztásakor az érintett nemzeti szabályozó hatóságok figyelembe veszik a következőket:

- a) tényleges vagy becsült átviteli túlterheltségi díjak vagy egyéb díjak;
- b) az (EU) 2019/943 rendelet 49. cikke értelmében létrehozott, átvitelrendszer-üzemeltetők közötti ellentételezési mechanizmusból származó bevételek tényleges vagy becsült összege.

Az államok közötti költségmegosztás során figyelembe kell venni az érintett tagállamokban megvalósított projekt gazdasági, társadalmi és környezeti költségeit és hasznát, valamint egy stabil finanszírozási keret biztosításának szükségességét a közös érdekű projektek kidolgozásához, minimalizálva a pénzügyi támogatásra való rászorultságot. Az államok közötti költségmegosztás során az érintett nemzeti szabályozó hatóságok az érintett átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőkkel **vagy hidrogénhálózat-üzemeltetőkkel** folytatott konzultációt követően kölcsönös megállapodásra törekednek, amely az e cikk (4) bekezdése első albekezdésének a) és b) pontjában meghatározott információkra épül, de nem korlátozódik azokra. Értékelésük a 11. cikkben említett központi forгатókönyvön és **esetleges érzékenységelemzéseken** [...] alapul, lehetővé téve annak az alapos elemzését, hogy a közös érdekű projekt miként járul hozzá az Unió energiapolitikájához a dekarbonizáció, a piaci integráció, a verseny, a fenntarthatóság és az ellátásbiztonság területén.

(7) A költségek megosztásakor az érintett nemzeti szabályozó hatóságok a következő általános elveket alkalmazzák:

- a) amennyiben **a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH által a 14. cikk (13) bekezdése szerint közölt tájékoztatás alapján** egy projekt becsült **nettó** előnyeinek legalább 10 %-a valamely tagállamban jelentkezik, az adott tagállamnak és az érintett nemzeti szabályozó hatóságnak részt kell vennie az államok közötti költségmegosztási folyamatban **elemzés és konzultáció céljából, az egyes rendszerüzemeltetők által viselt költségeket nem érintve, kivéve, ha az a tagállam, amelyben a projekt a tervek szerint kivitelezve lesz, másképp döntött;**

- b) adott esetben a költségek tagállamok közötti megosztásának a nettó előnyök eloszlásán kell alapulnia, biztosítva, hogy a költségmegosztási kulcs tükrözze ezt az eloszlást;
- c) az államok közötti költségmegosztásnak előzetes költségmegosztási megállapodáson kell alapulnia, amelynek kialakítása biztosítja a beruházási biztonságot, megállapodásnak átláthatónak és kiszámíthatónak kell lennie úgy, hogy az államok közötti költségmegosztás rendelkezessen az utólagos kiigazítások lehetőségéről, feltéve, hogy a költségmegosztási határozat kifejezetten meghatározza ezeket a kiigazításokat és egyértelműen kijelöli azok kereteit, többek között az időkeretek, a **körülmények** és a költségkategóriák tekintetében.

Amennyiben egy közös érdekű projekt negatív externáliákat, például hurokáramlásokat mérsékel, és e közös érdekű projektet abban a tagállamban hajtják végre, ahonnan a negatív externália ered, az ilyen mérséklő hatás nem tekintendő határokon átnyúló előnynek, és így nem nyújthat alapot arra, hogy e negatív externáliák által érintett tagállamok átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőjére hárítsanak költségeket.

- (8) Az érintett nemzeti szabályozó hatóságok a tarifáknak az (EU) 2024/1788 irányelv 78. cikke (1) bekezdésének a) pontja és az (EU) 2019/944 irányelv 59. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében való megállapításakor vagy jóváhagyásakor – az e cikk (5) bekezdésében említett, államok közötti költségmegosztás alapján – figyelembe veszik az átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőnél, hidrogénhálózat-üzemeltetőnél vagy más projektgazdánál a beruházások eredményeképpen felmerülő tényleges költségeket, amennyiben az ilyen költségek megfelelnek egy hatékony és szerkezetileg összehasonlítható rendszerüzemeltető költségeinek.

- (9) Az érintett nemzeti szabályozó hatóságok a költségmegosztási határozatról, az adott határozatra vonatkozó összes információval együtt, haladéktalanul értesítik az Ügynökséget. Különösen, a költségmegosztási határozatnak részletesen ismertetnie kell a költségek államok közötti megosztásának okait, beleértve a következőket:
- a) az egyes érintett tagállamokra gyakorolt azonosított hatás, egyebek között a hálózati tarifákat érintő hatások értékelése;
 - b) a (4) bekezdés első albekezdésének b) pontjában említett üzleti terv értékelése;
 - c) a projekt eredményeképpen várható regionális vagy uniós szintű pozitív externáliák, mint például az ellátás biztonsága, a rendszer rugalmassága, a szolidaritás vagy az innováció;
 - d) az érintett projektgazdákkal folytatott konzultáció eredménye.

A költségmegosztási határozatot közzé kell tenni az érintett nemzeti szabályozó hatóságok honlapján, és közölni kell az Ügynökséggel és a Bizottsággal.

Az Ügynökség [*a hatálybalépéstől számított 6 hónapon belül*] létrehozza a nemzeti szabályozó hatóságok által az államok közötti költségmegosztásról hozott valamennyi határozat **nyilvános változatának** központi adattárát, és azt a honlapján tárolja.

- (10) Amennyiben az érintett nemzeti szabályozó hatóságok a hozzájuk legutoljára benyújtott beruházási kérelem kézhezvételének napjától számított hat hónapon belül nem jutnak megállapodásra a kérelemről, haladéktalanul tájékoztatják az Ügynökséget.

Ilyen esetben, vagy az érintett nemzeti szabályozó hatóságok közös kérésére az Ügynökség az ügy hozzá történő továbbítását követő három hónapon belül meghozza az (5) bekezdésben említett, az államok közötti költségmegosztásra is kiterjedő beruházási kérelemre vonatkozó határozatot.

Az Ügynökség az ilyen határozat meghozatala előtt konzultál az érintett nemzeti szabályozó hatóságokkal és a projektgazdákkal. A második albekezdésben említett három hónapos időszak további két hónappal meghosszabbítható, ha az Ügynökség további információkat kér. Ez a további időszak a hiánytalan információk kézhezvételét követő napon kezdődik.

Az Ügynökség értékelése a 11. cikk szerint megállapított központi forgatókönyvön és esetleges **érzékenységelemzéseken** [...] alapul, lehetővé téve annak az alapos elemzését, hogy a közös érdekű projekt miként járul hozzá az Unió energiapolitikai célkitűzéseéhez a dekarbonizáció, a piaci integráció, a verseny, a fenntarthatóság és az ellátásbiztonság területén.

Az Ügynökség az államok közötti költségmegosztást magában foglaló beruházási kérelemre vonatkozó határozatában az érintett nemzeti hatóságokra bízva annak meghatározását, hogy az említett határozatnak a nemzeti joggal összhangban történő végrehajtásakor az előírt, államok közötti költségmegosztással összhangban a beruházási költségek hogyan kerülnek beépítésre a tarifákba.

Az államok közötti költségmegosztást magában foglaló beruházási kérelemre vonatkozó határozatot nyilvánosságra kell hozni. Az (EU) 2019/942 rendelet 25. cikkének (3) bekezdése, valamint 28. és 29. cikke alkalmazandó.

- (11) Az Ügynökség a meghozott költségmegosztási határozatok egy példányát – minden, az egyes határozatok szempontjából lényeges információval együtt – haladéktalanul megküldi a Bizottságnak. Az Ügynökség a honlapján közzéteszi valamennyi határozat betekintheső változatát. Az említett információk összesítve is benyújthatók. Az Ügynökség és a Bizottság megőrzi az üzleti szempontból érzékeny információk titkosságát.
- (12) A költségmegosztási határozatok nem érintik az átviteli- és szállításrendszer-üzemeltetők azon jogát, hogy az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelettel, valamint az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvvel összhangban alkalmazzák, illetve a nemzeti szabályozó hatóságok azon jogát, hogy e jogszabályok alapján jóváhagyják a hálózati hozzáférési díjakat.

- (13) Ez a cikk nem alkalmazandó azokra a közös érdekű projektekre, amelyek esetében az alábbiak közül egyet vagy többet biztosítanak:
- a) mentesség az (EU) 2024/1788 irányelv 31., 32. és 33. cikke, valamint 78. cikkének (7) bekezdése alól az (EU) 2024/1789 rendelet 78. cikke szerint;
 - b) mentesség az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) és (3) bekezdése, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 6. cikke, 59. cikkének (7) bekezdése és 60. cikkének (1) bekezdése alól az (EU) 2019/943 rendelet 63. cikke szerint;
 - c) eltérés a 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁸ 17. cikke, vagy az (EU) 2019/943 rendelet 64. cikke és az (EU) 2019/944 irányelv 66. cikke szerinti szétválasztási, illetve a harmadik felek hozzáférésére vonatkozó szabályoktól.
- (14) Az Ügynökség [*hat hónappal e rendelet hatálybalépését követően*]-ig az e cikk (7) bekezdésében említett elvekkel összhangban ajánlást fogad el a közös érdekű projektek beruházási kérelmeinek kezelésére vonatkozó bevált gyakorlatok azonosítására.

Az említett ajánlást az Ügynökség szükség szerint rendszeresen naprakésszé teszi.

Figyelembe veszi az ágazati sajátosságokat, és biztosítja az összhangot a 16. cikk (1) bekezdésében említett, tengeri megújulóenergia-hálózatokkal kapcsolatos, államok közötti költségmegosztásra vonatkozó elvekkel. Az ajánlás elfogadása, illetve aktualizálása alkalmával az Ügynökség kiterjedt konzultációs eljárást végez, bevonva minden érintett érdekelt felet. Az ajánlás az államok közötti költségmegosztásra vonatkozó nem kötelező erejű sablont is tartalmaz a nemzeti szabályozó **hatóságok** [...] munkájának megkönnyítése érdekében.

³⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 714/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (*HL L 211.*, 2009.8.14., 15. o., ELI:<http://data.europa.eu/eli/reg/2009/714/oj>).

- (15) A kölcsönös érdekű projektek az Unió számára nyújtott előnyeik tekintetében az e cikkben említettekkel azonos szabályok és feltételek mellett részesülnek államok közötti költségmegosztásban. Ezt a kedvezményezett tagállamok illetékes nemzeti szabályozó hatóságai összehangolt módon adják ki.
- (16) E cikk értelemszerűen alkalmazandó a 18. cikk szerinti projektcsomagokra.

18. cikk

Az energiainfrastruktúra-projektek összevonásának lehetővé tétele költségmegosztás céljából

- (1) A projektgazdák az uniós listán szereplők közül két vagy több projektet egyetlen csomagban vonhatnak össze annak érdekében, hogy megkönnyítsék a költségmegosztásról szóló megbeszéléseket az érintett tagállamok között, illetve adott esetben harmadik országokkal, valamint az államok közötti költségmegosztásról szóló határozatok meghozatalát a tagállamok érintett [...] **szabályozó** hatóságai, vagy adott esetben a tagállamok és a harmadik országok [...] **szabályozó** hatóságai viszonylatában.
- (2) A Bizottság felkérheti a projektgazdákat, hogy megvitatás céljából nyújtsanak be javaslatot az érintett csoportoknak az uniós listán szereplő két vagy több projekt egy vagy több csomagjára vonatkozóan [...], **és ebben adják meg az összevonást alátámasztó indokokat és annak várható előnyeit is.** Egy projektcsomag különböző érettségi szakaszban lévő projekteket is tartalmazhat, feltéve, hogy azok összevonása nem késlelteti a legérettebb projektek végrehajtását. **A projektgazdák által a projektcsomagokra vonatkozóan az érintett csoportoknak benyújtott költség-haszon elemzéseket és az államok közötti költségmegosztásra irányuló javaslatokat a szabályozó hatóságok közötti, regionálisan koordinált eljárásban kell értékelni, az e cikk (5) bekezdésében említett, naprakész költség-haszon elemzés és az államok közötti költségmegosztásra vonatkozó javaslat alapjaként.**

- (3) A csoportokban folytatott megbeszéléseket követően a Bizottság felkérheti a villamosenergia-piaci ENTSO-t vagy az ENNOH-t, hogy készítsen közös költség-haszon elemzést az uniós listán szereplő két vagy több projektből álló javasolt csomagokra vonatkozóan. A közös költség-haszon elemzésnek összhangban kell lennie a 11. cikkben említett központi forgatókönyvvvel és [...] **érzékenységelemzésekkel**, valamint a [...] **14. cikk** szerint kidolgozott módszertannal. A villamosenergia-piaci ENTSO vagy az ENNOH a kéréstől számított két hónapon belül benyújtja a Bizottságnak a közös költség-haszon elemzést.
- (4) Az érintett tagállamok az érintett nemzeti szabályozó hatóságok bevonásával és a Bizottság támogatásával döntenek a projektcsomagról, és adott esetben felkérik a projektgazdát, hogy vegyenek fel projekteket a csomagba, vagy töröljenek projekteket a csomagból, amennyiben ez megkönnyíti a költségmegosztásról szóló megbeszéléseket, feltéve, hogy a csomag részét képező, az uniós listán szereplő projektek száma kezelhető marad.
- (5) Az érintett tagállamok dönthetnek úgy, hogy jóváhagyják a csomagokat, és felkérhetik a projektgazdát, hogy nyújtsanak be a 17. cikk (4) bekezdése szerinti közös beruházási kérelmet. Ezt a határozatot közölni kell az érintett csoportokkal és a Bizottsággal. A 17. cikk (4) bekezdésének alkalmazásában a 21. cikk szerinti uniós pénzügyi támogatásra **vagy egyéb más támogatási mechanizmusok alkalmazására** irányuló esetleges kérelmezések megkönnyítése érdekében a beruházási kérelem csak egy naprakész költség-haszon elemzést és egy államok közötti költségmegosztásra vonatkozó javaslatot tartalmazhat.

- (6) Azon tagállamok, amelyek az e cikkben említettek szerint a II. melléklet 2. pontjának a) alpontjában felsorolt közös érdekű projekteket tartalmazó projektsomagokat hajtanak végre, – az érintett szabályozó hatóságok általi jóváhagyás függvényében – közösen engedélyezhetik a hidrogénhálózat-üzemeltetők számára, hogy az ilyen projektsomagokra közös módszertan szerint az (EU) 2024/1789 rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében előírt időbeli költségfelosztást alkalmazzanak. A Bizottság [az e rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül] értékeli a határon átnyúló hidrogéninfrastruktúra-projektek kockázatmentesítését és felfuttatását támogató meglévő intézkedések hatékonyságát, és feltérképezi az esetleges alternatív intézkedéseket, az uniós szintű pénzügyi garanciákat is beleértve. A Bizottság konzultációt folytat az Ügynökséggel és az egyéb érintett érdekelt felekkel, és figyelembe veszi az általuk végzett releváns munkát.

[...]Szűkkesztmetszet-kezelési bevételek az uniós listán szereplő villamosenergia-projektek céljára

- (1) Az átvitelirendszer-üzemeltetők **[2028. január 1]-tól/-től** az uniós listán szereplő, a rendszerösszekötők túlterheltségének csökkentése szempontjából releváns projekteken az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján végzett hálózati beruházások céljára [...] **allokálják az éves szűkkesztmetszet-kezelési bevételek [...]** azon részének [...] **10 %-át**, amely nem került felhasználásra a felosztott kapacitás tényleges rendelkezésre állásának az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján történő biztosítása és a tengeri megújuló villamosenergia-termelő erőművek üzemeltetői számára az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének c) pontja alapján fizetendő ellentételezés céljára. **[2031. január 1]-tól/-től az allokált éves szűkkesztmetszet-kezelési bevételek arányát évente 5 százalékponttal kell növelni, amíg az arány el nem éri a 25 %-ot. Ez nem érinti a nemzeti szabályozó hatóságoknak a szűkkesztmetszet-kezelési bevételeknek az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke szerinti felhasználásával kapcsolatos hatásköreit.**

Ez a cikk nem alkalmazandó a belföldi ajánlattételi övezetek egy tagállamon belüli határain belül keletkező szűkkesztmetszet-kezelési bevételekre, illetve az olyan szűkkesztmetszet-kezelési bevételekre, amelyeket e rendelet hatálybalépését megelőzően szedtek be.

- (2) Amennyiben az e cikk (1) bekezdésében említett pénzeszközöket nem lehet az uniós listán szereplő projektekhez allokálni, az átvitelirendszer-üzemeltetők [...] e pénzeszközöket az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének megfelelően külön belső számlán helyezik el mindaddig, amíg [...] azokat fel nem lehet használni a rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületek csökkentése szempontjából releváns, az uniós listán szereplő projektek finanszírozására vagy – amennyiben az uniós listán nem állnak rendelkezésre kellő érettségű projektek – az ugyanazon célt szolgáló és a tízéves nemzeti fejlesztési tervekben szereplő alternatív projektek finanszírozására, illetve mindaddig, amíg a villamosenergia-piaci ENTSO által a 12. cikk szerint az infrastrukturális igények azonosításáról készített, legutóbb jóváhagyott jelentés alapján az átvitelirendszer-üzemeltetők nem igazolják, hogy [...] a rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületek csökkentése érdekében nincs szükség további határkeresztező kapacításra [...] az érintett tagállam[...] határain; ezt követően a pénzeszközök az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke szerinti egyéb célokra is felhasználhatók. Az átvitelirendszer-üzemeltetőknek ezt adott esetben az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (5) bekezdése szerinti jelentésük részeként kell igazolni.
- (2a) Az e cikk (1) bekezdésével összhangban allokálandó pénzeszközök összegét évente kell kiszámítani az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (4) bekezdése alapján kidolgozott módszertan szerint. Az e cikk (2) bekezdésében említett külön belső számlán elhelyezett pénzeszközöknek azonosíthatóknak kell lenniük, és azokat az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (4) bekezdése alapján kidolgozott módszertannak megfelelően át kell vinni az egyik naptári évről a következőre.
- (2b) Amennyiben a 2031. január 1-jét követően allokált pénzeszközök nem kerülnek felhasználásra az uniós listán szereplő projektek vagy az ugyanazon célt szolgáló és a tízéves nemzeti fejlesztési tervekben szereplő alternatív projektek finanszírozására a (2) bekezdésnek megfelelően, az egy adott naptári évben elkülönített pénzeszközöket az elkülönítést követő nyolcadik naptári év végén fel kell szabadítani az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkével összhangban történő felhasználásra. A (2) bekezdésnek megfelelően, 2031. január 1-jét megelőzően allokált pénzeszközök esetében a nyolcéves időtartam 2031. január 1-jén kezdődik.

(3) Az (1) bekezdésben említett források felhasználását:

- a) az uniós listán szereplő azon projektek finanszírozási hiányának pótlására kell fordítani, amelyek **helyszíne az a tagállam, amelyben a szűk keresztmetszet-kezelési bevételt beszedik, a várható díjfinanszírozást megfelelően figyelembe véve. A pénzeszközök az érintett tagállam szabályozó hatóságának jóváhagyásával felhasználhatók egyrészt az uniós listán szereplő olyan projektek finanszírozási hiányának kezelésére is, amelyek e tagállam határain kívül találhatók, és amelyek az adott projektre vonatkozó, az államok közötti költségmegosztásról szóló határozattal összhangban jelentős előnyökkel járnak e tagállam számára, másrészt olyan projektek költségeinek fedezésére, amelyek korábban közös érdekű projekt vagy kölcsönös érdekű projekt státusszal rendelkeztek, és amelyeket már befejeztek, tehát nem szerepelnek az uniós listán, amennyiben a szűk keresztmetszet-kezelési bevételeket továbbra is a kapcsolódó beruházási költségek fedezésére fordítják;**
- b) átláthatóvá kell tenni **az átvitelirendszer-üzemeltetők által az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (5) bekezdése szerint elkészített jelentésekben, valamint az e rendelet 17. cikke (4) bekezdésének c) pontja szerinti, államok közötti költségmegosztásról szóló határozatok iránti kérelmekben;**

- c) [...] az arányosság, az átláthatóság és a megkülönböztetésmentesség biztosításával kell végezni;
- d) úgy kell végezni, hogy az ne veszélyeztesse az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése szerinti kiemelt célkitűzések teljesítését; [...]
- e) **úgy kell értelmezni, hogy az nem akadályozza a projektgazdákat abban, hogy uniós pénzügyi támogatást igényeljenek.**

- (4) A Bizottság **végrehajtási jogi aktust fogadhat el, amelyben végrehajtási szabályokat határoz meg** [...] az e cikk (1) bekezdése szerinti pénzeszközök felhasználásának további részletezésére, valamint azon feltételekre vonatkozóan, **amelyek mentén a (3) bekezdésnek megfelelően a villamosenergia-piaci ENTSO által a 12. cikk szerint az infrastrukturális igények azonosításáról készített, legutóbb jóváhagyott jelentés alapján igazolni lehet, hogy e cikk (2) bekezdésének megfelelően a rendszerösszekötőkön jelentkező szűkületek csökkentése érdekében nincs szükség további határkeresztező kapacitásra az érintett tagállamok határain. A végrehajtási jogi aktusokat a 23a. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.** [...]
- (5) Az Ügynökség **e rendelet** [...] hatálybalépésétől számított *[6 hónapon]* belül – **szigorúan e cikk alkalmazásában** – az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (4) bekezdésével összhangban aktualizálja a szűkkeresztmetszet-kezelési bevételek felhasználására vonatkozó módszertant. Az aktualizált módszertannak összhangban kell lennie e cikk (1), (2), **(2a)** és (3) bekezdésével, valamint az e cikk (4) bekezdése alapján elfogadott [...] **végrehajtási jogi aktusokkal.**

Szabályozási ösztönzők

- (1) Amennyiben egy projektgazda egy, a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe tartozó közös érdekű projekttel a vele összehasonlítható infrastrukturális projektekhez kapcsolódó rendes kockázatoknál magasabb fejlesztési, kivitelezési, üzemeltetési vagy karbantartási kockázatot vállal, a nemzeti szabályozó hatóságok, **illetve, amennyiben a tagállam így rendelkezett, egy másik illetékes hatóság** az (EU) 2019/943 és az (EU) 2024/1789 rendelettel, valamint az (EU) 2019/944 és az (EU) 2024/1788 irányelvvel összhangban megfelelő ösztönzőket nyújthat az adott projekthez.

Az első albekezdés nem alkalmazandó, ha a közös érdekű projekt esetében az alábbiak közül egyet vagy többet biztosítanak:

- a) mentesség az (EU) 2024/1788 irányelv 31., 32. és 33. cikke, valamint 78. cikkének (7) és (9) bekezdése alól az (EU) 2024/1789 rendelet 78. cikke szerint;
- b) mentesség az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) és (3) bekezdése, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 6. cikke, 59. cikkének (7) bekezdése és 60. cikkének (1) bekezdése alól az (EU) 2019/943 rendelet 63. cikke szerint;
- c) mentesség a 2009/73/EK irányelv 36. cikke szerint;
- d) eltérés a 714/2009/EK rendelet 17. cikke szerint.

- (2) Az ezen cikk (1) bekezdésben említett ösztönzők nyújtásáról szóló határozat esetében a nemzeti szabályozó hatóságoknak figyelembe kell venniük a 14. cikk szerint kidolgozott módszertannal összhangban készített költség-haszon elemzés eredményeit és különösen a projekt által eredményezett regionális vagy uniós szintű pozitív externáliákat. A nemzeti szabályozó hatóságoknak ezenkívül elemezniük kell a projektgazdák által vállalt konkrét kockázatokat, a meghozott kockázatmérséklési intézkedéseket, valamint a kockázati profil indokoltságát, figyelemmel a projektnek az alacsonyabb kockázattal járó alternatív megoldáshoz viszonyított nettó pozitív hatására. Támogatható kockázatok különösen az új, tengeri és szárazföldi átviteli technológiákhoz és a költségek nem megfelelő megtérüléséhez kapcsolódó kockázatok, valamint a fejlesztési kockázatok.
- (3) Az ösztönzők nyújtására vonatkozó határozatnak figyelembe kell vennie a felmerült kockázat sajátos jellegét, és többek között a következő, egy vagy több intézkedésre kiterjedő ösztönzőket nyújthat:
- a) az előzetes beruházásra vonatkozó szabályok;
 - b) a projekt üzembe helyezése előtt ténylegesen felmerülő költségek elismerésére vonatkozó szabályok;
 - c) a projekthez köthető tőkeberuházás további megtérülésének biztosítására vonatkozó szabályok;
 - d) valamennyi egyéb, szükségesnek és helyénvalónak tekinthető intézkedés.

VII. FEJEZET

Finanszírozás

21. cikk

Unió pénzügyi támogatásra jogosult projektek az (EU) 2021/1153 rendelet értelmében

- (1) A 27. cikkben és a II. mellékletben meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projektek tanulmányok készítéséhez nyújtott támogatások, valamint pénzügyi eszközök formájában uniós pénzügyi támogatásra jogosultak.
- (2) A 27. cikkben és a II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), [...] f) és h) alpontjában, valamint 2. és 5. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó, a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörében megvalósuló közös érdekű projektek szintén jogosultak uniós pénzügyi támogatásra kivitelezési munkákhoz nyújtott támogatások formájában, amennyiben megfelelnek valamennyi alábbi kritériumnak:
- a) a projektre vonatkozó, a 17. cikk (4) bekezdésének a) pontja szerint elkészített költség-haszon elemzés olyan jelentős pozitív externáliák meglétét bizonyítja, mint az ellátás biztonsága, a rendszer rugalmassága, a szolidaritás vagy az innováció;
 - b) a 17. cikk értelmében államok közötti költségmegosztásról szóló határozatot hoztak a projekttel kapcsolatban;
 - c) a projekt az üzleti terv és más – különösen a potenciális befektetők, hitelezők, vagy a nemzeti szabályozó hatóság által végzett – értékelések szerint nem juthat finanszírozáshoz a piacon, illetve a szabályozási keret útján, a 20. cikk (2) bekezdése szerinti, az ösztönzőkre vonatkozó bármely határozatot és annak indokolását figyelembe véve annak értékelésekor, hogy a projekthez szükség van-e uniós pénzügyi támogatásra.

- (3) Az 5. cikk (7) bekezdésének d) pontjában említett eljárás szerint végrehajtott közös érdekű projektek szintén jogosultak kivitelezési munkákra vonatkozó támogatások formájában nyújtott uniós pénzügyi támogatásra, ha megfelelnek az e cikk (2) bekezdésében foglalt kritériumoknak.
- (4) A II. mellékletben meghatározott, a (2) bekezdésben említettektől eltérő energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű projektek – az említett melléklet 3. pontjában meghatározott infrastruktúra-kategória kivételével – szintén jogosultak uniós pénzügyi támogatásra kivitelezési munkákhoz nyújtott támogatások formájában, amennyiben megfelelnek valamennyi alábbi kritériumnak:
- a) a projektgazda által – a [...] 14. cikkel összhangban kidolgozott vonatkozó költség-haszon elemzési módszertan alkalmazásával – készített projektspecifikus költség-haszon elemzés olyan jelentős pozitív externáliák meglétét bizonyítja, mint az ellátás biztonsága, a rendszer rugalmassága, a szolidaritás vagy az innováció;
 - b) a projekt a projektgazda által készített üzleti terv és más – különösen a potenciális befektetők, hitelezők vagy a nemzeti szabályozó hatóság által végzett – értékelések szerint nem finanszírozható a piacról;
 - c) a projekt megkapta az érintett nemzeti hatóság vagy adott esetben a nemzeti szabályozó hatóság által – azon tagállamok átviteli- és szállítási rendszer-üzemeltetőivel vagy érintett elosztórendszer-üzemeltetőivel konzultálva, amelyekben a projekt jelentős nettó pozitív hatást gyakorol – elvégzett értékelést, amely egyértelműen bizonyítja a projekt által generált jelentős pozitív externáliák – például az ellátás biztonsága, a rendszer rugalmassága, a szolidaritás vagy az innováció – meglétét, és tartalmazza azok értékelését, valamint egyértelmű bizonyítékot szolgáltat a gazdasági életképességének hiányára, összhangban a költség-haszon elemzéssel, az üzleti tervvel, valamint a projektgazda és a potenciális befektetők vagy hitelezők, illetve adott esetben a nemzeti szabályozó hatóság által végzett értékelésekkel.

- (5) Az e cikk (4) bekezdésének c) pontjában említett értékelésnek a 11. cikk alapján kidolgozott forгатókönyvön és annak bármely meglévő érzékenységelemzésén kell alapulnia, és magában kell foglalnia a ténylegesen felmerülő költségek pontos értékelését és felmérését, a projekt előnyeinek pontos leírását, beleértve azoknak az egyes tagállamok vagy harmadik országok – köztük a nem fogadó országok – közötti megosztását, továbbá a költségek államok közötti megosztásának, valamint a projekt szempontjából releváns és már biztosan rendelkezésre álló valamennyi finanszírozási forrásnak a leírását.
- (6) Ez a cikk értelemszerűen alkalmazandó a 18. cikk szerinti kölcsönös érdekű projektekre és projektsomagokra.

A kölcsönös érdekű projektek az (EU) 2021/1153 rendeletben meghatározott feltételek mellett jogosultak uniós pénzügyi támogatásra. A kivitelezési munkákhoz nyújtott támogatások tekintetében a kölcsönös érdekű projektek uniós pénzügyi támogatásra jogosultak, feltéve, hogy megfelelnek az e cikk (2), illetve (4) bekezdésében meghatározott kritériumoknak, és amennyiben a projekt hozzájárul az Unió átfogó energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseéhez.

22. cikk

Iránymutatás az uniós pénzügyi támogatások odaítélési kritériumaihoz

Az e rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében foglalt egyedi kritériumok és az e rendelet 4. cikkének (5) bekezdésében foglalt paraméterek alkalmazandók az uniós pénzügyi támogatások odaítélési kritériumainak az (EU) 2021/1153 rendelettel összhangban történő megállapítása céljából. Az e rendelet 27. cikkének hatálya alá tartozó közös érdekű projektek esetében a 21. cikk (2) bekezdésében előírt követelmények mellett a piaci integrációra, az ellátásbiztonságra, a versenyre és a fenntarthatóságra vonatkozó kritériumok alkalmazandók.

VIII. FEJEZET

Záró rendelkezések

23. cikk

A felhatalmazás gyakorlása

- (1) A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására vonatkozóan a Bizottság részére adott felhatalmazás feltételeit ez a cikk határozza meg.
- (2) A Bizottság a 3. cikk (4) [...] bekezdésében említett, felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadására vonatkozó felhatalmazása hétéves időtartamra szól 2027. június 23-tól kezdődő hatállyal. A Bizottság legkésőbb kilenc hónappal a hétéves időtartam letelte előtt jelentést készít a felhatalmazásról. Amennyiben az Európai Parlament vagy a Tanács nem ellenzi a meghosszabbítást legkésőbb három hónappal az egyes időtartamok letelte előtt, akkor a felhatalmazás hallgatólagosan meghosszabbodik a korábbival megegyező időtartamra.
- (3) Az Európai Parlament vagy a Tanács bármikor visszavonhatja a [...] 3. cikk (4) bekezdésében említett felhatalmazást. A visszavonásról szóló határozat megszünteti az abban meghatározott felhatalmazást. A határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon, vagy a benne megjelölt későbbi időpontban lép hatályba. A határozat nem érinti a már hatályban lévő, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok érvényességét.
- (4) A felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadása előtt a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló, 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban megállapított elvekkel összhangban konzultál az egyes tagállamok által kijelölt szakértőkkel.
- (5) A Bizottság a felhatalmazáson alapuló jogi aktus elfogadását követően haladéktalanul és egyidejűleg értesíti arról az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

- (6) A 3. cikk (4) bekezdése [...] értelmében elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktus csak akkor lép hatályba, ha az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a jogi aktusról való értesítését követő két hónapon belül sem az Európai Parlament, sem a Tanács nem emelt ellene kifogást, illetve ha az említett időtartam lejártát megelőzően mind az Európai Parlament, mind a Tanács arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem fog kifogást emelni. Az Európai Parlament vagy a Tanács kezdeményezésére ez az időtartam két hónappal meghosszabbodik.

23a. cikk

A bizottsági eljárás

- (1) **A Bizottságot egy bizottság segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.**
- (2) **Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.**

24. cikk

Jelentéstétel és értékelés

- (1) A Bizottság 2032. június 30-ig jelentést tesz közzé az uniós listán szereplő projektek végrehajtásáról, és azt megküldi az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentésnek értékelést kell tartalmaznia a következőkről:
- a) az uniós listán szereplő projektek tervezése, fejlesztése, kivitelezése és üzembe helyezése terén elért haladás, valamint adott esetben a végrehajtási késedelmek és más felmerült nehézségek;

- b) az Unió által az uniós listán szereplő projektekre lekötött és kifizetett pénzeszközöknek az uniós lista támogatott projektjeinek összértékéhez viszonyított aránya;
- c) az uniós listán szereplő projektek tervezése, fejlesztése, kivitelezése és üzembe helyezése révén a megújuló – köztük a tengeri megújuló – energiaforrások integrációja és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése terén elért haladás;
- d) a villamosenergia- és hidrogénágazat esetében a tagállamok közötti összekapcsolás szintjének alakulása és az energiaárak ennek megfelelő alakulása;
- e) az engedélyezési eljárás és a társadalmi részvétel, különösen:
 - i. az uniós listán szereplő projektekkel kapcsolatos engedélyezési eljárás átlagos összigidőtartama és leghosszabb összigidőtartama, beleértve a kérelem benyújtását megelőző eljárás valamennyi lépésének időtartamát, összevetve a 10. cikk (9) bekezdésében említett kezdeti fő mérföldkövek által előírányzott ütemezéshez képest;
 - ii. az érdekelt felek bevonásával kapcsolatos bevált és innovatív gyakorlatok;
 - iii. az engedélyezési eljárás és a projekt végrehajtása során a környezeti hatások mérséklésével kapcsolatos bevált és innovatív gyakorlatok, ideértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást is;
 - iv. a 8. cikk (3) bekezdésében előírt, a 10. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott határidők betartására szolgáló mechanizmusok hatékonysága;
 - v. az engedélyezési eljárások digitalizációjának mértéke;

- f) a szabályozás, különösen:
 - i. azon közös érdekű projektek vagy projektsomagok száma, amelyekre vonatkozóan a 17. cikk értelmében államok közötti költségmegosztásról szóló határozatot hoztak;
 - ii. a 20. cikk értelmében egyedi ösztönzőkben részesült közös érdekű projektek száma és típusa;
- g) e rendelet hatékonysága a tekintetben, hogy mennyiben járul hozzá az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzései eléréséhez és a klímasemlegesség legkésőbb 2050-ig történő megvalósításához;
- h) a határokon átnyúló energia-infrastruktúra fizikai és kiberbiztonsági rezilienciájának javítása;
- i. a nem vezetékes megoldások elterjedése a projektek száma és a hálózati kapacitás megfelelő növekedése tekintetében;
- j) **a 19. cikk (1) bekezdése szerint allokált pénzeszközök felhasználása – az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikke (2) bekezdése b) pontjának való megfelelést is beleértve –, valamint a pénzeszközök olyan projektek céljára való felhasználása, amelyek – az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (5) bekezdése szerint a szabályozó hatóságok által az ACER-hez benyújtott jelentések alapján – csökkentik a szűk keresztmetszetek által a közvetetten érintett tagállamokra gyakorolt rendszerszintű hatásokat.**

(2) A Bizottság 2032. december 31-ig [...] jelentést tesz közzé az uniós listán szereplő, az e rendelet II. mellékletének 5. pontjában említett kategóriába tartozó projektek végrehajtásáról, és azt megküldi az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. E jelentésnek értékelést kell tartalmaznia a következőkről:

- a) a projektek száma, érettségi szintje és hozzájárulása a határokon átnyúló energia-infrastruktúra fizikai és kiberbiztonságának és rezilienciájának javításához;
- b) az új kategória költségvetési vonzatai és a Bizottság által annak biztosítása érdekében elfogadott intézkedések, hogy az e kategóriába tartozó projektekhez alokált finanszírozás ne haladja meg a rendelkezésre álló finanszírozás öt százalékát.

25. cikk

Felülvizsgálat

A Bizottság 2033. június 30-ig elvégzi e rendelet felülvizsgálatát az e rendelet 24. cikkében előírt jelentéstétel és értékelés eredményei, valamint az (EU) 2021/1153 rendelet 22. és 23. cikke szerint elvégzett monitoring, jelentéstétel és értékelés alapján.

26. cikk

Tájékoztatás és nyilvánosság

A Bizottság a közvélemény számára az interneten keresztül könnyen hozzáférhető átláthatósági platformot hoz létre és tart fenn. A platformot rendszeresen frissíteni kell a következőkből származó információkkal: az 5. cikk (4) bekezdésében említett jelentések; a 9. cikk (7) bekezdésében említett honlap; valamint a projektgazdától származó közvetlen információk az uniós listán már nem szereplő projektekről. Ennek a platformnak az alábbi információkat kell tartalmaznia:

- a) az uniós listán szereplő egyes projektekre vonatkozó általános, naprakész információk, többek között földrajzi adatok;
- b) az uniós listán szereplő egyes projektekre vonatkozó, az 5. cikk (1) bekezdése szerinti végrehajtási tervek, amelyeket oly módon kell ismertetni, hogy bármikor lehetővé tegyék a végrehajtás előrehaladásának értékelését;
- c) a projektek várható fő előnyei és az 1. cikk (1) bekezdésében említett célkitűzésekhez való várható hozzájárulásuk, valamint a projektek várható költségei, kivéve az üzleti szempontból érzékeny információkat;
- d) az uniós lista;
- e) az Unió által az uniós listán szereplő egyes projektek számára elkülönített és kifizetett források;
- f) a 9. cikkben említett nemzeti eljárási kézikönyvekre mutató hivatkozások;
- g) az uniós listán korábban igen, de már nem szereplő projektekre vonatkozó információk és helyzetjelentések.

27. cikk

Az összekapcsolásra vonatkozó eltérés Ciprus és Málta tekintetében

- (1) Ciprus és Málta esetében, amelyek nincsenek összekapcsolva a transzeurópai gázhálózattal, a 3. cikktől, a 4. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjától, a 4. cikk (5) bekezdésétől, valamint az I., II. és III. melléklettől való eltérés alkalmazandó. E tagállamok mindegyike esetében egy összekapcsolás megtartja az e rendelet szerinti közös érdekű projekt státuszt az összes vonatkozó joggal és kötelezettséggel együtt, amennyiben az adott összekapcsolás:

- a) 2022. június 23-án kidolgozás vagy tervezés alatt állt;
- b) a 347/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³⁹ értelmében megszerezte a közös érdekű projekt státuszt;
- c) szükséges ahhoz, hogy ezek a tagállamok állandó jelleggel össze legyenek kapcsolva a transzeurópai gázhálózattal.

Az említett projekteknek biztosítaniuk kell az új energiapiacokra való jövőbeli belépés képességét, ideértve a hidrogénpiacot is.

- (2) A projektgazdának elegendő bizonyítékot kell szolgáltatniuk arra vonatkozóan, hogy az (1) bekezdésben említett összekapcsolások az Unió átfogó energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseivel összhangban miként teszik lehetővé az új energiapiacokhoz – többek között a hidrogénpiachoz – való hozzáférést. Az ilyen bizonyítékoknak tartalmazniuk kell a megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén kínálatának és keresletének értékelését, valamint a projekt által lehetővé tett üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentésre vonatkozó számításokat.

A Bizottság rendszeresen ellenőrzi az említett értékelést és számításokat, valamint a projekt időben történő végrehajtását.

³⁹ Az Európai Parlament és a Tanács 347/2013/EU rendelete (2013. április 17.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról (HL L 115., 2013.4.25., 39. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/347/oj>).

- (3) Az uniós pénzügyi támogatásra vonatkozóan a 21. cikkben meghatározott egyedi kritériumokon túlmenően az (1) bekezdésben említett összekapcsolásokat úgy kell megtervezni, hogy biztosítsák a jövőbeli energiapiacokhoz, beleértve a hidrogénpiachoz való hozzáférést, ne járjanak a földgáz-eszközök élettartamának meghosszabbításával, **ne késleltessék a gazdaság dekarbonizációját vagy a tiszta energiaforrások és a kapcsolódó infrastruktúra alkalmazását, garantálják a nemzeti energia- és klímatervvvel való összhangot és kiegészítő jelleget és járuljanak hozzá a terv végrehajtásához**, valamint biztosítsák a szomszédos, határokon átnyúló hálózatok interoperabilitását. Az uniós pénzügyi támogatáshoz fűződő, a 21. cikk szerinti összes jogosultság [...] **2031.** december 31-én lejár.
- (4) A kivitelezéshez nyújtott uniós pénzügyi támogatás iránti kérelmekben pontos határidőket tartalmazó ütemterv révén világosan be kell mutatni azt a célt, hogy az eszközt – amennyiben azt a piaci feltételek lehetővé teszik – 2036-ig célzott hidrogéneszközzé alakítják át.
- (5) Az (1) bekezdésben meghatározott eltérést addig kell alkalmazni, amíg Ciprus vagy Málta közvetlenül nem kapcsolódik a transzeurópai gázhálózathoz, vagy [...] **2033.** december 31-ig, attól függően, hogy melyik következik be korábban.

Az (EU) 2019/942 rendelet módosításai

Az (EU) 2019/942 rendelet a következőképpen módosul:

1. a 3. cikk (2) bekezdésében az első albekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„Az ACER kérésére a szabályozó hatóságok, a villamosenergia-piaci ENTSO, a földgázpiaci ENTSO, az ENNOH, a regionális koordinációs központok, az EU DSO, a szállításrendszer-üzemeltetők, a hidrogénhálózat-üzemeltetők, a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők, valamint a földgázszállításrendszer-üzemeltetők, az LNG-létesítmények rendszerüzemeltetői, a földgáztárolásrendszer-üzemeltetők, a hidrogéntároló-üzemeltetők vagy a hidrogénterminál-üzemeltetők által létrehozott szervezetek az ACER rendelkezésére bocsátják az ACER e rendelet szerinti feladatainak ellátásához szükséges mértékben részletezett információkat, kivéve, ha az ilyen információkat az ACER már korábban kérte és megkapta.”;

2. a 11. cikk c) és d) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„c) eleget tesz az (EU) .../... európai parlamenti és tanácsi rendelet* [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] 5., 11., 12., 14. és 17. cikkében, valamint az említett rendelet III. melléklete 2. szakaszának 8. pontjában meghatározott kötelezettségeknek;

d) határozatot hoz az államok közötti költségmegosztást magukban foglaló beruházási kérelmekről az (EU) .../... [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] rendelet 17. cikke (9) bekezdésének megfelelően.

* Az Európai Parlament és a Tanács (EU) .../... rendelete [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] (HL..., ELI: ...)

Az (EU) 2019/943 rendelet módosításai

Az (EU) 2019/943 rendelet 48. cikkének helyébe a következő szöveg lép:

„48. cikk

Tízéves hálózatfejlesztési terv

- (1) Az e rendelet 30. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervnek az (EU) .../... európai parlamenti és tanácsi rendelet* [*a COM(2025)xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] 11. cikke szerinti központi forgatókönyvön **és adott esetben az ahhoz kapcsolódó érzékenységelemzések** és a 12. cikke szerinti, a rendszerigények azonosításáról szóló jelentésen kell alapulnia, és tartalmaznia kell az integrált hálózat modellezését és a rendszer rezilienciájának értékelését. A központi forgatókönyv **és adott esetben az ahhoz kapcsolódó érzékenységelemzések** modellezéséhez szükséges releváns bemeneti paramétereknek, például a tüzelőanyag- és szénáramokra vagy a megújuló energiaforrások telepítésére vonatkozó feltételezéseknek, valamint az e rendelet 23. cikke alapján kidolgozott, az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésére vonatkozó feltételezéseknek a lehető legnagyobb mértékben összhangban kell lenniük.

Az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervben különösen:

- a) építeni kell a nemzeti tízéves hálózatfejlesztési tervekben és a nemzeti beruházási tervekben foglalt, határokon átnyúló jelentőségű projektekre, figyelembe véve az e rendelet 34. cikkének (1) bekezdésében említett regionális beruházási terveket, továbbá alapul kell venni a hálózattervezésnek az (EU).../... rendeletben [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] meghatározott uniós szempontjait; vele kapcsolatban költség-haszon elemzést kell készíteni az említett rendelet 14. cikkében megállapított módszertan szerint;

- b) mérlegelni kell a hálózatbővítés [...] alternatíváit, például az (EU) .../... rendelet [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] szerinti nem vezetékes megoldásokat vagy a nem fosszilis alapú rugalmasságot;
- c) a határkeresztező összeköttetéseket illetően alapul kell venni továbbá a különféle rendszerhasználók észszerű igényeit, és a tervbe bele kell foglalni az (EU) 2019/944 irányelv 44. és 51. cikkében említett hosszú távú beruházói kötelezettségvállalásokat is;
- d) azonosítani kell a beruházási hiányterületeket, különösen a határkeresztező kapacitások tekintetében.

A második albekezdés d) pontja vonatkozásában az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervhez mellékelni lehet a határkeresztező kapacitásbővítés azon akadályainak áttekintését, amelyek az eltérő jóváhagyási eljárásokból vagy gyakorlatokból adódnak.

- (2) Az ACER véleményt nyilvánít a nemzeti tízéves hálózatfejlesztési tervekről, értékelve, hogy azok összhangban állnak-e az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési tervvel, beleértve az (EU) .../... [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] rendelet 3. cikke (6) és (7) bekezdésének való megfelelést is. Ha az ACER azt állapítja meg, hogy a nemzeti tízéves hálózatfejlesztési terv nem áll összhangban az Unió egészére kiterjedő hálózati fejlesztési tervvel, a kézhezvételtől számított két hónapon belül szükség szerint ajánlást tesz a nemzeti hálózatfejlesztési terv vagy az Unió egészére kiterjedő hálózatfejlesztési terv módosítására. Ha az ilyen nemzeti tízéves hálózatfejlesztési tervet az (EU) 2019/944 irányelv 40a. cikkével összhangban készítik el, az ACER ajánlást tesz a szabályozó hatóságnak **vagy – amennyiben az adott tagállam így rendelkezett – valamely más illetékes hatóságnak** a tekintetben, hogy a nemzeti tízéves hálózatfejlesztési tervet módosítsa az említett irányelv 40a. cikkének (7) bekezdésével összhangban és erről tájékoztassa a Bizottságot.

* Az Európai Parlament és a Tanács (EU) .../... rendelete [*a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet*] (HL..., ELI: ...)

Az (EU) 2024/1789 rendelet módosításai

Az (EU) 2024/1789 rendelet a következőképpen módosul:

1. a 60. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„60. cikk

Az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési terv

- (1) Az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervnek az (EU).../... európai parlamenti és tanácsi rendelet* [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] 11. cikke szerinti központi forгатókönyvön és 12. cikke szerinti, a rendszerigények azonosításáról szóló jelentésen kell alapulnia, és tartalmaznia kell az integrált hidrogénhálózat modellezését, az ellátás megfelelőségére vonatkozó európai előrejelzést és a rendszer rezilienciájának értékelését.

Az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési terv különösen:

- a) épít az (EU) 2024/1788 irányelv 55. cikkében meghatározott nemzeti hidrogénszállítási hálózat-fejlesztési tervekre, és alapul veszi a hálózattervezés (EU) .../... [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] rendeletben meghatározott uniós vonatkozásait;
- b) a határkeresztező összeköttetéseket illetően a különféle rendszerhasználók és szerű igényeire épít, és a tervbe befoglalja az (EU) 2024/1788 irányelv 55. cikkének (7) bekezdésében említett hosszú távú beruházói kötelezettségvállalásokat is;
- c) azonosítja a beruházási hiányterületeket, különösen az (EU) .../... [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] rendelet I. mellékletének 3. pontjában említett, a kiemelt jelentőségű hidrogén- és elektrolizátorfolyosók megvalósításához szükséges határkeresztező kapacitások tekintetében.

A második albekezdés c) pontja vonatkozásában az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervhez mellékelni lehet a határkeresztező kapacitásbővítés azon akadályainak áttekintését, amelyek az eltérő jóváhagyási eljárásokból vagy gyakorlatokból adódnak. Az áttekintést adott esetben az ilyen akadályok felszámolására, valamint a kiemelt jelentőségű hidrogén- és elektrolizátorfolyosók megvalósításának felgyorsítására irányuló átfogó terv kísérheti.

- (2) Az ACER véleményt nyilvánít a nemzeti hidrogénszállításihálózat-fejlesztési tervekről, adott esetben értékelve, hogy azok összhangban állnak-e az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervvel, beleértve az (EU) .../... [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] rendelet 3. cikke (6) és (7) bekezdésének való megfelelést is. Ha az ACER azt állapítja meg, hogy a nemzeti hidrogénszállításihálózat-fejlesztési terv nem áll összhangban az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervvel, a nemzeti hidrogénszállításihálózat-fejlesztési terv kézhezvételét követő két hónapon belül szükség szerint ajánlást tesz a nemzeti hidrogénszállításihálózat-fejlesztési terv vagy az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési terv módosítására.
- (3) Az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési terv kidolgozása során az ENNOH együttműködik a villamosenergia-piaci ENTSO-val és a földgázpiaci ENTSO-val, különösen az (EU) .../... rendelet [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] 14. cikkében említett, az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzés kidolgozása, valamint az infrastrukturális hiányosságoknak az említett rendelet 13. cikkében említett azonosítása terén.

* Az Európai Parlament és a Tanács (EU) .../... rendelete [a COM(2025) xxxx javaslat szerinti, a transzeurópai energia-infrastruktúráról szóló rendelet] (HL..., ELI: ...)

2. a 61. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„61. cikk

Unió szintű integrált hálózattervezés

- (1) A 2027. január 1-jéig tartó átmeneti időszakban a földgázpiaci ENTSO a hidrogénszállítási hálózat-üzemeltetők teljes körű bevonásával, és amint létrejön, az ENNOH-hal közösen kidolgozza az Unió egészére kiterjedő 2026-os hidrogénhálózat-fejlesztési tervet. Az Unió egészére kiterjedő 2026-os hidrogénhálózat-fejlesztési terv két külön fejezetből áll: egy a hidrogénre, egy pedig a földgázra vonatkozik. A földgázpiaci ENTSO 2027. január 1-jéig haladéktalanul átadja az ENNOH-nak az Unió egészére kiterjedő hidrogénhálózat-fejlesztési tervek elkészítése során összegyűjtött összes információt, beleértve az adatokat és az elemzéseket is.
- (2) Az ENNOH e cikk és a 60. cikk alapján kidolgozza az Unió egészére kiterjedő 2028-as hidrogénhálózat-fejlesztési tervet.
- (3) Az ENNOH szorosan együttműködik a villamosenergia-piaci ENTSO-val és a földgázpiaci ENTSO-val az e rendelet 32. és 60. cikke, illetve az (EU) 2019/943 rendelet 30. cikke szerinti, az Unió egészére kiterjedő integrált hálózatfejlesztési tervek kidolgozása érdekében.
- (4) Amennyiben döntéseket kell hozni az (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 4. pontjában meghatározott rendszerhatékonyság biztosítása érdekében az energiahordozók körében, a Bizottság biztosítja, hogy a villamosenergia-piaci ENTSO, a földgázpiaci ENTSO és az ENNOH szorosan együttműködjenek.
- (5) Az ENNOH, a villamosenergia-piaci ENTSO és a földgázpiaci ENTSO hatékony, inkluzív és átlátható módon együttműködik, elősegíti a konszenzusos döntéshozatalt, és kidolgozza az ilyen együttműködés lehetővé tételéhez és tisztességes képviselőjük biztosításához szükséges munkamegállapodásokat.

Az ENNOH a villamosenergia-piaci ENTSO-val és a földgázpiaci ENTSO-val együtt munkacsoportokat hozhat létre az első albekezdés a), b) és d) pontja szerinti kötelezettségeinek teljesítésére, és biztosítani kell a hidrogén-, villamosenergia- és gázágazat méltányos és egyenlő képviselését a munkacsoportokban.”

31. cikk

Átmeneti rendelkezések

- (1) Ez a rendelet nem érinti a Bizottság által az 1316/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴⁰ és az (EU) 2021/1153 rendelet alapján odaítélt pénzügyi támogatások nyújtását, folyamatos biztosítását vagy módosítását.
- (2) A villamosenergia-piaci ENTSO vagy az ENNOH által az (EU) 2022/869 rendelet 11. cikkével összhangban [*e rendelet hatálybalépésének időpontja/alkalmazásának kezdete*] előtt kezdeményezett költség-haszon elemzési módszertan kidolgozásának folyamata e rendelet 14. cikke szerint folytatódik.

Az (EU) 2022/869 rendelet 11. cikke alapján megtett lépéseket e rendelet 14. cikkének megfelelő rendelkezései alapján teljesítettnek kell tekinteni.

A Bizottság által az (EU) 2022/869 rendelet 11. cikkének (4) bekezdése alapján jóváhagyott, az energiarendszer egészére kiterjedő költség-haszon elemzési módszertant az e rendelet 14. cikkének (7) bekezdése alapján jóváhagyottnak kell tekinteni, és mindaddig érvényben kell maradnia, amíg azt fel nem váltja az e rendelet 14. cikke alapján kidolgozott, az energiarendszer egészére kiterjedő új költség-haszon elemzési módszertan.

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1316/2013/EU rendelete (2013. december 11.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, a 913/2010/EU rendelet módosításáról és a 680/2007/EK és 67/2010/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 348., 2013.12.20., 129. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj>).

- (3) A villamosenergia-piaci ENTSO, a földgázpiaci ENTSO és az ENNOH által az (EU) 2022/869 rendelet 12. cikke alapján kidolgozandó közös forgatókönyveket a Bizottság továbbra is az említett cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően dolgozza ki és hagyja jóvá. Ezeket a közös forgatókönyveket a Bizottság általi jóváhagyásukat követően az e rendelet 11. cikke szerinti központi referencia-forgatókönyveknek kell tekinteni, és mindaddig érvényben kell maradniuk, amíg azokat fel nem váltják az e rendelet 11. cikke alapján kidolgozott új központi referencia-forgatókönyvek.
- (4) A közös érdekű projektek és a kölcsönös érdekű projektek [] uniós listájának megállapításáról szóló (EU) 2022/869 rendelet VII. melléklete, valamint az (EU) 2022/869 rendelet [] cikke és [] melléklete továbbra is alkalmazandó a [] uniós listán szereplő közös érdekű projektekre és kölcsönös érdekű projektekre mindaddig, amíg az első uniós listát létrehozó, e rendelet 3. cikkének (4) bekezdésében említett felhatalmazáson alapuló jogi aktus alkalmazandóvá nem válik.

32. cikk

Hatályon kívül helyezés

Az (EU) 2022/869 rendelet hatályát veszti. Az (EU) 2022/869 rendeletre történő valamennyi hivatkozást e rendeletre történő hivatkozásként kell értelmezni.

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, [...] -án/-én.

az Európai Parlament részéről

a Tanács részéről

az elnök az elnök

I. MELLÉKLET

KIEMELT JELENTŐSÉGŰ ENERGIAINFRASTRUKTÚRA-FOLYOSÓK ÉS TERÜLETEK

(az 1. cikk (1) bekezdésében említettek szerint)

Ezt a rendeletet a következő kiemelt jelentőségű transzeurópai energiaiinfrastruktúra-folyosókra és területekre kell alkalmazni:

1. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ VILLAMOSENERGIA-FOLYOSÓK

- (1) Észak-déli irányú villamosenergia-összeköttetések Nyugat-Európában (NSI West Electricity): a régió tagállamai közötti és a földközi-tengeri térséggel – ideértve az Ibériai-félszigetet – létesített összeköttetések, különösen a megújuló forrásból származó energia integrálására, a régión belüli piaci integráció előmozdítása és Írország elszigeteltségének megszüntetése érdekében a belső hálózati infrastruktúra megerősítésére, az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelésére, valamint a tengeri megújulóenergia-hálózatok szárazföldi meghosszabbításának biztosítására és a belföldi hálózat ahhoz szükséges megerősítésére, hogy biztosítani lehessen a megfelelő és megbízható átviteli hálózatot, illetve hogy a tengeren termelt villamos energiát a tenger nélküli tagállamok részére lehessen szolgáltatni.

Érintett tagállamok: Belgium, Dánia, Németország, Írország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Hollandia, Ausztria és Portugália.

- (2) Észak-déli villamosenergia-ellátási összeköttetések Kelet-Közép- és Délkelet-Európában (NSI East Electricity): észak-déli és kelet-nyugati irányú összekapcsolódások és belső vezetékek a belső piac teljes körű megvalósítására, a megújuló energiaforrásokból származó termelés Ciprus elszigeteltségének megszüntetése érdekében történő integrálására, az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelésére, valamint a tengeri megújulóenergia-hálózatok szárazföldi meghosszabbításának biztosítására és a belföldi hálózat ahhoz szükséges megerősítésére, hogy biztosítani lehessen a megfelelő és megbízható átviteli hálózatot, illetve hogy a tengeren termelt villamos energiát a tenger nélküli tagállamok részére lehessen szolgáltatni.

Érintett tagállamok: Bulgária, Csehország, Németország, Horvátország, Görögország, Ciprus, Olaszország, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Szlovénia és Szlovákia.

- (3) A balti energiapiac összekapcsolásának terve a villamosenergia-ellátás területén (BEMIP Electricity): a balti régió tagállamai közötti összekapcsolódások és belső vezetékek a piaci integráció előmozdítása céljából, növekvő részarányú megújuló energia integrálása mellett a régióban, valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése érdekében.

Érintett tagállamok: Dánia, Németország, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Finnország és Svédország.

2. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ TENGERI HÁLÓZATI FOLYOSÓK

- (4) Északi-tengeri tengeri hálózatok (NSOG): a tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése, az integrált tengeri villamosenergia-hálózat, továbbá adott esetben a hidrogénhálózatok fejlesztése és a kapcsolódó rendszerösszekötők az Északi-tengeren, az Ír-tengeren, a Kelta-tengeren, a La Manche csatornán és a szomszédos vizeken, amelyek célja a megújuló tengeri energiaforrásokból előállított villamos energia vagy adott esetben a hidrogén fogyasztói és tárolóközpontokba történő szállítása, vagy a határokon átnyúló megújulóenergia-kereskedelem növelése, **valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése.**

Érintett tagállamok: Belgium, Dánia, Németország, Írország, Franciaország, Luxemburg, Hollandia és Svédország.

- (5) A balti energiapiac összekapcsolásának terve a tengeri hálózatok területén (BEMIP offshore): a tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése, az integrált tengeri villamosenergia-hálózat, továbbá adott esetben a hidrogénhálózatok fejlesztése és a kapcsolódó rendszerösszekötők a Balti-tengeren és a szomszédos vizeken, amelyek célja a megújuló tengeri energiaforrásokból előállított villamos energia vagy adott esetben a hidrogén fogyasztói és tárolóközpontokba történő szállítása, vagy a határokon átnyúló megújulóenergia-kereskedelem növelése, **valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése.**

Érintett tagállamok: Dánia, Németország, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Finnország és Svédország.

- (6) Déli és nyugati tengeri hálózatok (SW offshore): a tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése, az integrált tengeri villamosenergia-hálózat, továbbá adott esetben a hidrogénhálózatok fejlesztése és a kapcsolódó rendszerösszekötők a Földközi-tengeren – a Cadizi-öbölt is ideértve – és a szomszédos vizeken, amelyek célja a megújuló tengeri energiaforrásokból előállított villamos energia vagy adott esetben a hidrogén fogyasztói és tárolóközpontokba történő szállítása, vagy a határokon átnyúló megújulóenergia-kereskedelem növelése, **valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése.**

Érintett tagállamok: Görögország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Málta, és Portugália.

- (7) Déli és keleti tengeri hálózatok (SE offshore): a tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése, az integrált tengeri villamosenergia-hálózat, továbbá adott esetben a hidrogénhálózatok fejlesztése és a kapcsolódó rendszerösszekötők a Földközi-tengeren, a Fekete-tengeren és a szomszédos vizeken, amelyek célja a megújuló tengeri energiaforrásokból előállított villamos energia vagy adott esetben a hidrogén fogyasztói és tárolóközpontokba történő szállítása, vagy a határokon átnyúló megújulóenergia-kereskedelem növelése, **valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése.**

Érintett tagállamok: Bulgária, Horvátország, Görögország, Olaszország, Ciprus, Románia és Szlovénia.

- (8) Atlanti térség tengeri hálózatai: a tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése, az integrált tengeri villamosenergia-hálózat fejlesztése és a kapcsolódó rendszerösszekötők az Atlanti-óceán északi részének vizein, amelyek célja a megújuló tengeri energiaforrásokból előállított villamos energia fogyasztói és tárolóközpontokba történő szállítása, továbbá a határokon átnyúló villamosenergia-kereskedelem növelése, **valamint az ellátásbiztonság és a hálózatbiztonság növelése.**

Érintett tagállamok: Írország, Spanyolország, Franciaország és Portugália.

3. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ FOLYOSÓK A HIDROGÉN ÉS AZ ELEKTROLIZÁTOROK ESETÉBEN

- (9) Hidrogénellátási összeköttetések Nyugat-Európában (HI West): olyan hidrogén-infrastruktúra, és a gázinfrastruktúra átalakítása, amely lehetővé teszi a térség országait – közvetlenül vagy (egy harmadik országgal való összeköttetésen keresztül) közvetetten – összekötő, integrált hidrogénellátási gerinc kialakulását, és kielégíti a hidrogén iránti sajátos infrastrukturális igényeiket, támogatva egy uniós szintű hidrogéntovábbító hálózat kialakulását.

Elektrolizátorok: az üvegházhatású gázok csökkentésének lehetővé tétele, valamint a biztonságos, hatékony és megbízható rendszerműködtetés és az intelligens energiarendszer-integráció elősegítése érdekében a villamos energiát gázzá alakító („power-to-gas”) technológiák telepítésének támogatása az Unióban.

Érintett tagállamok: Belgium, Csehország, Dánia, Németország, Írország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Luxemburg, Málta, Hollandia, Ausztria és Portugália.

- (10) Hidrogénellátási összeköttetések Közép-Kelet- és Délkelet-Európában (HI East): olyan hidrogén-infrastruktúra, és a gázinfrastruktúra átalakítása, amely lehetővé teszi a térség országait – közvetlenül vagy (egy harmadik országgal való összeköttetésen keresztül) közvetetten – összekötő, integrált hidrogénellátási gerinc kialakulását, és kielégíti a hidrogén iránti sajátos infrastrukturális igényeiket, támogatva egy uniós szintű hidrogéntovábbító hálózat kialakulását.

Elektrolizátorok: az üvegházhatású gázok csökkentésének lehetővé tétele, valamint a biztonságos, hatékony és megbízható rendszerműködtetés és az intelligens energiarendszer-integráció elősegítése érdekében a villamos energiát gázzá alakító („power-to-gas”) technológiák telepítésének támogatása az Unióban.

Érintett tagállamok: Bulgária, Csehország, Németország, Görögország, Horvátország, Olaszország, Ciprus, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Szlovénia és Szlovákia.

- (11) A balti energiapiac összekapcsolásának terve a hidrogénellátás területén (BEMIP Hydrogen): olyan hidrogén-infrastruktúra, és a gázinfrastruktúra átalakítása, amely lehetővé teszi a térség országait – közvetlenül vagy (egy harmadik országgal való összeköttetésen keresztül) közvetetten – összekötő, integrált hidrogénellátási gerinc kialakulását, és kielégíti a hidrogén iránti sajátos infrastrukturális igényeiket, támogatva egy uniós szintű hidrogéntovábbító hálózat kialakulását.

Elektrolizátorok: az üvegházhatású gázok csökkentésének lehetővé tétele, valamint a biztonságos, hatékony és megbízható rendszerműködtetés és az intelligens energiarendszer-integráció elősegítése érdekében a villamos energiát gázzá alakító („power-to-gas”) technológiák telepítésének támogatása az Unióban.

Érintett tagállamok: Dánia, Németország, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Finnország és Svédország.

4. KIEMELT JELENTŐSÉGŰ TEMATIKUS TERÜLETEK

- (12) Intelligens villamosenergia-hálózatok telepítése: intelligens hálózati technológiák bevezetése az Unió egész területén a villamosenergia-hálózathoz csatlakozó valamennyi felhasználó magatartásának és intézkedéseinek hatékony integrálása érdekében, különös tekintettel a megújuló vagy elosztott energiaforrásokból termelt nagy mennyiségű villamos energiára és a fogyasztók keresletoldali válaszára, az energiatárolásra, az elektromos járművekre és más rugalmassági forrásokra, továbbá a szigeteket és a szigetrendszereket illetően csökkentve az energetikai elszigeteltséget, támogatva a legalább két tagállamot érintő innovatív vagy egyéb megoldásokat, amelyek jelentős pozitív hatást gyakorolnak az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseire és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésére, és jelentősen hozzájárulnak a szigetek és az Unió energiarendszereinek fenntarthatóságához.

Érintett tagállamok: minden tagállam.

- (13) Határokon átnyúló szén-dioxid-szállítási hálózat: a tagállamok közötti és a szomszédos harmadik országokba vezető szén-dioxid-szállítási és -tárolási infrastruktúra kifejlesztése az ipari létesítményekből származó szén-dioxid állandó geológiai tárolás céljából történő leválasztása és tárolása, valamint a szén-dioxid szintetikus tüzelőanyag-gázok céljára történő hasznosítása céljából, ami a szén-dioxid tartós semlegesítéséhez vezet.

Érintett tagállamok: minden tagállam.

II. MELLÉKLET

AZ ENERGIAINFRASTRUKTÚRA-KATEGÓRIÁK

Az I. mellékletben meghatározott energiainfrastruktúra-prioritások végrehajtásához szükséges energiainfrastruktúra-kategóriák a következők:

- (1) a villamos energia tekintetében:
 - (a) a legalább 220 kV feszültségre tervezett, villamos energia átvitelére szolgáló, határokon átnyúló vagy egy tagállam területén – köztük a kizárólagos gazdasági övezeten – belül lévő nagyfeszültségű és igen nagy feszültségű légvezetékek, valamint legalább 150 kV feszültség átvitelére tervezett föld alatti és tenger alatti vezetékek. Az alacsonyabb feszültségű teljes átviteli rendszerrel rendelkező tagállamok és kis, szigetüzemben működő rendszerek esetében az említett feszültségkülbszöbök megegyeznek a saját villamosenergia-rendszerük legmagasabb feszültség szintjével;
 - (b) az a) pontban említett energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó bármely berendezés vagy létesítmény, amely lehetővé teszi a tengeri termelőhelyekről származó, tengeri megújuló villamos energia átvitelét (a tengeri megújuló villamos energiához kapcsolódó energia-infrastruktúra);
 - (c) energiatároló létesítmények – önmagukban vagy összesítve – energia állandó vagy ideiglenes, felszíni vagy föld alatti létesítményekben vagy geológiai tárolásra alkalmas helyszíneken történő tárolására, feltéve, hogy ezek közvetlenül [...] nagyfeszültségű átviteli vezetékekkel **vagy** elosztóvezetékekkel kapcsolódnak össze[...];

- (d) az a), b) és c) pontban említett rendszerek biztonságos, biztos és hatékony működéséhez szükséges valamennyi berendezés vagy létesítmény, beleértve a minden feszültségi szinten és alállomáson alkalmazandó védelmi, rezilienciát biztosító, nyomonkövetési, ellenőrzési és digitalizációs berendezéseket vagy létesítményeket;
- (e) [...]
- (f) minden olyan berendezés vagy létesítmény, amely a meglévő nagyfeszültségű és **igen nagy feszültségű** hálózati elemek számára elengedhetetlen a rendszerek biztonságos és hatékony működtetéséhez, és amely nyomonkövetési, ellenőrzési és digitalizációs berendezésnek vagy létesítménynek minősül;
- (g) intelligens villamosenergia-hálózatok: olyan berendezések vagy létesítmények, digitális rendszerek és rendszerelemek, amelyek operatív digitális platformokon, vezérlőrendszereken és érzékelő technológiákon keresztül mind az átviteli, mind pedig közép- és magasfeszültségű elosztási szinten integrálnak információs és kommunikációs technológiákat (IKT), egy hatékonyabb és intelligensebb villamosenergia-átviteli és -elosztási hálózat, az új termelési, energiatárolási és -fogyasztási formák integrálására való képesség javításának, valamint új üzleti modellek és piaci struktúrák kialakulásának biztosítása érdekében, beleértve a szigetekbe és szigeti rendszerekbe történő beruházásokat, hogy csökkentsék az energetikai elszigeteltséget, támogassák a legalább két tagállamot érintő innovatív vagy egyéb megoldásokat, amelyek jelentős pozitív hatást gyakorolnak az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseire és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésére, és jelentősen hozzájáruljanak a szigetek és az Unió energiarendszereinek fenntarthatóságához;

- (h) tengeri megújulóenergia-hálózatok: az a) pontban említett energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó bármely berendezés vagy létesítmény, amely kettős funkcióval rendelkezik: összekapcsolás, valamint tengeri hálózati csatlakozási rendszer a tengeri megújulóenergia-termelőhelyekről két vagy több tagállamba és egy harmadik országba, ideértve e berendezéseknek a szárazföldi átviteli rendszer első alállomásig történő szárazföldi meghosszabbítását, valamint a biztonságos, biztos és hatékony működéshez elengedhetetlen bármely csatlakozó tengeri berendezés vagy létesítmény, beleértve a védelmi, felügyeleti és vezérlőrendszereket, valamint a szükséges alállomásokat is, ha azok is a biztosítják a technológiai interoperabilitást, többek között a különböző technológiák interfészeinek kompatibilitását;

(2) a hidrogén tekintetében:

- (a) hidrogén szállítására szolgáló, főleg nagynyomású csővezetékek, amelyek átlátható és megkülönböztetéstől mentes hozzáférést biztosítanak több rendszerhasználó számára, ideértve az átalakított földgáz-infrastruktúrát;
- (b) az a) pontban említett nagynyomású hidrogénvezetékekhez csatlakozó tárolólétesítmények;
- (c) cseppfolyósított hidrogénnek vagy más kémiai anyagokba ágyazott hidrogénnek adott esetben a hálózatba betáplálás céljából történő befogadására, tárolására, újragázosítására vagy dekompressziójára szolgáló létesítmények;
- (d) a hidrogénrendszer biztonságos, biztos és hatékony működéséhez, illetve a kétirányú kapacitás megvalósításához szükséges berendezések vagy létesítmények, ideértve a kompresszorállomásokat is;

Az a)–d) pontban említett eszközök bármelyike lehet újonnan épített vagy földgázból hidrogénre átalakított eszköz, illetve e kettő kombinációja;

- (3) az elektrolizáló létesítmények tekintetében:
- (a) elektrolizátorok, amelyek:
- i. egyetlen elektrolizátor vagy egyetlen összehangolt projekthez tartozó több elektrolizátor útján legalább [...] **150 MW** kapacitással rendelkeznek; és
 - ii. termelése az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén esetében az (EU) 2024/1788 irányelvvel összhangban alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogénnek, illetve az (EU) 2018/2001 irányelvvel összhangban nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagnak minősül; és
 - iii. hálózattal kapcsolatos funkcióval rendelkeznek mind a villamosenergia-, mind a hidrogénhálózatok tekintetében, különös tekintettel a rendszer általános rugalmasságára és a két hálózat általános rendszerhatékonyságára.
- (b) kapcsolódó berendezések, ideértve a hálózathoz való csatlakozásra szolgáló csővezetékeket;
- (4) a szén-dioxid tekintetében:
- (a) az upstream csővezeték-hálózat kivételével a szén-dioxid egynél több forrásból történő szállítására használt csővezetékek a 2009/31/EK irányelv szerint a szén-dioxid állandó geológiai tárolása céljából;
 - (b) a szén-dioxid csővezetékeken és az erre használt szállítási módokon, például hajóval, uszályval, teherautóval és vonattal történő tovább szállításához szükséges cseppfolyósításra vagy kiegyenlítő tárolásra szolgáló helyhez kötött létesítmények és átalakítók;

- (c) a szén-dioxid valamely tagállamban történő geológiai tárolására vonatkozó tilalom sérelme nélkül, egy geológiai formáción belüli olyan infrastruktúrához kapcsolódó felszíni és besajtoló létesítmények, amelyeket a 2009/31/EK irányelvvel összhangban a szén-dioxid állandó geológiai tárolására használnak, amennyiben nem járnak szén-dioxidnak a növelt hatékonyságú szénhidrogén-kitermeléshez való felhasználásával, és amelyek szükségesek a szén-dioxid határokon átnyúló szállításához és tárolásához;
 - (d) bármely, a szóban forgó rendszer megfelelő, biztonságos és hatékony működéséhez szükséges berendezés vagy létesítmény, ideértve a védelmi, felügyeleti és vezérlőrendszereket is.
- (5) A meglévő villamosenergia-infrastruktúra biztonsága, rezilienciája és javításai tekintetében:**
- (a) minden olyan berendezés vagy létesítmény – beleértve a telepítéséhez feltétlenül szükséges kapcsolódó munkálatokat is –, amelyet kifejezetten az (EU) 2019/943 rendelet szerinti meglévő kritikus hálózati elemek védelmének és rezilienciájának biztosítására, illetve a Málta és Olaszország közötti rendszerösszekötőkhöz, vagy pedig legalább egy tagállam és az Energiaközösség valamely szerződő fele vagy egy harmadik ország közötti rendszerösszekötőkhöz terveztek, és amely fizikailag közvetlenül kapcsolódik azokhoz, továbbá elengedhetetlen a rendszerek biztonságos, biztos és hatékony működéséhez;**
 - (b) minden olyan kritikus összetevő vagy létesítmény – beleértve a vonatkozó munkálatokat is –, amelyet kifejezetten arra a célra jelöltek ki, hogy elvégezzék a zavart okozó szándékos események miatt a meglévő, – az (EU) 2019/943 rendelet szerinti, az Európai Hálózatfinanszírozási Eszközből korábban finanszírozásban részesült – kritikus hálózati elemekben vagy a határokon átnyúló nagyfeszültségű kritikus villamosenergia-hálózatok részét képező, nemzetközi vizeken áthaladó és legalább 350 MW kapacitással rendelkező tenger alatti infrastruktúrákban vagy a Málta és Olaszország közötti rendszerösszekötőkben vagy pedig legalább egy tagállam és az Energiaközösség valamely szerződő fele vagy egy harmadik ország közötti rendszerösszekötőkben keletkezett károk vészhelyzeti javítását, vagy az ilyen, kritikus összetevők regionális készletei, feltéve, hogy az említett összetevő:**

- i. gyors telepítésre szánt azzal a céllal, hogy biztosítsák a műveletek folytonosságát és az átviteli kapacitás időben történő helyreállítását;**
- ii. arra hivatott, hogy a telepítés után a megjavított infrastruktúra részét képezze ideiglenes vagy állandó jelleggel;**
- iii. nyújtása vészhelyzeti javítási célokra történik, és azt elsődlegesen nem rutinszerű karbantartásra, tervezett cserére vagy rendszeres infrastrukturális korszerűsítésre szánják;**
- iv. nem minősül tisztán logisztikai jellegű összetevőnek, berendezésnek vagy anyagnak; és**
- v. elengedhetetlen a rendszerek biztonságos, biztos és hatékony működéséhez.**

Zavart okozó szándékos eseményt követően a Bizottság – adott esetben, és ha az a rendszer biztonságos, biztos és hatékony működésének biztosításához vagy az átviteli kapacitás időben történő helyreállításához szükséges – értékeli, hogy kell-e támogatást nyújtani az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) keretében az említett javítási tevékenységekhez. A fent említett kritikus hálózati elemeket érintő javítási tevékenységek finanszírozása kivételes kell, hogy legyen, és nyújtására csak akkor kerülhet sor, ha nem áll rendelkezésre elegendő alternatív finanszírozás. Ebben az esetben 3 hónapon belül javítási projektekre irányuló külön „közös érdekű projekt” felhívást kell indítani, és a szóban forgó javítási projektek esetében lehetővé kell tenni a közös érdekű projekt státusz kérelmezését. Ha e külön pályázati felhívás olyan közös érdekű projektet eredményez, amely a CEF-ből nyújtandó finanszírozást tesz szükségessé, 3 hónapon belül CEF-finanszírozásra irányuló egyedi pályázati felhívást kell indítani.

III. MELLÉKLET

PROJEKTEK REGIONÁLIS LISTÁI

1. A CSOPORTOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK

- (1) A nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe tartozó energia-infrastruktúra tekintetében az egyes csoportok a tagállamok, a nemzeti szabályozó hatóságok, az átviteli- és szállításrendszer-üzemeltetők, a Bizottság, az Ügynökség, az elosztórendszer-üzemeltetők uniós szervezete, valamint vagy a villamosenergia-piaci ENTSO, vagy az ENNOH képviselőiből állnak.

Az energia-infrastruktúra egyéb kategóriái esetében az egyes csoportok tagjai a Bizottság, valamint a tagállamok képviselői, és az I. mellékletben meghatározott, egyes vonatkozó prioritások által érintett projektgazdák.

- (2) Az uniós listára felkerülni kívánó projektek számától, a regionális infrastrukturális hiányosságoktól és a piaci fejleményektől függően a csoportok és a csoportok döntéshozó testületei szükség szerint alcsoportokra válhatnak, egyesülhetnek vagy különböző formációkban ülésezhetnek, hogy megvitassák az összes csoportot érintő közös kérdéseket a TEN-E csoport keretében, valamint a kizárólag bizonyos régiókat érintő kérdéseket. Ilyen például a régióközi összhang vagy a regionális listák tervezetén szereplő javasolt projektek száma is, ha fennáll a kezelhetetlenné válás kockázata.
- (3) Az egyes csoportok munkájukat az (EU) 2024/1789 rendelet 31. és 65. cikkében, az (EU) 2024/1788 irányelv 80. cikkében, az (EU) 2019/943 rendelet 34. cikkében, valamint az (EU) 2019/944 irányelv 61. cikkében előírt regionális együttműködési erőfeszítésekkel, továbbá más meglévő regionális együttműködési struktúrákkal összhangban szervezik.
- (4) Az egyes csoportok – ha erre az I. mellékletben meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek megvalósítása céljából szükség van – meghívják a közös érdekű projektként vagy kölcsönös érdekű projektként potenciálisan kijelölhető projekt gazdáit, valamint a nemzeti közigazgatási szervek, a szabályozó hatóságok, a civil társadalom, valamint harmadik országok átviteli- és szállításrendszer-üzemeltetőinek képviselőit.

- (5) Az I. melléklet 2. szakaszában meghatározott, kiemelt jelentőségű energiainfrastruktúra-folyosók és területek esetében az egyes csoportok szükség szerint meghívják a tengerparttal nem rendelkező tagállamok, az illetékes hatóságok, a nemzeti szabályozó hatóságok és az átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetők képviselőit.
- (6) Az egyes csoportoknak adott esetben meg kell hívniuk az ülésekre az érintett érdekeltet képviselő szervezeteket – ideértve a harmadik országok képviselőit is –, és amennyiben azt megfelelőnek ítélik, közvetlenül magukat az érdekelt feleket is, többek között a termelőket, az elosztórendszer-üzemeltetőket, a beszállítókat, a fogyasztókat, a helyi lakosságot és az uniós székhelyű környezetvédelmi szervezeteket, hogy megoszthassák szakértelmüket. Az egyes csoportoknak, amennyiben ez a feladataik ellátásához szükséges, meghallgatásokat vagy konzultációkat kell szervezniük.
- (7) A csoportok üléseit illetően a Bizottság az érdekelt felek számára elérhető platformon közzéteszi a belső szabályzatot, a tagszervezetek naprakész listáját, a munka előrehaladásáról szóló rendszeresen frissített információt, az ülések napirendjét, valamint az ülések jegyzőkönyveit, ha készül ilyen. A csoportok döntéshozó testületeinek határozatai és a projektek 4. cikk (5) bekezdése szerinti rangsorolása bizalmas. A tagállamoknak és a Bizottságnak konszenzussal kell meghoznia a csoportok működésére és munkájára vonatkozó összes döntést.
- (8) A Bizottság, az Ügynökség és a csoportok arra törekszenek, hogy a csoportok között összhang legyen. Ennek érdekében a Bizottság és az Ügynökség adott esetben gondoskodik a régióközi érdeket jelentő összes munkával kapcsolatos információk érintett csoportok közötti megosztásáról.
- (9) A nemzeti szabályozó hatóságok és az Ügynökség részvétele a csoportokban nem veszélyeztetheti e rendelet, vagy az (EU) 2019/942 rendelet, az (EU) 2024/1788 irányelv 77., 78. és 79. cikke és az (EU) 2019/944 irányelv 58., 59. és 60. cikke szerinti célkitűzéseik és kötelezettségeik teljesítését.

2. A REGIONÁLIS LISTÁK ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNAK FOLYAMATA

- (1) Az uniós listán szereplő projekt státuszra potenciálisan kijelölhető, az említett státuszt megszerezni szándékozó projektek gazdái az uniós listán szereplő projektként történő kiválasztásra irányuló pályázatot nyújtanak be a csoporthoz, amely a következőket tartalmazza:
- (a) a projektek értékelése az I. mellékletben meghatározott prioritások végrehajtásához való hozzájárulásuk tekintetében;
 - (b) a II. mellékletben meghatározott, vonatkozó projektkategória megjelölése;
 - (c) a 4. cikkben megállapított, vonatkozó kritériumoknak való megfelelés elemzése;
 - (d) a megfelelő érettségi szintet elért projektek esetében a 14. cikk szerinti módszertanoknak megfelelő költség-haszon elemzés, amelyet a II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), f) és h) alpontja alá tartozó, villamos energiával kapcsolatos, a II. melléklet 2. pontja alá tartozó, hidrogénnel kapcsolatos és a II. melléklet 3. pontja alá tartozó, elektrolizátorokkal kapcsolatos energiainfrastruktúra-kategóriák esetében a villamosenergia-piaci ENTSO, illetve az ENNOH a tízéves uniós hálózatfejlesztési terv keretében végzett el;
 - (e) a tényleges tulajdonosaikra és belső tulajdonosi szerkezetükre vonatkozó információk, amelyeket a Bizottság és a magas szintű döntéshozó testület tagjai az üzleti titkok és kereskedelmi információk esetében a projektgazdák kellően indokolt kérésére bizalmasan kezelnek;

(f) a kölcsönös érdekű projektek esetében a közvetlenül érintett országok kormányai közötti projektspecifikus, nem kötelező erejű megállapodások vagy támogató levelek, amelyek kifejezett támogatásukat fejezik ki a projekt iránt, és a harmadik ország esetében megerősítik kifejezett kötelezettségvállalásukat a gyorsított végrehajtásra vonatkozó hasonló ütemtervnek és egyéb szakpolitikai és támogató szabályozási intézkedéseknek való megfelelés iránt, mint amelyek a 4. cikk (2) bekezdésének f) pontja értelmében az Unióban a közös érdekű projektekre alkalmazandók, valamint az 1. pont a), d) vagy h) alpontjának hatálya alá tartozó, villamos energiával kapcsolatos energiaiinfrastruktúra-kategóriák esetében az átvitelrendszer-üzemeltetők előzetes hálózatbiztonsági és -stabilitási tanulmánya, amely megerősíti, hogy a projekt teljes mértékben integrálható az érintett országok villamosenergia-hálózataiba;

(g) a projekt értékelése szempontjából releváns minden más információ.

(2) Az uniós listán szereplő azon projektek, amelyek hatósági jóváhagyása vagy végleges beruházási határozata elegendő biztosítékot nyújt a projekt megépítésére, vagy olyan projektek, amelyek megépítése folyamatban van, és amelyek esetében az 5. cikkben előírt éves jelentés elegendő előrehaladást mutat, [...] **továbbra is [...] az uniós listán maradnak**, és esetükben nem írható elő az 1. pont a)–f) [...] **alpontja** [...] szerinti információk újbóli benyújtása, **kivéve abban az esetben, ha azon tagállam, amelynek területét a projekt érinti, a 3. cikk (3) bekezdésének a) pontja szerint nem hagyja jóvá a projekt listára történő felvételét.** A címzettek biztosítják az üzleti szempontból érzékeny információk bizalmas kezelését.

- (3) Az e rendelet II. melléklete 1. pontjának a), b), c), d), f), illetve h) alpontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó villamosenergia-átviteli és -tárolási közös érdekű projektjavaslatokat és kölcsönös érdekű projektjavaslatokat fel kell tüntetni az (EU) 2019/943 rendelet 30. cikke szerint a villamosenergia-piaci ENTSO által kidolgozott, legújabb tízéves uniós villamosenergiahálózat-fejlesztési tervben. Az e rendelet II. melléklete 1. pontjának b) és h) alpontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó villamosenergia-átviteli közös érdekű projektjavaslatoknak összhangban kell állniuk az e rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében említett integrált tengeri hálózatfejlesztéssel, illetve hálózatmegerősítésekkel.
- (4) Az e rendelet II. mellékletének 2. és 3. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó közös érdekű hidrogénprojekt-javaslatokat és kölcsönös érdekű hidrogénprojekt-javaslatokat fel kell tüntetni az (EU) 2024/1789 rendelet 60. cikke [...] szerint az ENNOH által kidolgozott legújabb tízéves uniós hidrogénhálózat-fejlesztési tervben.
- (5) 2027. június 30-ig és azt követően minden tízéves uniós hálózatfejlesztési terv esetében a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH a projekteknek a megfelelő, a 3. és 4. pontban említett tízéves uniós hálózatfejlesztési terveikben történő feltüntetésére vonatkozó naprakésszé tett iránymutatásokat bocsát ki az egyenlő bánásmód és a folyamat átláthatóságának biztosítása érdekében. Az iránymutatások meghatározzák a mindenkor hatályos uniós listán szereplő valamennyi projekt esetében a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervekbe történő felvétel egyszerűsített folyamatát, a korábbi tízéves uniós hálózatfejlesztési tervhez kapcsolódó folyamat során korábban már benyújtott dokumentáció és adatok figyelembevételével, amennyiben a már benyújtott dokumentáció és adatok továbbra is érvényesek.

A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH konzultál a Bizottsággal és az Ügynökséggel a projekteknek a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe történő felvételére vonatkozó iránymutatás-tervezetéről, és a végleges iránymutatások közzététele előtt kellően figyelembe veszi a Bizottság és az Ügynökség ajánlásait.

- (6) A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH tájékoztatja a TEN-E csoportot arról, hogy hogyan alkalmazták az iránymutatásokat a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe történő felvétel értékelése céljából.
- (7) A II. melléklet 4. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó szén-dioxid-szállítási és -tárolási projektjavaslatokat egy legalább két tagállam által kidolgozott, határokon átnyúló szén-dioxid-szállítási és -tárolási infrastruktúra fejlesztésére vonatkozó terv részeként kell benyújtani, amelyet az érintett tagállamok vagy az általuk közvetlenül kijelölt jogalanyok nyújtanak be a Bizottsághoz.
- (8) A hatáskörükbe tartozó projektek esetében a nemzeti szabályozó hatóságok és az Ügynökség – figyelembe véve az (EU) 2024/1788 irányelv 80. cikke és az (EU) 2019/944 irányelv 61. cikke szerinti regionális együttműködést – ellenőrzik az e rendelet 14. cikke szerinti kritériumok és projektspecifikus költség-haszon elemzési módszertan következetes alkalmazását, és értékelik a projektek határokon átnyúló relevanciáját és az uniós listán szereplő projektek tekintetében elért eredményeket, figyelembe véve az e rendelet 5. cikkének (4) bekezdése alapján benyújtott jelentéseket. Értékelésüket a csoport elé terjesztik. A Bizottság a regionális csoportok közötti konzisztencia biztosítása érdekében biztosítja az e rendelet 4. cikkében és a IV. mellékletben említett kritériumok és módszertanok összehangolt alkalmazását.
- (9) Az e melléklet 8. pontjában nem szereplő valamennyi projekt esetében a Bizottság értékeli az e rendelet 4. cikkében foglalt kritériumok alkalmazását. A Bizottság ezenkívül figyelembe veszi a projekt további tagállamokra való jövőbeni kiterjesztésének lehetőségét. A Bizottság a csoport elé terjeszti értékelését. A kölcsönös érdekű projekt státuszát kérelmező projektek esetében a harmadik országok képviselőit és a szabályozó hatóságokat meg kell hívni az értékelés ismertetésére.

- (10) Minden olyan tagállam, amelynek területét nem érinti a javasolt projekt, de amelyre esetleg nettó kedvező hatást gyakorolhat, vagy amely számára a javasolt projekt jelentős következményekkel járhat – például a környezetre vagy területén az energia-infrastruktúra működésére –, véleményt nyilváníthat a csoport részére, megnevezve aggályait.
- (11) A csoport a csoportban részt vevő tagállam kérésére megvizsgálja a területét érintő projektekre irányuló javaslatot jóvá nem hagyó tagállam által a 3. cikk (3) bekezdése értelmében előterjesztett megalapozott indokokat.
- (12) A csoport megvizsgálja, hogy érvényesül-e az energiahatékonyság elsődlegességének elve a regionális infrastrukturális igények megállapítása, valamint minden egyes pályázó projekt vonatkozásában. A csoport prioritásként különösen olyan megoldásokat vesz figyelembe, mint például a nem vezetékes megoldások, a keresletoldali szabályozás, a nem fosszilis alapú rugalmasság, a piacszervezési megoldások, a digitális megoldások megvalósítása, valamint épületek felújítása, amennyiben azok rendszerszempontról költséghatékonyabbnak minősülnek, mint egy új kínálatoldali infrastruktúra kiépítése.
- (13) A csoport ülést tart a projektjavaslatok vizsgálata és rangsorolása céljából a projektek átlátható értékelése alapján, a 4. cikkben meghatározott kritériumok alkalmazásával, figyelembe véve a nemzeti szabályozó hatóságok értékeléseit vagy a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe nem tartozó projektek esetében a Bizottság által készített értékelést.

- (14) Az egyes csoportok döntéshozó testülete legkésőbb két hónappal az uniós lista elfogadása előtt elfogadja a javasolt projektek végleges listáját (22. cikk), tiszteletben tartva a 3. cikk (3) bekezdésében megfogalmazott előírásokat, a csoportok javaslata alapján, valamint figyelembe véve a nemzeti szabályozó hatóságok és az Ügynökség értékelését és a nemzeti szabályozó hatóságok hatáskörébe nem tartozó, a 9. ponttal összhangban javasolt projektek esetében a Bizottság által készített értékelést, valamint a Bizottság arra vonatkozó tanácsát, hogy az uniós listán szereplő projektek teljes száma ne haladja meg a kezelhető mennyiséget, különösen a határoknál, az egymással versengő vagy potenciálisan versengő projektek esetében. A csoportok döntéshozó testületei a Bizottság elé terjesztik a végleges listákat és velük együtt a 10. pontban meghatározott összes véleményt.
- (15) Amennyiben a listák tervezetének alapján az uniós listára való felvétel céljából javasolt projektek teljes száma meghaladja a kezelhető mennyiséget, a Bizottság azt tanácsolja az összes érintett csoportnak, hogy a csoport által a 4. cikk (5) bekezdése szerint felállított rangsorban a legutolsó helyeken szereplő projekteket ne vegyék fel a listára.

IV. MELLÉKLET

A PROJEKTEKRE VONATKOZÓ KRITÉRIUMOKHOZ KAPCSOLÓDÓ SZABÁLYOK ÉS MUTATÓK

- (1) A jelentős határokon átnyúló hatással bíró közös érdekű projekt olyan, bármelyik tagállam területén található projekt, amely megfelel az alábbi feltételeknek:
- (a) a II. melléklet 1. pontjának a), b) és d) [...] alpontja alá tartozó villamosenergia-átviteli projektek esetében a projekt **az üzembe helyezése nélküli helyzethez képest legalább 400 MW-tal** növeli a nettó átviteli kapacitást az adott tagállam egy vagy több másik tagállammal közös határán, **vagy a nettó átviteli kapacitás legalább 50 %-ával az adott tagállam bármely más tagállammal közös határán;** [...]
 - aa) a II. melléklet 1. pontjának f) alpontja alá tartozó villamosenergia-átviteli projektek esetében a projekt **az üzembe helyezése nélküli helyzethez képest legalább 200 MW-tal** növeli a nettó átviteli kapacitást az adott tagállam más tagállamokkal közös határán;
 - (b) a II. melléklet [...] 5. pontja [...] a) alpontjának hatálya alá tartozó berendezésekhez vagy létesítményekhez kapcsolódó projekteket az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkének 69. pontjában meghatározott meglévő kritikus hálózati elemeken **vagy a Málta és Olaszország közötti rendszerösszekötőkön** kell végrehajtani, és be kell vonni a tagállamok által a kockázatokra való felkészülésről szóló rendelet alapján az energiabiztonsági kockázatok kezelésére kidolgozott kockázati készülségi tervekben meghatározott intézkedésekbe, és az ilyen projekteknak legalább [...] **két** tagállamban növelniük kell az energiabiztonságot;

- bb) a II. melléklet 5. pontja b) alpontjának hatálya alá tartozó berendezésekhez vagy létesítményekhez kapcsolódó projektek esetében kezelni kell az energiabiztonsági kockázatokat, legalább két átvitelirendszer-üzemeltetőt kell bevonni legalább két tagállamból, és legalább két tagállamban növelni kell az energiabiztonságot, amint annak a tagállamok által a kockázatokra való felkészülésről szóló rendelet alapján kidolgozott kockázati készültségi tervekben is tükröződnie kell;**
- (c) a II. melléklet 1. pontjának c) alpontja alá tartozó villamosenergia-tárolási projektek tekintetében a projekt legalább 225 MW beépített teljesítményt biztosít, és tárolókapacitása évi nettó 250 GWh villamosenergia-termelést tesz lehetővé;
- (d) a II. melléklet 1. pontjának g) alpontja alá tartozó, intelligens villamosenergia-hálózati projektek esetében a projektet nagyfeszültségű és közepes feszültségű berendezésekhez és létesítményekhez alakítják ki, és legalább két tagállam átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőit, átviteli- és szállításirendszer-üzemeltetőit és elosztórendszer-üzemeltetőit vagy elosztórendszer-üzemeltetőit bevonja. A projekt bevonhat csak elosztórendszer-üzemeltetőket, amennyiben legalább két tagállamból származnak, és ha biztosított az interoperabilitás. A projektnek az alábbi kritériumok közül legalább kettőnek meg kell felelnie: 50 000 villamosenergia-felhasználót, -termelőt, -fogyasztót vagy -termelő-fogyasztót foglal magában, egy legalább évi 300 GWh-nak megfelelő fogyasztási területet ölel fel, a projekthez kapcsolódó villamosenergia-fogyasztás legalább 20 %-a váltakozó megújuló forrásokból származik, vagy csökkenti egy vagy több tagállam össze nem kapcsolt rendszereinek energiaelszigeteltségét. A projektnek nem szükséges közös fizikai határt magában foglalnia. Az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkének 42. pontjában meghatározott kis, szigetüzemben működő rendszerekkel – többek között szigetekkel – kapcsolatos projektek esetében ezeknek a feszültség szinteknek meg kell egyezniük az érintett villamosenergia-rendszer legmagasabb feszültség szintjével;

- (e) a hidrogénszállítás esetében **a projekt lehetővé teszi a hidrogénnek az érintett tagállamok határain történő átvitelét, vagy** a projekt az üzembe helyezése előtt fennálló állapothoz képest a két tagállam közötti határon legalább 10 %-kal növeli a meglévő, határokon átnyúló hidrogéntovábbító kapacitást, valamint kellően alátámasztott, hogy a projekt egy tervezett, határokon átnyúló hidrogénhálózat elengedhetetlen része, és elegendő bizonyíték áll rendelkezésre a meglévő terveket és a szomszédos országokkal és hálózatüzemeltetőkkel való együttműködést illetően, avagy egy vagy több tagállam össze nem kapcsolt rendszereinek energiaelszigeteltségét csökkentő projektek esetében a projekt célja legalább két tagállam közvetlen vagy közvetett ellátása;
- (f) a II. melléklet 2. pontjában említett hidrogén-tároló vagy hidrogén-befogadó létesítmények tekintetében a projekt célja legalább két tagállam közvetlen vagy közvetett ellátása;
- (g) az elektrolizátorok tekintetében a projekt legalább [...] **150 MW** beépített teljesítményt biztosít egyetlen elektrolizátor vagy egyetlen összehangolt projekthez tartozó több elektrolizátor útján, és közvetlenül vagy közvetve legalább két tagállam számára előnyökkel jár;
- (h) a tengeri megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia átvitele tekintetében a projekt célja a legalább 500 MW kapacitású tengeri termelőhelyekről származó villamos energia átadása, és a projekt lehetővé teszi a villamos energiának egy adott tagállam szárazföldi vagy **tengeri hálózataiba** történő átvitelét, növelve a belső piacon rendelkezésre álló megújuló villamos energia mennyiségét. A projektet **különösen** olyan [...] területeken kell kifejleszteni, ahol alacsony a tengeri megújuló villamos energia elterjedtsége, és a projektnek jelentős pozitív hatást kell gyakorolnia az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseire és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésére;
- (i) szén-dioxid-projektek esetében a projektet legalább két tagállamból származó [...] szén-dioxid szállítására és adott esetben tárolására használják.

- (2) A jelentős határokon átnyúló hatással bíró kölcsönös érdekű projekt megfelel az alábbi feltételeknek:
- (a) a II. melléklet 1. pontjának a), d) és h) alpontjában meghatározott kategóriához kapcsolódó kölcsönös érdekű projektek esetében a projekt növeli a nettó átviteli kapacitást az adott tagállam harmadik országgal közös határán, és jelentős előnyökkel jár legalább két, a projekt által közvetlenül vagy közvetve érintett ország számára;
 - (b) a II. melléklet 2. pontjának a) alpontjában említett kategóriába tartozó kölcsönös érdekű projektek esetében a hidrogénprojekt lehetővé teszi a hidrogénnek egy tagállam és egy harmadik ország határán keresztül történő szállítását, és bizonyítja, hogy jelentős előnyökkel jár legalább két, a projekt által közvetlenül vagy közvetve érintett ország számára;
 - (c) a II. melléklet 4. pontjában meghatározott kategóriába tartozó kölcsönös érdekű projektek esetében a projekt felhasználható [...] szén-dioxid legalább két tagállam és egy harmadik ország általi szállítására és tárolására[...];
 - (d) **a II. melléklet 5. pontjában meghatározott kategóriához kapcsolódó kölcsönös érdekű projektek esetében azokat az Unió és az Energiaközösség szerződő felei vagy harmadik országok közötti, meglévő rendszerösszekötőkön kell kiépíteni, azoknak legalább egy tagállamban és az Energiaközösség valamely szerződő felében vagy egy harmadik országban növelniük kell az energiabiztonságot, továbbá szerepelniük kell az érintett tagállamok által a kockázatokra való felkészülésről szóló rendelet alapján kidolgozott kockázati készülségi tervekben, és azokba legalább két átvitelirendszer-üzemeltetőt kell bevonni legalább egy tagállamból és az Energiaközösség valamely szerződő feléből vagy egy harmadik országból.**

- (3) A II. melléklet 1. pontjának a), b), c), d), f) és h) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó projektek tekintetében a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:

(a) **az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak – különösen a váltakozó** megújuló forrásokból előállított energia termelésének főbb fogyasztói központokhoz és tárolóhelyekhez történő átvitele **révén történő – csökkentését** a legújabb tízéves uniós villamosenergiahálózat-fejlesztési tervben szereplő elemzéssel összhangban mérik, különösen az alábbiak révén:

- i. a II. melléklet 1. pontjának a), b), d), f) és h) alpontjában meghatározott villamosenergia-átvitel tekintetében a projektnek köszönhetően bekapcsolt és átvitt, megújuló energiaforrásból **és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrásból** származó termelési kapacitás mennyiségének becslése (technológiák szerint, MW-ban), az adott tagállam által az (EU) 2018/1999 rendeletnek megfelelően benyújtott nemzeti energia- és éghajlatpolitikai terv szerint az adott tagállamban azonos típusú megújuló **és alacsony szén-dioxid-kibocsátású** energiaforrásokból származó tervezett összes termelési kapacitás mennyiségéhez viszonyítva, **valamint a váltakozó megújuló forrásokból előállított villamos energia termelésében elkerült korlátozások értékelése;**
- ii. vagy a II. melléklet 1. pontjának c) alpontjában meghatározott energiatárolás tekintetében a projekt által biztosított új kapacitás összehasonlítása az V. mellékletben meghatározott elemzett területen az ugyanazon tárolási technológiához kapcsolódó összes meglévő kapacitással;

- (b) a piaci integrációt, a versenyt és a rendszer rugalmasságát a rendelkezésre álló legújabb tízéves uniós villamosenergiahálózat-fejlesztési tervben szereplő elemzéssel összhangban mérik, különösen az alábbiak révén:
- i. a határokon átnyúló projektek, többek között az újraberuházási projektek esetében a mindkét áramlási irányban mért hálózati átviteli kapacitásra gyakorolt hatás kiszámítása, a továbbított áram mennyiségében (MW) mérve, és ezek hozzájárulása az összekapcsolási cél eléréséhez, illetve a jelentős határokon átnyúló hatással bíró projektek esetében az érintett tagállamok közötti és az érintett tagállamok és harmadik ország közötti határ menti vagy az érintett tagállamokon belüli hálózati átviteli kapacitásra, valamint az érintett tagállamokban a kereslet és a kínálat közötti egyensúlyra és a hálózati műveletekre gyakorolt hatás kiszámítása;
 - ii. az V. mellékletben meghatározott vizsgált területen egy adott projekt által különböző tervezési forgatókönyvek esetén az energiarendszer egészére vetített termelési és átviteli költségek és a piaci árak változása és konvergenciája tekintetében eredményezett hatások felmérése, különös tekintettel a bekapcsolási sorrendben bekövetkező változásokra;
- (c) az ellátás biztonságát, az interoperabilitást és a rendszer biztonságos működését a legújabb tízéves uniós villamosenergiahálózat-fejlesztési tervben szereplő elemzéssel összhangban mérik, különösen olyan módon, hogy értékelik, hogy milyen hatást gyakorol egy adott projekt az V. mellékletben meghatározott vizsgált területen a várható beviteli veszteségre, a termelés és az átvitel meghatározott beviteli időszakok egy csoportjára vonatkozó megfelelése tekintetében, figyelembe véve az éghajlatváltozás okozta szélsőséges időjárási eseményekben várható változásokat és azoknak az infrastruktúra rezilienciájára gyakorolt hatását. Adott esetben mérni kell, hogy a projekt milyen hatást gyakorol a rendszerműködtetés és a rendszerszolgáltatások független és megbízható ellenőrzésére[...];

- d) **kellően figyelembe kell venni azon periférikus fekvésű és szigeten fekvő tagállamok sajátos helyzetét, amelyek korlátozott fizikai lehetőségekkel rendelkeznek a más uniós tagállamokkal való összeköttetésre, és ezt a legújabb tízéves uniós villamosenergiahálózat-fejlesztési tervben szereplő elemzéssel összhangban kell mérni.**

(4) A II. melléklet 1. pontjának g) alpontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó projektek tekintetében a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:

- (a) a fenntarthatóság szintje – ennek méréséhez értékelni kell, hogy a hálózatok milyen mértékben képesek a váltakozó megújulóenergia-forrásokat összekapcsolni és megújuló energiát szállítani;
- (b) az ellátás biztonsága – ennek méréséhez értékelni kell az elosztó vagy átviteli hálózatokon, vagy mindkettőn belüli veszteség szintjét, a villamosenergia-hálózat összetevőinek százalékos hasznosítását (azaz az átlagos terhelést), a hálózati összetevők rendelkezésre állását (a tervezett és nem tervezett karbantartással összefüggésben) és ennek a hálózati teljesítményre, valamint az üzemzavarok időtartamára és gyakoriságára gyakorolt hatását, beleértve az éghajlattal kapcsolatos üzemzavarokat is;
- (c) piaci integráció – ennek méréséhez értékelni kell az innováció elterjedését a rendszerüzemeltetésben, **az összekapcsolást és az energetikai elszigeteltség csökkentését [...]**, valamint más ágazatok integrációjának szintjét, és az új üzleti modellek és piaci struktúrák előmozdításának mértékét;
- (d) hálózatbiztonság, az ellátás rugalmassága és minősége – ennek méréséhez értékelni kell a rendszer rugalmasságának innovatív megközelítését, a kiberbiztonságot, az átviteli- és szállításrendszer-üzemeltetői és az elosztórendszer-üzemeltetői szint közötti hatékony működőképességet, a keresletoldali választ, a tárolást, az energiahatékonysági intézkedéseket, a digitális eszközök és az IKT figyelemmel kísérési és ellenőrzési célokra történő költséghatékony felhasználását, a villamosenergia-rendszer stabilitását, valamint a feszültség minősége szerinti teljesítményt.

- (5) A II. melléklet **5. pontjának** [...]a[...] és **b)** alpontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriába tartozó projektek tekintetében a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:
- (a) az ellátás biztonsága alapján, amelyet villamosenergia-hálózat összetevőinek százalékos hasznosításával (azaz az átlagos terhelésével), a hálózati összetevők rendelkezésre állásával és ennek a hálózati teljesítményre gyakorolt hatásával, valamint az üzemzavarok időtartamával és gyakoriságával mérnek, beleértve az éghajlattal kapcsolatos üzemzavarokat is;
 - (b) hálózatbiztonság – ennek mérése a jelentős biztonsági incidensek fizikai és kiberbiztonsági intézkedések révén történő megelőzésére való képesség értékelésével történik;
- (6) A II. melléklet 2. pontjában meghatározott energiaiinfrastruktúra-kategóriákba tartozó hidrogént illetően a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:
- (a) fenntarthatóság – a projekt alábbiakhoz való hozzájárulásaként mérve: az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése a különböző végfelhasználási alkalmazások esetében a kibocsátáscsökkentési nehézségekkel szembenező ágazatokban, például az iparban vagy a közlekedésben; rugalmasság és szezonális tárolási lehetőségek a megújuló villamosenergia-termelés esetében; vagy a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén integrálása a piaci igények figyelembevételével és a megújuló hidrogén előmozdítása céljából **az uniós célértékek elérése érdekében**;
 - (b) piaci integráció és interoperabilitás – ennek méréséhez ki kell számítani, hogy mekkora hozzáadott értéket képvisel a projekt a piaci területek integrációja és az árak közeledése, valamint a rendszer átfogó rugalmassága szempontjából;
 - (c) az ellátás biztonsága és rugalmassága – ennek méréséhez ki kell számítani, hogy mekkora hozzáadott értéket képvisel a projekt a hidrogénellátás rezilienciája, változatossága és rugalmassága szempontjából;
 - (d) verseny – ennek méréséhez értékelni kell a projekt hozzájárulását az ellátás diverzifikációjához, ideértve a belföldi hidrogénellátási forrásokhoz való hozzáférés megkönnyítését.

- (7) A II. melléklet 3. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó elektrolizátor-projektekkel illetően a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:
- (a) fenntarthatóság – ennek méréséhez **figyelembe kell venni az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentését és** értékelni kell a hálózatba integrált megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású, különösen a megújuló forrásokból származó, a II. melléklet 3. pontja a) alpontjának ii. alpontjában meghatározott kritériumoknak megfelelő hidrogén részarányát, vagy meg kell becsülni az ilyen eredetű szintetikus tüzelőanyagok **uniós célértékek elérése érdekében történő** hasznosításának mennyiségét[...];
 - (b) az ellátás biztonsága – ennek méréséhez értékelni kell a hálózatműködtetés biztonságához, stabilitásához és hatékonyságához történő hozzájárulását, ideértve a megújuló villamosenergia-termelés azon korlátozását is, amelyet elkerültek;
 - (c) rugalmassági szolgáltatások, így a keresletoldali válasz és a tárolás lehetővé tétele az intelligens energiaágazati integráció megkönnyítése révén az egyéb energiahordozókkal és -ágazatokkal való összeköttetések megteremtésével – ennek méréséhez értékelni kell az összekapcsolt energiaágazatokban és rendszerekben, például a gáz-, hidrogén-, energia- és hőhálózatokban, a közlekedésben és az iparban lehetővé tett költségmegtakarítást.
- (8) A II. melléklet 4. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriákba tartozó széndioxid-infrastruktúra tekintetében a 4. cikkben felsorolt kritériumok teljesítésének értékelése a következőképpen történik:

- (a) fenntarthatóság – ennek méréséhez értékelni kell a projekt teljes életciklusára számított üvegházhatásúgáz-kibocsátás teljes várható csökkentését és többek között, de nem kizárólag az olyan **életképes** alternatív technológiai megoldások hiányát, mint például az energiahatékonyság, a villamosítás [...], annak érdekében, hogy az összekapcsolt ipari létesítményekben leválasztásra szánt szén-dioxid mennyiségével megegyező szintű üvegházhatásúgáz-csökkentést érjenek el összehasonlítható költségek mellett egy összehasonlítható határidőn belül, figyelembe véve adott esetben a szén-dioxid leválasztásához, szállításához és tárolásához szükséges energiából származó üvegházhatásúgáz-kibocsátást, megfontolva az infrastruktúrát, adott esetben beleértve az egyéb lehetséges jövőbeli felhasználásokat is;
- (b) reziliencia és biztonság – ennek méréséhez értékelni kell az infrastruktúra biztonságát;
- (c) a környezeti teher és kockázat mérséklése a szén-dioxid végleges semlegesítése révén.

V. MELLÉKLET

AZ ENERGIARENDSZER EGÉSZÉRE KITERJEDŐ KÖLTSÉG-HASZON ELEMZÉS

A villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH által kidolgozott költség-haszon elemzési módszertanoknak összhangban kell állniuk egymással, figyelembe véve az ágazati sajátosságokat. Az uniós listán szereplő projektek esetében alkalmazandó, az energiarendszer egészére kiterjedő harmonizált és átlátható költség-haszon elemzés módszertanainak az összes infrastruktúra-kategória esetében egységesnek kell lenniük, kivéve, ha egyedi eltérések indokoltak. A módszertanoknak foglalkozniuk kell a tágan értelmezett költségekkel, ideértve az externáliákat is, az Unió energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseire és a 2050-ig elérendő klímasemlegességi célkitűzésére tekintettel, továbbá meg kell felelniük az alábbi alapelveknek:

- (1) egy adott projekt vizsgált területe magában foglal valamennyi olyan tagállamot és harmadik országot, amelyek területén a projekt található, a velük közvetlenül szomszédos tagállamokat és minden más olyan tagállamot, amelyekben a projektnek jelentős hatása van. E célból a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH együttműködik az érintett harmadik országok összes releváns rendszerüzemeltetőjével. A II. melléklet 3. pontjában meghatározott energiainfrastruktúra-kategóriába tartozó projektek esetén a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH együttműködik a projektgazdával, akkor is, ha az nem rendszerüzemeltető;
- (2) valamennyi költség-haszon elemzésnek tartalmaznia kell adott esetben a beviteli adathalmazra vonatkozó érzékenységelemzéseket, ideértve a termelési költségeket és az üvegházhatású gázok költségeit, továbbá a kereslet és a kínálat, –többek között a megújuló energiaforrások tekintetében – várható alakulását – és ideértve azok rugalmasságát is –, valamint a tárolási lehetőségeket, az azonos vizsgált területen folyó különböző projektek üzembe helyezésének dátumát, az éghajlati hatásokat és az egyéb releváns paramétereket;
- (3) meghatározzák a több ágazatot átfogó beviteli adathalmaz alapján elvégzendő elemzést, a hatást az egyes projektekkel együtt és azok nélkül is meghatározva, és tartalmazzák a más projektekkel fennálló, releváns kölcsönös függőségi kapcsolatokat;

- (4) iránymutatást nyújtanak a költség-haszon elemzéshez szükséges energiahálózati és piaci modell kidolgozásával és használatával kapcsolatban. A modellezésnek lehetővé kell tennie a gazdasági előnyöknek és ezen belül a piaci integrációnak, az ellátás biztonságának, **a rezilienciának**, a versenynek, valamint az energetikai elszigeteltség megszüntetésének és a társadalmi, környezeti és éghajlati hatásoknak a teljes körű értékelését, ideértve a több ágazaton átívelő hatásokat is. A módszertannak teljes mértékben átláthatónak kell lennie, és részletes információkat kell tartalmaznia arra vonatkozóan, hogy az egyes hasznokat és költségeket miért és hogyan számítják ki, és azok mit foglalnak magukban;
- (5) ismertetik azt, hogy az energiahatékonyság elsődlegességének elve hogyan valósul meg a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervek valamennyi szakaszában;
- (6) ismertetik, hogy a projekt nem akadályozza a megújuló energiaforrások fejlesztését és elterjedését;
- (7) biztosítják, hogy azonosítani lehessen azokat a tagállamokat, amelyekben a projekt nettó hatása kedvező, a kedvezményezetteket, azokat a tagállamokat, amelyekben a projekt nettó hatása kedvezőtlen és a költségviselőket, figyelembe véve, hogy ez utóbbiak nem biztos, hogy azon tagállamok, amelyek területén az infrastruktúra megépül;

- (8) figyelembe veszik legalább a tőkekiadást, a projekt egészének műszaki élettartama során felmerülő üzemeltetési és karbantartási költségeket, valamint a kapcsolódó rendszer költségeit, így például a leszerelési és hulladékgazdálkodási költségeket, ideértve a külső költségeket is. A módszertanok iránymutatással szolgálnak a költség-haszon számítások során használandó leszámítolási kamatlábakról, műszaki élettartamról, valamint maradványértékről. Kötelező módszertant tartalmaznak továbbá a haszon-költség arány és a nettó jelenérték kiszámítására, valamint a hasznoknak a becslési módszerük megbízhatósága alapján történő differenciálására. Figyelembe kell venni továbbá azon módszereket, amelyek a projektek éghajlati és környezeti hatásainak és az uniós energiapolitikai célokhoz – például a megújuló energiák részesedésére, az energiahatékonyságra és az összekapcsolási célokhoz – való hozzájárulásának kiszámítására használatosak;
- (9) biztosítják, hogy az egyes projektek esetében meghozott, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást célzó intézkedések értékelésre kerüljenek és tükrözzék az üvegházhatásúgáz-kibocsátás költségét, és hogy az értékelés megalapozott legyen és összhangban álljon az egyéb uniós politikákkal, annak érdekében, hogy össze lehessen őket hasonlítani más, új infrastruktúrát nem igénylő megoldásokkal.

VI. MELLÉKLET

AZ ÁTLÁTHATÓSÁGRA ÉS A TÁRSADALMI RÉSZVÉTELRE VONATKOZÓ IRÁNYMUTATÁSOK

- (1) A 9. cikk (1) bekezdésében említett eljárási kézikönyvnek legalább az alábbiakat kell tartalmaznia:
- (a) az érintett közös érdekű projektek különböző típusaira vonatkozó határozatok és vélemények alapjául szolgáló, alkalmazandó jogszabályok meghatározása, ideértve a környezetvédelmi jogot;
 - (b) a meghozandó releváns határozatok és vélemények listája;
 - (c) az illetékes hatóság, más érintett hatóságok és a főbb érintett érdekeltek neve és elérhetősége;
 - (d) a munkafolyamat, az eljárás egyes szakaszainak ismertetése, a hozzá tartozó indikatív ütemterv és a döntéshozatali folyamat tömör összefoglalása az érintett közös érdekű projektek különböző típusai esetében;
 - (e) a határozat iránti kérelemmel együtt benyújtandó dokumentumok körével, szerkezetével és részletességével kapcsolatos információk, egy ellenőrző listát is beleértve;
 - (f) a nyilvánosság e folyamatba történő bevonásának szakaszai és eszközei;

- (g) annak megjelölése, hogy az illetékes hatóságnak, más érintett hatóságoknak és a projektgazdának milyen módon kell bizonyítania, hogy a nyilvános konzultáció során kifejtett véleményeket figyelembe vették, például bemutatva, hogy a projekt helyszínét és terveit illetően milyen módosításokat hajtottak végre, vagy megindokolva, hogy az érintett véleményeket miért nem vették figyelembe;
 - (h) a lehetséges mértékben tartalmának fordítása angol nyelvre és az **érintett** szomszédos tagállamok [...] nyelveire, amit [...] **e tagállamokkal** egyeztetve kell megvalósítani [...].
- (2) A 10. cikk (8) bekezdésében említett részletes ütemtervnek legalább a következőket kell meghatároznia:
- (a) a meghozandó határozatok és vélemények;
 - (b) a várhatóan érintett hatóságok, érdekelt felek és társadalmi csoportok;
 - (c) az eljárás egyes szakaszai és azok időtartama;
 - (d) a főbb elérendő mérföldkövek és ezek határideje, tekintettel a meghozandó átfogó határozatra;
 - (e) a hatóságok által tervezett források és az esetleges további forrásigények.
- (3) A nyilvános konzultációkra vonatkozóan a környezetvédelmi jogban előírt követelmények sérelme nélkül, és **figyelembe véve a nemzeti közigazgatási gyakorlatokat**, az engedélyezési eljárásban való társadalmi részvétel növelése, illetve a nyilvánosság előzetes tájékoztatása és a vele folytatandó párbeszéd biztosítása érdekében az alábbi elvek alkalmazandók:

- (a) a közös érdekű projekt által érintett érdekelt feleket, többek között az érintett nemzeti, regionális és helyi hatóságok, a projekt közelében élő földtulajdonosok és polgárok, a lakosság és a lakossági szövetségek, szervezetek vagy csoportok részére kimerítő tájékoztatást kell nyújtani, és inkluzív, nyitott és átlátható módon már a kezdetektől fogva konzultálni kell velük, amikor a nyilvánosság esetleges aggályait még figyelembe lehet venni. Az illetékes hatóság adott esetben aktívan támogathatja a projektgazda által végzett tevékenységeket;
- (b) az illetékes hatóságok gondoskodnak arról, hogy a közös érdekű projektekkel kapcsolatos nyilvános konzultációs eljárásokat lehetőség szerint csoportosítsák, beleértve a nemzeti jog által megkövetelt nyilvános konzultációkat is. Az egyes nyilvános konzultációk során az eljárás adott szakasza szempontjából minden fontos kérdésre ki kell térni, és minden, az adott eljárási szakasz szempontjából releváns kérdést csak egy nyilvános konzultáció alkalmával kell tárgyalni; ugyanakkor egy adott nyilvános konzultációra több földrajzi helyszínen is sor kerülhet. A nyilvános konzultációról szóló értesítésben világosan feltüntetik az adott nyilvános konzultáción tárgyalt kérdéseket;
- (c) észrevételek és kifogások kizárólag a nyilvános konzultáció kezdetétől a határidő lejártáig fogadhatók el;
- (d) a projektgazdák biztosítják, hogy a konzultációkra olyan időszakban kerüljön sor, amely lehetővé teszi a nyílt és inkluzív társadalmi részvételt.

- (4) A társadalmi részvételre vonatkozó terv legalább az alábbiakra vonatkozó információkat tartalmazza:
- (a) az érdekelt és megkeresett felek;
 - (b) a tervezett intézkedések, a kérdéssel foglalkozó találkozók javasolt általános helyszínét és időpontját is ideértve;
 - (c) a menetrend;
 - (d) a különböző feladatokhoz rendelt emberi erőforrások;
- (5) A kérelem benyújtását megelőzően tartandó nyilvános konzultációval összefüggésben az érintett felek legalább:
- (a) elektronikus és adott esetben nyomtatott formátumban közzétesznek egy legfeljebb 15 oldalas tájékoztató füzetet, amelyben világos és tömör áttekintést adnak a projekt fejlesztési lépéseinek leírásáról, céljáról és előzetes menetrendjéről, az alternatív nyomvonalat figyelembe vevő nemzeti hálózatfejlesztési tervről, a – többek között az országhatárokon átnyúló vagy áterjedő – lehetséges hatás típusairól és jellemzőiről és a lehetséges kármérséklő intézkedésekről; az ilyen tájékoztató füzetet a konzultáció előtt közzéteszik és az felsorolja a 9. cikk (7) bekezdésében említett közös érdekű projekt internetes oldalának, valamint a 23. cikkben említett átláthatósági platformnak és az e melléklet 1. pontjában említett eljárási kézikönyvnek az internetes címeit;
 - (b) a konzultációra vonatkozó információkat közzéteszik a közös érdekű projekt 9. cikk (7) bekezdésében említett internetes oldalán, a helyi közigazgatási szervek irodáinak hirdetőtábláin, és legalább egy, vagy adott esetben két helyi médiumban;

- (c) az érintett érdekelt felek, szövetségek, szervezetek és csoportok részére írásbeli vagy elektronikus meghívót küldenek az aggodalomra okot adó esetekkel kapcsolatos egyeztetés céljából rendezett találkozókra.
- (6) A projekt 9. cikk (7) bekezdésében említett internetes oldalán közzé kell tenni legalább az alábbi információkat:
- (a) a projekt internetes oldala utolsó frissítésének időpontja;
 - (b) tartalmának fordítása angol nyelvre és a projekt által érintett tagállamok összes nyelvére, illetve azon tagállamok nyelvére, amelyekre a projekt jelentős, határokon átnyúló hatást gyakorol a IV. melléklet 1. pontjának megfelelően;
 - (c) az 5. pontban említett tájékoztató füzet, amelyet a projekttel kapcsolatos legfrissebb adatokkal naprakésszé tesznek;
 - (d) közérthető nyelven írott és rendszeresen naprakésszé tett összefoglaló, amely ismerteti a projekt aktuális állapotát, ideértve a földrajzi információkat is, és naprakésszé tétel esetén egyértelműen megjelöli a korábbi változathoz képest történt változásokat;
 - (e) az 5. cikk (1) bekezdése szerinti végrehajtási terv, amelyet a projekttel kapcsolatos legfrissebb adatokkal naprakésszé tesznek;
 - (f) az Unió által a projekt számára elkülönített és kifizetett források;
 - (g) a projekt és a nyilvános konzultáció terve, egyértelműen feltüntetve bennük a nyilvános konzultációk és meghallgatások időpontját és helyszínét, valamint a meghallgatások szempontjából lényeges előírányzott témákat;
 - (h) elérhetőség, ahová kiegészítő információk vagy dokumentumok beszerzésével kapcsolatos igényrel lehet fordulni;
 - (i) elérhetőség a nyilvános konzultációk során felmerülő észrevételek és kifogások benyújtásához.

VII. MELLÉKLET

AZ INFRASTRUKTURÁLIS IGÉNYEK AZONOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ JELENTÉSEK

Az ACER által az infrastrukturális igényeknek a villamosenergia-piaci ENTSO és az ENNOH általi azonosítására kidolgozott keretmódszertan biztosítja, hogy az infrastrukturális igények azonosításáról szóló, a 12. cikkben említett jelentés megfeleljen a következő elveknek:

- (1) Az e rendelet 11. cikke szerinti központi forgatókönyvön alapul, és adott esetben a központi forgatókönyv [...] **érzékenységelemzéseinek** felhasználásával készített további értékeléssel egészül ki.
- (2) Ágazatközi és integrált megközelítést követ, figyelembe véve a villamosenergia-, a hidrogén- és a gázágazat, valamint adott esetben a távfűtési és a szén-dioxid-ágazat közötti összefüggéseket.
- (3) Biztosítja az igények azonosítását a villamosenergia- és hidrogénhálózati megoldások – többek között a nem vezetékes megoldások, a nem fosszilis alapú rugalmasság vagy a rendszerbővítés egyéb alternatívái – leghatékonyabb együttes hozzájárulásának elemzése révén, az energia- és éghajlat-politikai célok és célkitűzések eléréséhez szükséges optimális energiahálózat elérése érdekében. Az optimális energiahálózatnak biztosítania kell az ellátás biztonságát is, továbbá nagyobb fokú piaci integrációhoz és az európai ipar nagyobb fokú versenyképességéhez kell vezetnie azáltal, hogy növeli az érintett piaci és ajánlattételi övezetek közötti árkonvergenciát, valamint a villamosenergia-hálózati összeköttetés magasabb szintjét.
- (4) **A forgatókönyvvel összhangban lévő** közép- [...] és hosszú távú [...] időhorizontot vizsgál az egyes időhorizontokra vonatkozó reális kiindulási hálózat alapján, azonosítva a tagállami határokon és – amennyiben határokon átnyúló jelentőséggel bír – a nemzeti szinten jelentkező igényeket, figyelembe véve a harmadik országokban zajló infrastruktúra-fejlesztéseket is, összhangban az uniós szakpolitikai prioritásokkal.

- (5) Európai perspektívát tükröz azáltal, hogy először azonosítja a határokon átnyúló igényeket, majd ezek alapján a lehetséges nemzeti szintű infrastruktúra-megerősítési igényeket.
- (6) Kellően részletes és elegendő felbontású ahhoz, hogy megfelelően figyelembe vegye a jelenlegi és jövőbeli hálózati korlátokat, és lehetővé tegye a regionális és nemzeti szintű infrastrukturális igények későbbi azonosítását. Egyértelmű tájékoztatást nyújt továbbá az infrastrukturális hiányosságok kezeléséhez szükséges beruházásokról, valamint a beruházásoknak az energiarendszerre gyakorolt kumulatív előnyeiről.
- (7) A villamos energia esetében figyelembe veszi az infrastruktúrát és a nem vezetékes megoldásokat, kellően figyelembe véve a nem fosszilis rugalmassági potenciált és felhasználást, beleértve a tárolást is, ami optimalizáltabb energiarendszerhez vezetne. Az igények és a tízéves uniós hálózatfejlesztési **tervbe** való felvételre benyújtott projektek összeegyeztetését kiegészíti annak ismertetése, hogy miként vették figyelembe a nem vezetékes megoldásokat, a nem fosszilis alapú rugalmasságot vagy a rendszerbővítés egyéb alternatíváit.
- (8) Olyan átlátható folyamat eredménye, amely megbízható eszközökön és adatokon alapul, ami naprakész, ellenőrzött költségfeltételezéseket igényel. Ebben az összefüggésben egyértelmű és számszerűsíthető kritériumok alapján határozza meg a kiindulási hálózatot. A legfontosabb érdekelt felek véleményét ki kell kérni, és be kell vonni őket az eredmények validálásába a konzultációs folyamat során, amelyet úgy kell strukturálni, hogy lehetővé váljon az észrevételek figyelembevétele.
- (9) Konkrét és számszerűsített eredményeket szolgáltat, amelyek lehetővé teszik az egyes helyszíneken jelentkező potenciális infrastrukturális hiányosságok nagyságrendjének mérését, utalva mind a nem vezetékes, mind az új infrastruktúrára. E célból az azonosított igényeknek jelezniük kell a piaci szereplők számára a határkeresztező átviteli infrastruktúra főbb hiányosságait – beleértve a jelentős határokon átnyúló hatással bíró belső infrastruktúrát is –, amelyeket [...] kezelni kell.